

D17
34-2

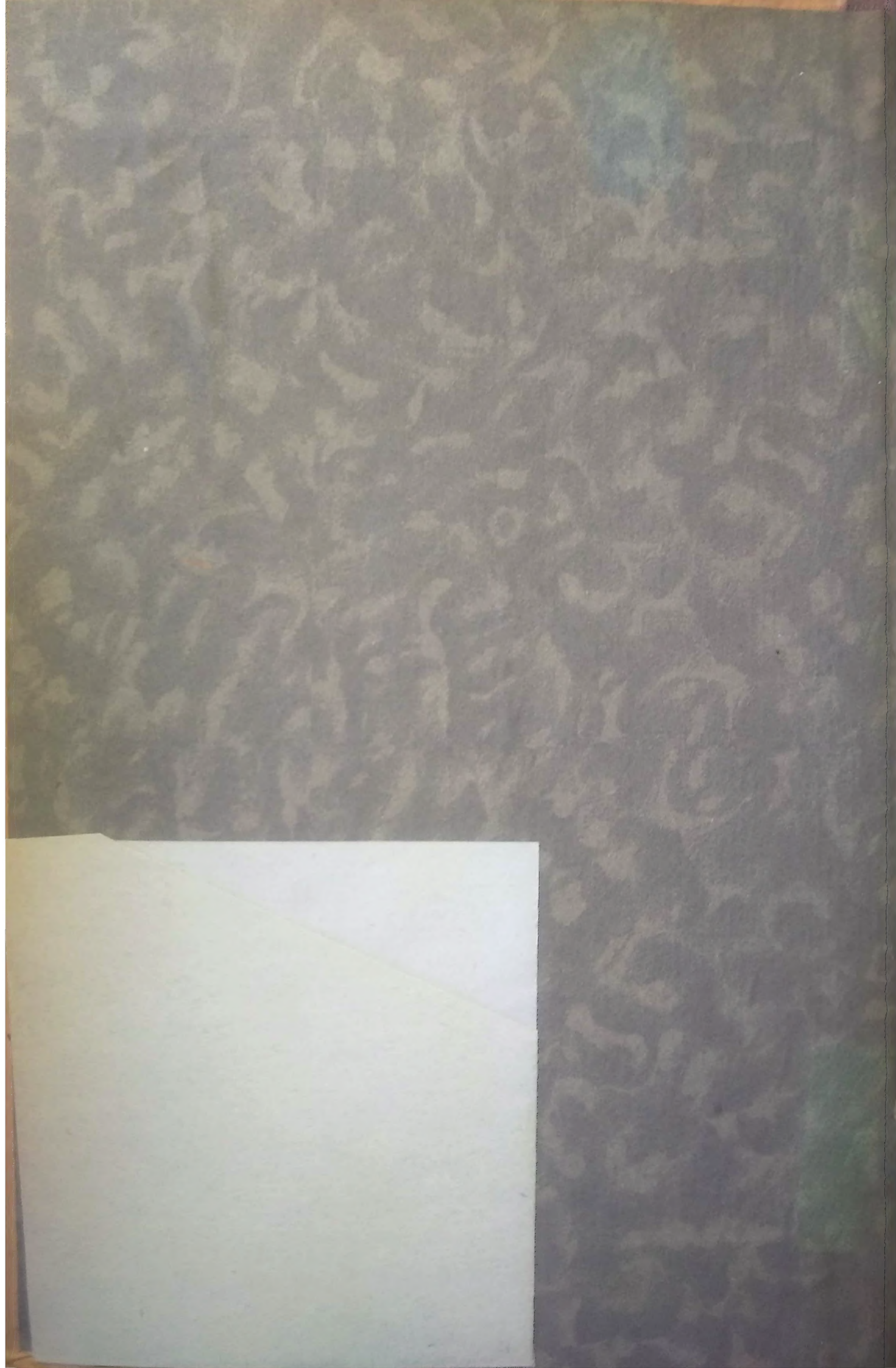
Κ. ΤΟΠΧΑΡΑ

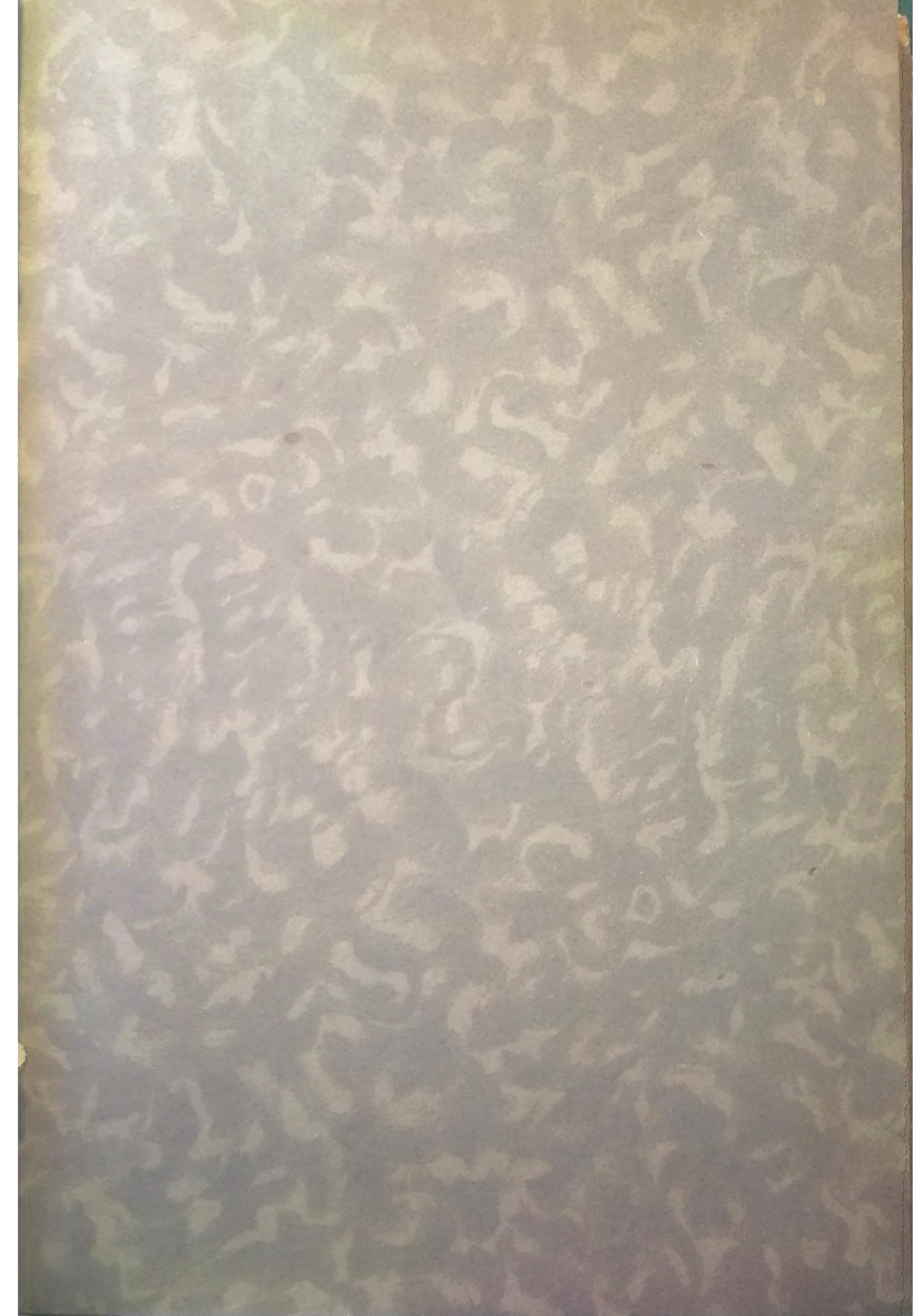
ΒΙΒΛΙΟ
ΤΙΣ ΕΛΙΝΙΚΙΣ ΓΛΩΣΑΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΚΟΛΙΟ

ΓΡΑΜΑΤΙΚΗ
ΚΕ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΦΤΕΡΟ

„ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ“
1933

Κ. ΤΟΠΧΑΡΑ

D17
34-2

ΒΙΒΛΙΟ ΤΙΣ ΕΛΙΝΙΚΙΣ ΓΛΩΣΑΣ

ΓΡΑΜΑΤΙΚΗ ΚΕ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

3-ος κα 4-ος ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Κατα το επιχίρουμενο αντίστιχο σταθεροπιμενο ροσίχο

Επιχίρουμενο απτον διεφθιντι το Β. Κ. ΚραιΟΝΟ

Γ.Π.Ε. в ЛНГР.

Ц. 1933 г.

АКТ № 147

РОСТОВ-НТОН
ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ“
1933

§ 1.1 ένοσι τον λέκξεον στην πρότασι.

Προι.

1. Με κόκινι φλόγα σκεπάστηκε ι ανατολι.
2. Τα λύλυδα τον κάμπον με δρόσο ποτιστίκανε.
3. Πίσο απο το ποτάμι τυ χοριω ζθίσανε τα φότα.
4. Τα κοπάδια κσεκινίσανε για τι βοσκι.
5. Σταχτερι ομίχλι πλει προς τα σίνεφα.
6. Καραβάνια χινον τρέχυνε στα λιβάδια.

Γίμνασμα. 1. Διαβάστε τα παραπάνο. Τί μέσα εάφτα περιγράφετε; Τί μας λέγι ι πρότι πρότασι; Τί ι δέφτερι; Τί ι τρίτι; ι τέταρτι; ι πέμτι; ι έχτι; Αντιγράψτε τις πρότασες για τα λυλύδια, τα φότα, τα κοπάδια.

Χινόπορο.

1. Εφτασε το πλιχτικο χινόπορο.
2. Κάθε μέρα αδι-άκοπα ψιχαλίζι.
3. Δινατος αγέρας αποσπα τα φίλα απο τα δέντρα.
4. Τα πυλια φέβγυνε στο νότο.

Γίμνασμα 2. Απαντίστε γραφτα στις ερότισες μόνο με διο λέκξες. Ι λέκξες αφτες ας ενόνοντε ι μια με την άλι.

Π. Χ.⁽¹⁾: Εφτασε το χινόπορο. Το πλιχτικο χινόπορο.

1. Εφτασε (πιο;)... Χινόπορο (τί λογισ;)...
2. Ψιχαλίζι (πότε;)... Ψιχαλίζι (πός;)...
3. Ο αγέρας (τί κάνι;)... Αποσπα (τί;)... Αποσπα (απο πυ;)... Αγέρας (τί λογισ;)
4. Φέβγυνε (πια;)... Φέβγυνε (πύ;)...

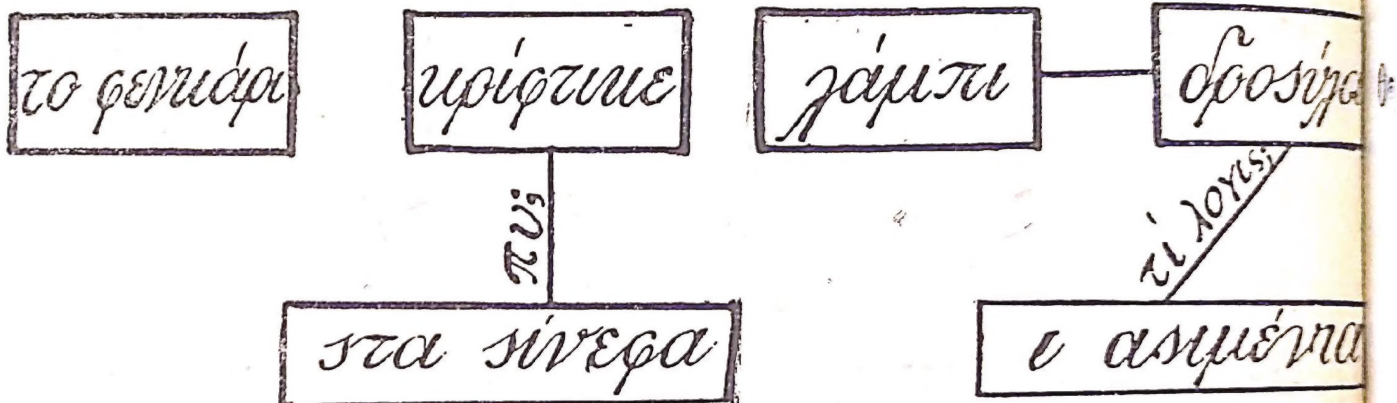
¹⁾ Π. Χ. — παραδείγματος χάριν

Ι λέξεις στην πρόταση ενόνοντε ι μια με την άλι
κατ'έναν. Ι ένοσι αφτι μπορι να φανι με τι βοίθια τον
ερωτίσεων.

Γιμναζμα 3. Δίχστε με τι βοίθια τυ σχεδιαγραφίματος κε τον ερωτίσε-
ον, πός ενόνοντε ι λέξεις αναμετακσί-τους στις ακόλουθες πρότασεις.

Το φενκάρι κρίφτικε στα ζίνεφα. Ζβίνυνε τα άστρα στον
υρανο. Προς τον ποταμο απλόθηκε ι ορίχλι. Λάρμπι ι ασι-
μένια δροσύλα.

Τρέμι το εβλίγιστο καλάμι. Φισα λαφρος αγέρας. Π.Χ.

Γιμναζμα 4. Σχηματίστε πρότασεις απο τις παρακάτω λέξεις. Τις λέξεις
αλλάχστε, έτσι όπως απετι ι ένοσί-τους στην πρόταση. Τις υπογραμμιζμένες λέξεις
αφίστε έτσι, όπως ίνε.

1. Φισυν αγέρας, κρίος.
2. Πέτακσαν, σε, χώρα, ζεστο, τα πυλια.

3. Τα σιτιρα, ι κολχόζνικι, κάρπι, απο, μάζεπσα.

4. Τρέμυνε, καλάμι, το εβλίγιστο.

Γίμναζια. 5. Πάνο ράφτες τις ικόνες γράψτε διίγιμα «Θίελα στο δά-
σος». Πόσες πρότασες έχι το διίγιμά-σας; Για πιονά ί για πιο μιλι ι καθεμια
πρότασι;

Γιμναζια 6. Πάρτε ένα απι τα ακόλυθα θέματα κε πάνο ράφιο σχι-
ματίστε κε κατόπιι γράψτε σύντομο διίγιμα. Απο πόσες πρότασες αποτε-
λέστηκε το διίγιμά-σας; Για πιο να γίνετε λόγος στιν καθεμια πρότασι;

1. Πός έγινε πικαγια ς'ερας;

2. Πός στο κολχόζι-μας προτοφάνικε το τράχτορ (ι
θεριστικι, ι αλονιστικι, μιχανι).

3 Τί ίδαμε στο ζοοπάрко.

§ 2. Υςιαςτικο.

Γίμναζια 7. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε συμπληρώστε. Εχι όπου ίνε
τελίες βάλτε τιν κατάλιλι λέκκι.

Εκίνος πυ ράβι τα ρύχα λέγετε...

Εκίνος πυ γιατρέβι τυς άροστυς, λέγετε...

Εκίνος πυ διορθόνι τα ορολόγια, λέγετε...

Εκίνος πυ κόβι κσίλα, λέγετε...

Εκίνος πυ βάλι τα τζάρια, λέγετε...

Εκίνος πυ καλιεργι τον κίπο, λέγετε...

(κιπυρος, τζαμτζις, κσιλοκόπος, ορολογας, γιατρος,
ράφτις).

Γίμναζια 8. Γράψτε στιν αρχι πιος ζι στο δάσος κε κατόπιν
τί φιτρώνι στο δάσος.

Πέφκο. Λαγος. Ανθερίδα. Λίκος. Λεφτοκαρόνας. Σκαν-
τσόχιρος. Φράυλα. Αλεπυ. Φτέρι. Ελάτι. Λάφι. Λέφκι. Κύ-
κος. Αρκύδα. Γεράκι. Μανιτάρια. Ραδίκι. Αιτος. Κσιλοφάγος.

Τζακάλι. Τσίχλα. Κόρακας. Κράνια. Πέρδικα. Κόσιφος Αν-
τριάλα. Γεράνι.

Γύμνασμα 9. Αντιγράψτε τις ονομασίες τον αγροτικον εργαλιον με
μηχανον.

Αλέτρι, τράχτορ, σφιρι, δρεπάνι, κορπάιν, ατμομικτι,
δικράνι, ποδίλατο, λιχμιτίρι, αφτοκίνιτο, φτιάρι, αεροπλάνο,
μακέλι, ντιριτζαπλ, χτένι, τραμβάι, καζάνι, βολοκόπος, ζμί-
λι, βιδολόγος.

Γύμνασμα 10. Γράψτε τί ιδατε στο δρόμο, με την ακόλουθι σειρά: πρώτα
στιν ερώτισι πιος ίνε αφτος; κε ίστερα στιν ερώτισι τί ίνε αφτος;

Γύμνασμα 11. Αντιγράψτε τις ονομασίες τον πραμάτων με την ακόλουθι
σειρά: πρώτα τις ονομασίες τον επίπλον, ίστερα τις ονομασίες τον σχεβον.

Καναπες. Καστρώλια. Τσυκάλι. Τραπέζι. Ποτίρι. Σκα-
μνι. Φλιντσάνι. Πινάκι. Πιάτο. Τάσι. Σκεβοτόλαπο. Κρα-
σοπότιρο. Κρεβάτι. Σαραβάρι. Πολιθρόνας. Καρέκλα. Ζα-
χαροθίκι. Σκρίνο. Βαρέλι. Βέτρο. Ετατζέρα. Κάδος. Ρυ-
χοτόλαπο. Πιθάρι. Γαράφα. Τζάινικο. Λαγίνι.

Γύμνασμα 12. Αντιγράψτε στιν αρχι τα ονόματα τον ζόον κε κατό-
πιν τα ονόματα τον κυλιον.

Αιτος. Λίκος. Κορόνα. Κατσχάρα. Αλεπυ. Σπυργίτις.
Μελισοφάγος. Σκίυρος. Τιφλοπόντικος. Κσιλοφάγος. Ορνιθα.
Περιστερα. Τίγρις. Κύκος. Αιδόνι. Μαβροπούλι. Λιοντάρι.
Γλάφκα. Γεράκι. Κίσα. Αρχύδα. Γλάρος. Χίνα. Τζακάλι.
Χελόνι. Ορτίκι. Σκαντσόχιρος. Γέρανος. Κυνάδι.

Γύμνασμα 13. Αντιγράψτε τις παρχάτο ονομασίες τον ζόον, κυλιον,
εργαλιον κε αντικιμένον. Βάλτε μπροστα αφο κάθε ονομασία ένα απο τα
άρθρα ο, ι, το εκίνο πυ τεριάζι.

Περιστερα. Αρχύδα. Σφιρι. Ετατζέρα. Βέτρο. Αλέτρι.
Λιοντάρι. Χελιδόνι. Κορόνα. Αλεπυ. Βολοκόπος. Τραπέζι.
Καρέκλα. Φτιάρι. Λίκος. Κοριδαλος. Αιτος. Τζακάλι. Δρε-

πάνι. Καναπες. Σέτι. Πσαλίδι. Αγελάδα. Ορνιθα. Αλογο.
Μαχέρι. Λάμπα. Καστριούλια.

Γύμνασμα 14. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Έκτι όπου ίνε τρις τελίες, βάλ-
τε τιν κατάλιλι λέκσι, πυ να διλόσι, τί ίνε αφτι, ίτε αφτα για τα οπία γίνε-
τε λόγος. Μπροστα στις ονομασίες βάλτε το άρθρο, πυ τεριάζι.

Ο πσίλος, ι μία, ι μέλισα, ι πεταλύδα ίνε **έντομα**.
περιστερα, κορόνα, χελιδόνι, σφυργίτις ίνε....
μπαρμπόνι, κέφαλος, θίρσα, ζμαρίδα ίνε....
λίκος, αλεπυ, τίγρις, λαγος ίνε...-
λέφκι, ελάτι, πέφκο, καρίδια ίνε....
παπαρύνα, κρίνος, γαρύφαλο, ανθεμίδα ίνε....
τράχτορ, κομπάιν ίνε....
πριόνι, μαχέρι, πσαλίδι ίνε....
καστριούλια, τάσι, τσυκάλι, τζάινικο ίνε....
τόπι, κύκλα, σφιρίχτρα, κίβι ίνε....
(αγροτικες μιχανες, σκέβι, πσάρια, ζόα, πεγνίδια, λυλύ-
δια, δέντρα, εργαλία, πυλια).

Γύμνασμα 15. Τί περιγράφι το άρθρο «Ι θίελα». Αντιγράψτε τις λέ-
κςες, πυ διλόνυνε τα φενόμενα τις φίσις με τα άρθρα-τους.

Ι θίελα.

Κςεκινίςανε απιλιτικά τα **ζίνεφα**. Αχύςτικε ένας απο-
μακριζμένος υπόκοφος κρότος. Κατόπιν όλα σοπάςανε. Μό-
νο ένα λαφρο φρέσκο **αγεράκι** έπεζε με τα φίλα τον
δέντρον. Εφτις κατόπιν κςέςπασε μανιομένος **ανεμοστρό-**
βιλος. Κατόπιν πάλι σιοπι. Πέςανε διο-τρις μεγάλες
σταγόνες **βροχις** κε κςανα έλαμπςε ι **αστραπι**. Κρότιςε
ι θροντι κε θριαμβεφτικά αντιλάλιςε στον αέρα.

Γύμνασμα 16. Αντιγράψτε πρώτα τις λέκςες, πυ διλόνυνε φενόμενα
φίσις (αστραπι, βροντι) κε κατόπιν τις λέκςες, πυ διλόνυνε σιμ-
βά ντα ίτε κινονικά φενόμενα (πόλεμος, σινεδριάσι). Τα
άρθρα βάλτε μόνι-ςας.

Βροντι, πόλεμος, βροχι, πиркаια, εκλογες, απεργία, α-
στραπι, επανάστασι, παγονια, στάσι, έκλιπσι, άνικσι, χαλάζι,
μάχι, χινόπορο, κρίο, σινεδρίασι, άνεμος, ζέστι, ενασχόλισι,
ορίχλι, χιρόνας, διαδίλοσι, άμιλα, πάχνι.

■ I άνθροπι, τα ζόα, τα πράματα, τα φενόμενα τις
φίσις, τα διάφορα σιμβάντα ονομάζοντε με ένα κινο όνομα
αντικείμενα.

I λέκxες, πυ διλόνυνε αντικείμενα, ονομάζοντε **υσι-
αστικά.**

Γίμναζια 17. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε υπογραμίστε τα υσιαστικά.

Πιρκαια.

I φλόγες κσαπλοθίκανε σε όλο το σπίτι. Εφτασαν δια-
στικά ι πυροζθέστες. Τριγμός, κρότος, 'φονες, αναστεναγμι
όλα ανακατοθίκανε σε ένα θυιτο. Ο δρόμος όλος γέμιζε απο
κόζμο. Τα κλάματα τον πεδιον κε τον γινεκον ανακατό-
νονταν με τις επιφόνισες τον πυροζθεστον. Αφτι πσίχρεμι
κε με πεπίθεσι στο έργο τυς δυλέθυνε ακατάπαφτα. Αδιά-
κοπα δυλέθι ι αντλία-τυς. I πυρκαγια σιγα-σιγα ζθίνι. Φέ-
νοντε πια μάθρι απανθρακομένι στίλι. Ασπρος καπνος, όμι-
ος με ατμο, σέρνετε προς τι γι κε εκσαφανίζετε στον αγέρα.

Γίμναζια 18. Αντιγράψτε απο το δείγμα τα υσιαστικά. Βάλτε τα
κατάλιλα άρθρα κε μπροστα σε εκίνα, πυ δεν έχυνε.

Διαδίλοσι.

Σιμέες, πλακάτες, κόκινες γραβάτες . . . Με τυς ζοι-
ρους ίχυς τυ τιμπάνυ κσεκινίσανε ι διαδιλοτες. Κιματίζυνε ι
κόκινες σιμέες στον αγέρα. Παντυ κσεχίνετε ι χαρύμενι κε
δινατι εποδος τυ επαναστατικυ τραγυδιυ: «Εμπρος, σίντρο-
φι, στον αγόνα!» I πλατία γέμιζε απο λαο. Πάνο απο

τα κεφάλια τον ανθρώπον ιπσώνοντε κόκινες τενίες με επιγραφες.

Γύμνασμα 19. Στην αντιγραφή δάλτε κε τα υσιαστικά, που έχουνε αντίθετη σημασία.

Φίλος —	Εχτρος.	Γέρος —	Δυλία —
Πόλεμος —		Πικρία —	Σκοτάδι —
Δίναμι —		Κρίο —	Μέρα —
Ανατολή —		Προι —	Αμελία —
Παλίρια —		Αρόστια —	Απροπεκσία —

(Προσοχή, επιμέλεια, νύχτα, φως, τολμή, ιγία, θράδι, ζέσι, γλικάδα, νέος, άμποτι, δίσι, αδυναμία, ιρίνι εχτρος).

Για να θρώμε τα υσιαστικά, που διλόνουνε ανθρώπους, ζόα κε άλλα αντικείμενα ροτόμε:

πιο; πιανυ; πιόνα; για πιόνα; ί πια;
πιανις; πιαν; για πιαν; ί πιο; πιανυ; πιο;
για πιο; ί τί;

Γύμνασμα 20. Αντιγράψτε τα παρακάτω ονόματα κε δάλτε μπροστα σ'αφτα το κατάλληλο άρθρο.

εργάτις —	ο εργάτις	σφίρι —
μηχανή —		αρκύδα —
τράχτορο —		κάριδι —
κίπος —		παπυς —
θρίσι —		μαχιτις —
αλέτρι —		άμιλα —

Γύμνασμα 21. Βρέστε μόνι-σας κε γράψτε τρία ονόματα με το άρθρο Ο, τρία με το άρθρο ι κε άλλα τρία με το άρθρο το.

Π. χ.: ο κίπος, ι πέτρα, το σκιλι.

Γύμνασμα 22. Αντιγράψτε το παρακάτω. Εκί όπου ίνε τελίς, δάλτε το υσιαστικό ο ζίντροφος. Κάντε τις αλλαγες το υσιαστικού σύμφωνα με τις ερότιες, που ίνε στην παρένθεσι.

Ερχεστε απο το δρόμο ο... (πιος); Βρίκα το βιβλί-
ο... (πιανυ;). Σήμερα ίδα στον κίπο τον... (πιον;).
Εδοσα ένα γράμα στον... (σε πιον;). Ελα, κοντά-μυ;...

Γύμνασμα 23. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Εκί όπου ίνε τελίες, βάλτε
το υσιαστικο ι μιχανι. Κάντε τις αλλαγες του υσιαστικου σύμφωνα με τις ερώ-
τισες, που ίνε στην παρένθεσι.

Εργάζεστε καλα ι... (πια;). Ο Νίκος έπιανε το χερόλι-
τις... (πιανις;). Αλίθυνε με λάδι τιν... (πιαν;). Εβαλα το
χέρι στην... (σε πιαν;).

Γύμνασμα 24. Κάντε το ίδιο με το υσιαστικο το δέντρο.

Επεσε το... (πιο;) δέντρο τις αδλίσ-μας. Εσπασα τα
κσίλα του... (πιανυ;). Ο κσιλοκόπος έκοψε το... (πιο;).
Τα πυλια κάνανε τις φολιές-τους στο... (σε πιο;).

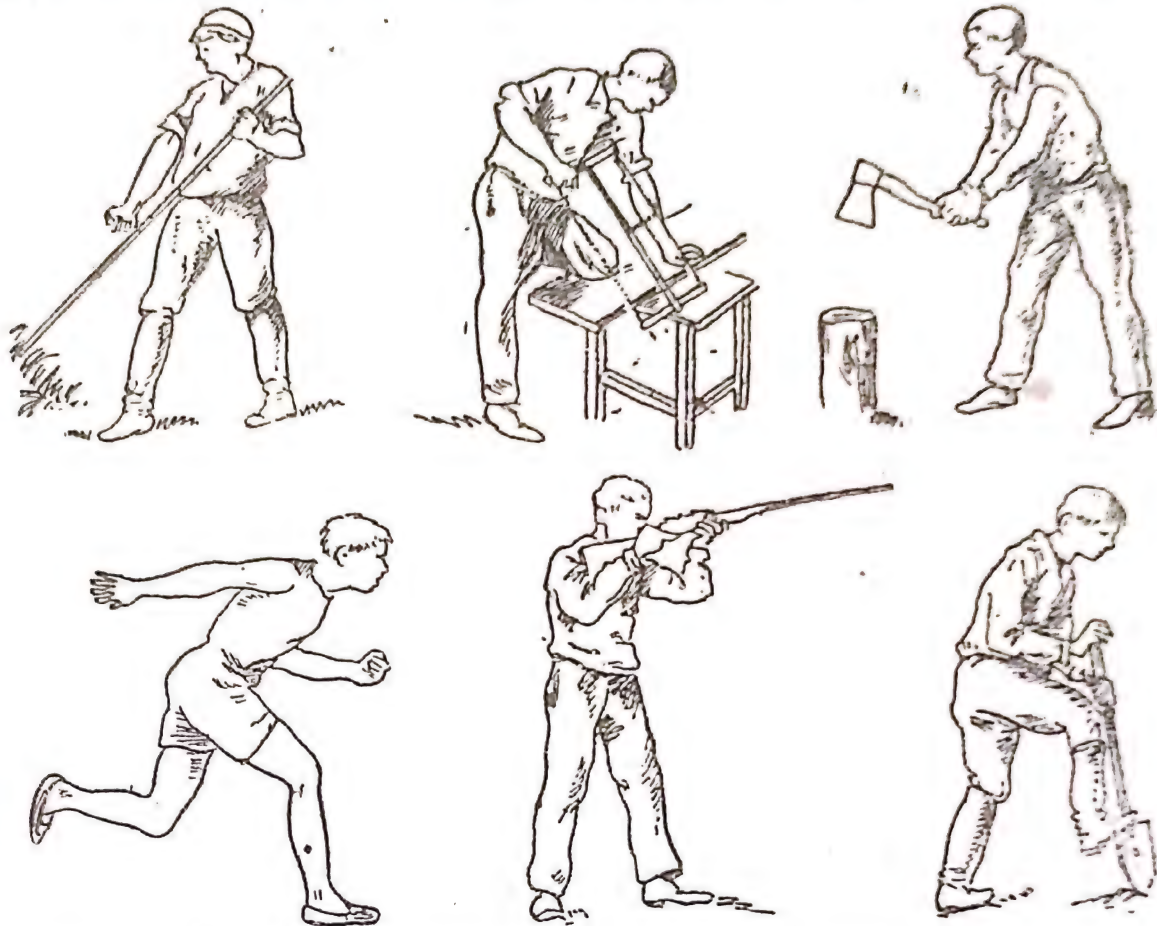
Γύμνασμα 25. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Εκί όπου ίνε τελίες, βάλτε
ένα απο τα υσιαστικα εργάτις, χώρα, φιτο (εκίνο που τεριάζι). Κάντε
τις αλλαγες του υσιαστικου κε του άρθρου σύμφωνα με τις ερώτισες, που ίνε στην
παρένθεσι.

Ερχεστε... (πιος;) με τα εργαλία-το. Απο τιν ανεργία
δεν υποφέρει μόνο... (πια;) τον Σοβετ. Μεγάλωσε... (πιο;)
το κίπο-μας. Τιμμένο ίνε το όνομα... (πιανυ;) στη χώρα-
μας. Τα πλύτι... (πιανις;) τον σοβετ ίνε περιωσία μόνον
τον εργαζόμενον. Μαραθίκανε τα φίλα... (πιανυ;).

§ 3. Ρίμα.

Γύμνασμα 26. Κιτάξτε τις ιχόνες κε γράψτε τί κάνι ο καθένας.
Τις λέξεις γράψτε με τη σιρα τον ιχόνον.

Πιροβολι. Σκάφτι. Σκίζι. Θερίζι. Τρέχι. Πριονίζι.

Γίμναζα 26. Απο τις πράξεις βρέστε το αντικείμενο (υσιαστικο) κε την ονομασία το γράψτε, αντικαταστήνοντας με αφτι τις τρις τελί ς.

Το λυλύδι ανθίζι, μοσκοβολα.

- . . . κελαδι, πετα.
- . . . γριλίζι, κνίθετε.
- . . . μυνκρίζι, κερατίζι.
- . . . γαβγίζι, αρπάζι.
- . . . φοτίζι, κει.
- φιτρόνι, πρασινίζι.

Ο κολχόζνικος οργόνι, βολοκοπι, σπέρνι κε θερίζι.

- . . . σκίζι, πριονίζι, ροκανίζι, λυστρόνι.
- . . . κόβι, ράβι, μπαλόνι, σιδερόνι.
- . . . διαβάζι, γράφι, μετρα, ιχνογραφι.
- . . . φιτρόνυν, πρασινίζυν, ανθύνε, οριμάζυν.
- . . . ανατέλι, ιπςόνετε, κεί, βασιλέβι.

Γίμναζα 27. Αντιγράψτε κε υπογραμίστε τις λέξεις, πο διλόνυνε, τί κάνι το αντικείμενο (υσιαστικο). Για να βρίτε τις λέξεις αφτες, ροτίστε:

Στο λιβάδι.

Μυνκρίζουν ι αγελάδες, χρεμετίζουν τα άλογα, σφριρίζουν ο βοσκός, πιδουν τα αρνάκια, κελαρίζι ι θρίσι, πρασινίζουν τα χόρτα, θόσκοντε ι χίνες, πετουν ι πεταλίδες, κελαδουν τα πυλια, τρέχουν τα πεδια, πιδουν ι ακρίδες, θοα ο ποταμος.

Γύμνασμα 28. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε στον τόπο τον τελιον θάλτε τι λέξει, πυ θα διλόσι, τί γίνετε (τί έχι συμβι) με το αντικείμενο (υσιαστικη).

Ο υρανος... Το αεροπλάνο... Το αφτοκίνητο ... Τα ρύχα... Ο πέτζκος ... Το ποτάμι ... Το φίλο ... Ι πέτρα ... Το δέντρο ...

(Επεσε, μαράθηκε, κσεχίλιζε, κάπνισε, στεγνόσαν, σταμάτισε, πέτακσε, καθάρισε, μεγάλωσε).

Ι λέκxες πυ φανερόνυνε, **τί κάνι** το αντικείμενο **ιτε τί παθένι (τί σινβένι με το αντικείμενο), ονομάζοντε ρίματα.**

Γύμνασμα 29. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε υπογραμίστε τα ρίματα.

Καλοκεριάτικο προι.

I. NIKITIN

Τρεμοζθίνυν τα άστρα. Κοκινίζει το σίνεφο.

Ασπρος ατμος στα λιβάδια κσαπλόνετε.

Το άλικο φος τις αθγισ κσεχίνετε

στα κρύ:ταλα νερα κε τις κατσαρες κλιματάριες.

Λαφρο αγεράκι το νερο ριτιδόνι.

Για τι βοσκι ι χίνες κσεκινίσανε.

Ι ψαράδες στις καλίδες-τους κσιπνίσανε, φορτοθίκανε τα δίχτια κε στις θάρκες κυβαλουν.

Κε ι ανατολι όλο κέετε κε ανάθι.

Τα πυλια τον ήλιο περιμένυν κε τραγύδια τραγουδουν.

Σα λαμπάδες στέκυντε τα δέντρα τυ δάσους κε χαμογελουν.

Γιμναζμα 30. Σ ι θέσι τον τελιον βάλτε ρίματα, πυ να ομιοκαταλεχτύ-
νε με τις υπογραμιζμένες λέκτες.

Το ρολόγι.

Το ρολόγι τυ τίχυ-μας
ς'ένα κάδρο πλαιν,
τικ-τακ αδιάκοπα
τον κερο ...
Το παλιο ρολόγι-μας
τικ-τακ **ξιμένι.**
Κάνετε πιο γρίγορα
κι ο κερος ...
(διαβένι, μετραι.)

Γιμναζμα 31. Εκλέκτε για κάθε πρότασι ένα απο τα ακόλουθα ρίματα:
τρέχανε, κατρακιλίσανε, στάζανε.

Στους δρόμους τα νερα ...
Απο τα θυνα τα νερα ...
Απο τι στέγι τα νερα ...

Γιμναζμα 32. Κάντε το ίδιο με τα ρίματα: **θοριβύνε, κροτύνε,**
κελαρίζυνε στις προτάσεις:

Περνόντας απο τις πέτρες τα ριάκια ...
Περνόντας απο το αβλάκι τα ριάκια
Στιν χαράδρα τα ριάκια ...

§ 4. Το υποκείμενο κε το ρίμα στιν πρότασι.

Στο εργαστίρι.

Προι-προι ος τα βαθια μεσάνιχτα
στο κσιλουργυ το εργαστίρι
το προiónι πσιθιρίζι

το ροκάνι κλαθιρίζι
κε πετυν τα πελεκύδια.
Βράζι αδιάκοπα ι δυλια.

Γύμνασμα 33. Αντιγράψτε απο το πύμα «στο εργαστήρι» τα υπογραμμιζόμενα υσιαστικά μαζί με τα ρήματα, στα οποία αναφέροντα. Θα βγύνε του τοτρόπος είντομες πρότασες.

Π. Χ. Το πριόνι ψιθιρίζι.

Στιν πρότασι ι λέκσι, πυ δίχνι τί κάνι το αντικείμενο (υσιαστικο) ίτε τί παθένι το αντικείμενο (τί τυ συμβένι), ονομάζετε **ρίμα**.

Στιν πρότασι ι λέκσι, πυ διλονι το αντικείμενο για το οπίον οριλι το ρίμα, ονομάζετε **ιποκείμενο**.

Για να βρούμε το ιποκείμενο ροτύμε: **πιος; πια; πιο; ίτε τί.**

Γύμνασμα. 34. Πέστε για το κάθε αντικείμενο (υσιαστικο), τί κάνι ίτε τί παθένι. Διαλέκστε κατάλιλο ρίμα απο τα ρήματα πυ ίνε στο τέλος μέσα στιν παρένθεσι.

Ο χτίστις χτίζι. Ο ράφτις... Ο μαθιτις... Ο δάσναλος... Το πριόνι πριονίζι. Το ροκάνι... Ι θελόνι... Το μαχέρι... Ο ήλιος λάμπι. Ο αγέρας... Ι αστραπι... Το ριάκι... Ο σκίλος γαβγίζι. Το άλογο... Το αιδόνι... Ι κορόνα... (κράζι, κελαδι, χρεμετίζι, κελαρίζι, λάμπι, φισα, κόδι, τριπα, ροκανίζι, διδάσκι, μαθένι, ράβι).

Γύμνασμα 35. Για τα παρακάτω ρήματα βρέστε κε γράψτε κατάλιλα υσιαστικά.

Το πυλι κελαδι.

. . . γαβγίζι.

. . . χρεμετίζι.

. . . μιανιλίζι.

. . . γριλίζι.

Το λιοντάρι βριχάτε.

. . . κακανίζι.

. . . κελαρίζι.

. . . βοα.

. . . ψιθιρίζουε.

...	βελάζι.	...	φισα.
...	κράζι.	...	κει.
...	μυνκρίζι.	...	μοσκοβολα.

(το λυλύδι, ο ήλιος, ο αγέρας, τα φίλα, ο ποταμος, το ριάκι, ι όρνιθα, ι αγελάδα, ι κορόνα, το πρόβατο, το γυρόνι, ι γάτα, το άλογο, ο σκύλος).

Γήμναζμα 36. Βρέστε κατάλιλα ρίματα για τα παρακάτω υποκείμενα. Κάντε προφορικά τιν εργασία αφτι.

Ο ήλιος... Το λιθάδι... Το ποτάμι... Τα πεδία... Ο κοριδαλος... Ο καπνος... Ι πεταλύδα... Το ψάρι... Το χελιδόνι... Ο βοσκος...

Ι πιο απλι πρότασι αποτελιέτε απο υποκείμενο κε ρίμα.

Π.Χ. Το τίμπανο χτιπα. Ι εργάτες μαζεφτίκανε. Το άρθρο ιδιέτερο μέλος τις πρότασις δεν αποτελι.

Γήμναζμα 37. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Υπογραμίζετε τις πρότασις το υποκείμενο με μια γραμι κε το ρίμα με διο γραμες. Μαζι με τα υποκείμενο υπογραμίζτε κε το άρθρο.

Το προι στο εργοστάσιο.

Ι νύχτα πέρασε. Εφτασε το προι. Ι πόλι κσίπνισε. Ο ήλιος ανέτιλε. Σφιρίζι ι σιρίνα. Πάνε ι εργάτες. Ζοντάνεπσε ο όρόμος. Ι εργάτες μαζεφτίκανε. Τα σφια κροτίσανε. Τα τεζιάκια δυλέθυνε. Βοα το εργοστάσιο. Βράζι ι δουλια.

Γήμναζμα 38. Πόρες πρότασις έχι το κάθε τετράστιχο; Βρέστε επιγραφες για το κάθε τετράστιχο

Ι εποχες τυ χρόνου.

1 ...

Λιόνι το χιόνι.
Πρασινίζι το λιθάδι.
Ι ιμέρα μεγαλόνι.
Ερχετε το χελιδόνι.

2 ...

Κει ο ήλιος.
Ανθι ο κρίνος.
Ι ζέστι αφκσάνι.
Το σιτάρι οριμάζι.

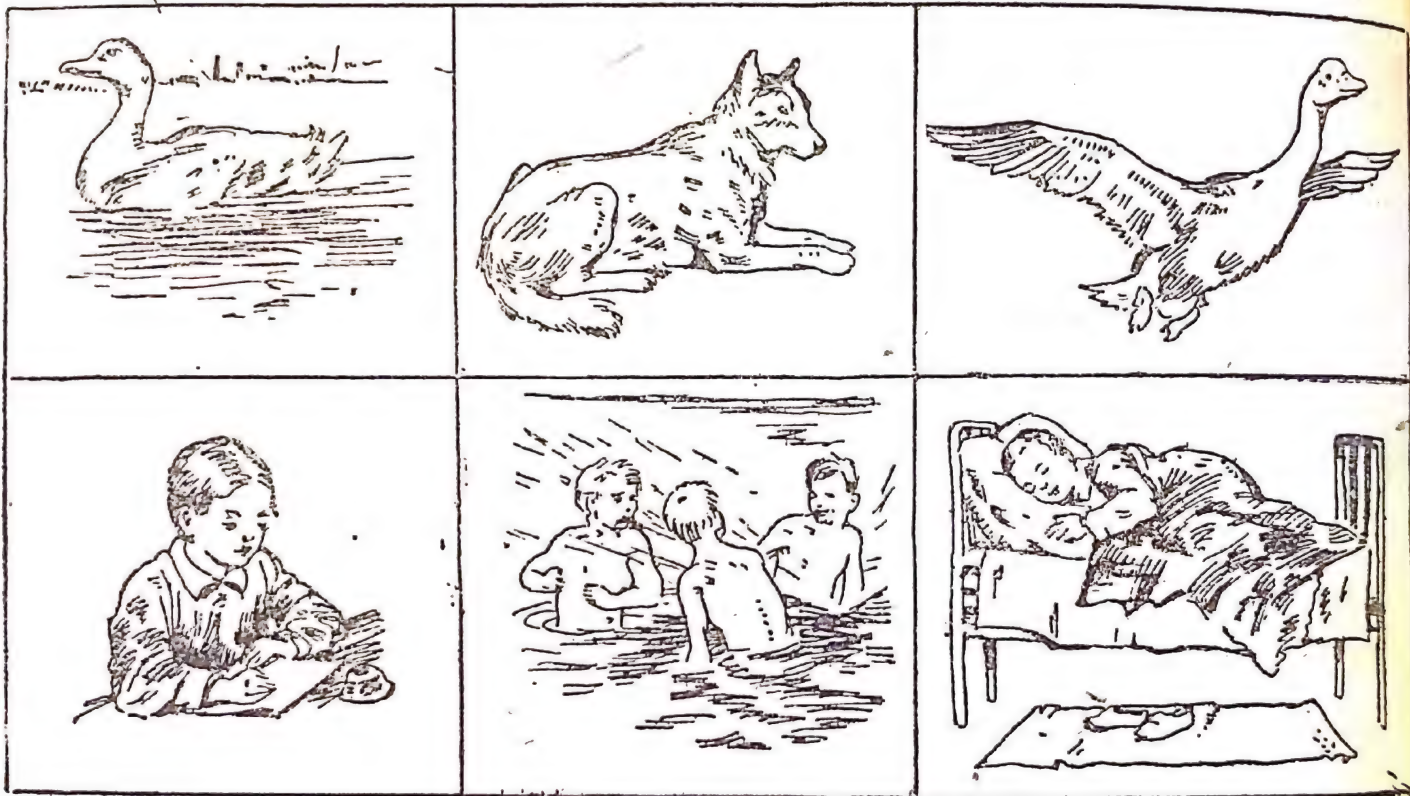
3 ...

Βρέχετε ι γι.
 Ι κάμπι θρινυν.
 Τα φίλα πέφτυν.
 Τα πυλια φέβγυν.

4 ...

Ο ήλιος δεν πρίνι.
 Ι κάμπι λεφκένυν.
 Ι ζάνκα τρίζι.
 Τα ποτάμια ζοπένυν.

Γήμαζμα 39. Για τιν κάθε ικόνα γράψετε πρότασι, πυ να αποτελιέτα απο ιποκίμενο κε ρίμα.

§ 5. Επεκσιγισματικες λέκρες ζτιν πρότασι.

Εκςον απο το ιποκίμενο κε το ρίμα ζτιν πρότασι μπορύνε να ίνε κε άλλες λέκρες; Αφτες ι άλλες λέκρες επεκσιγύνε το ιποκίμενο κε το ρίμα κε γιαφτο ονομάζοντε **επεκσιγισματικες λέκρες**.

Χορις επεκσιγισματικες λέκρες

Με επεκσιγισματικες λέκρες.

Φισα αγέρας.

Φισα **δροσερος** αγέρας.

Κσίπνισε ι πόλι.

Κσίπνισε **νορις** ι πόλι.

Σφιρίζι ι ζιρίνα.

Σφιρίζι ι ζιρίνα τυ **εργοσταζίυ**.

Τρέχυν ι εργάτες.

Τρέχυν ι εργάτες **ζτιν δυλια**.

Ι πρότασι, πυ έχι επεκσιγματικες λέκκες, ονοράζετε
πλατια.

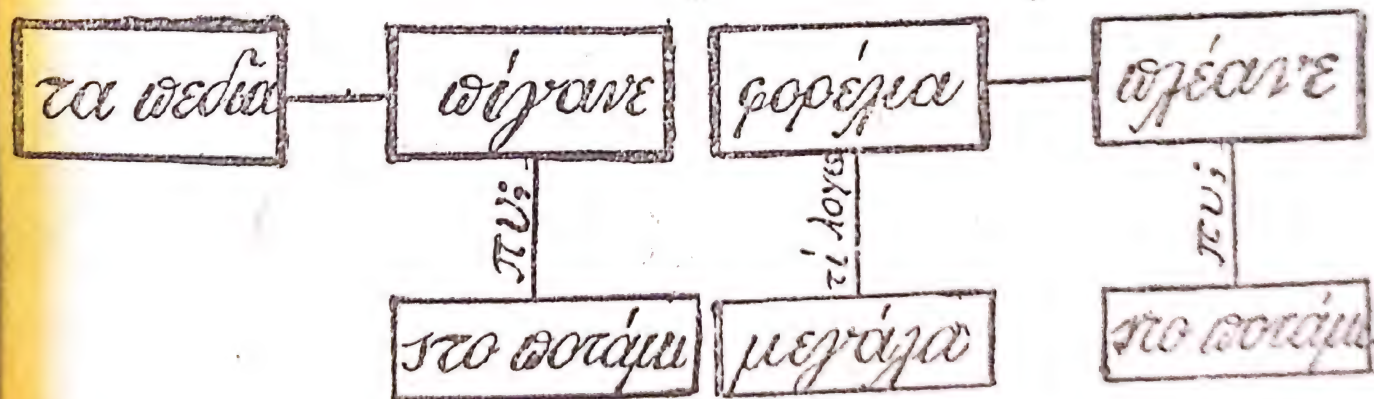
Γύμνασμα 40. Γράψτε πλατιες πρότασες, προστένοντας επεκσιγματι-
κες λέκκες ανάλογα με τις ερότισες.

Το πζάρεμα.

Τα πεδια πίζανε... (πύ πίζανε;). Πίρανε... (τί πί-
ρανε;). Φορέλια πλέανε... (τί λογις φορέλια; πύ
πλέανε;). Τα πεδια ρίκσανε... (τί ρίκσανε;) Το πζάρι
πιάστηκε... (πύ πιάστηκε; απο πύ πιάστηκε;). Ο
Λάμπις τράβικσε... (τί τράβικσε; πύ τράβικσε; Το
φορέλι σπαρταρύσε... (τί λογις φορέλι; πύ, σπαρ-
ταρύσε;).

Π.Χ: Τα πεδια πίζανε στον ποταμο.

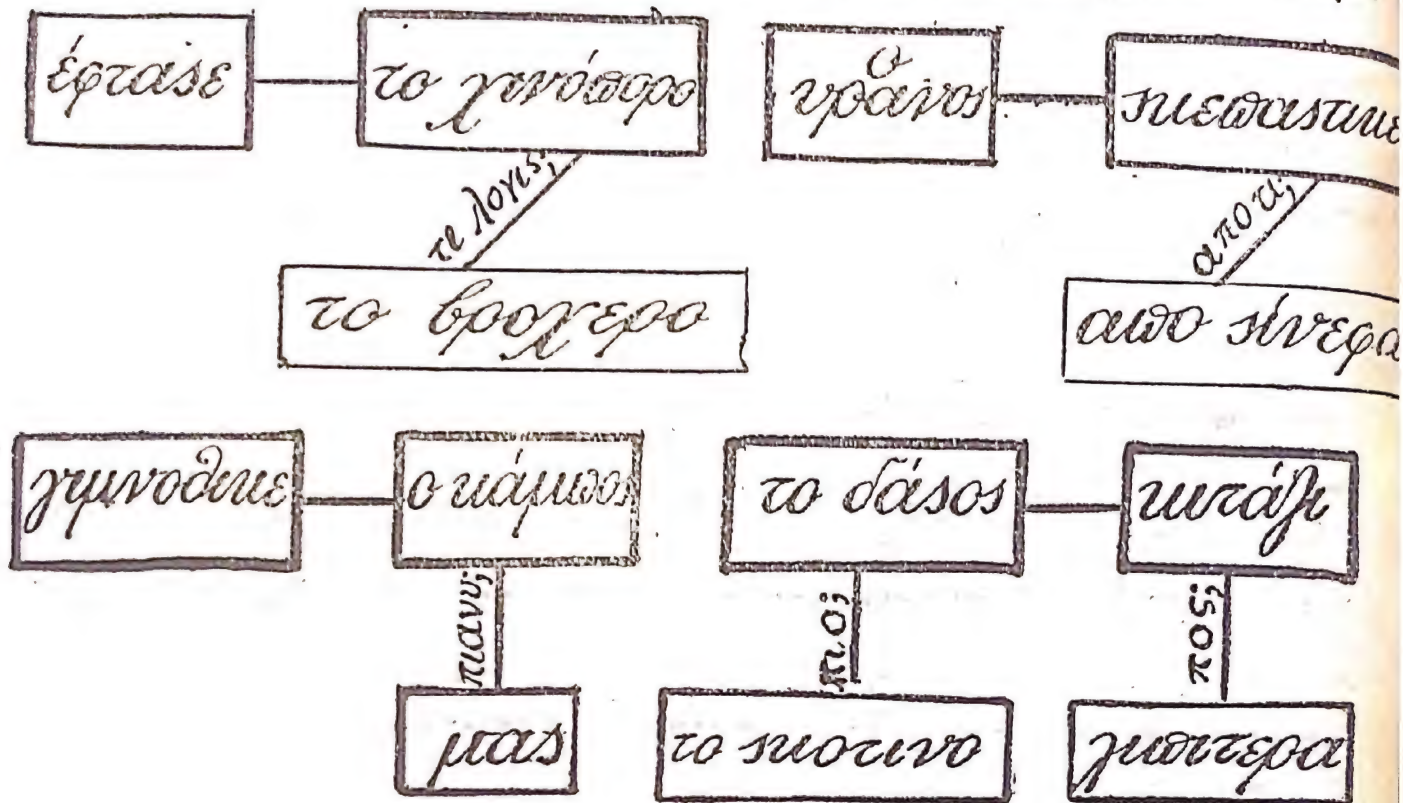
Γύμνασμα 41. Δίξτε με σχεδιογραφίματα, πια λέκκι στιν πρότασι το
προιγυμένο γιμνάζματος επεκσιγι το ρίμα κε πια λέκκι επεκσιγι το ιποκείμενο
Π.Χ..

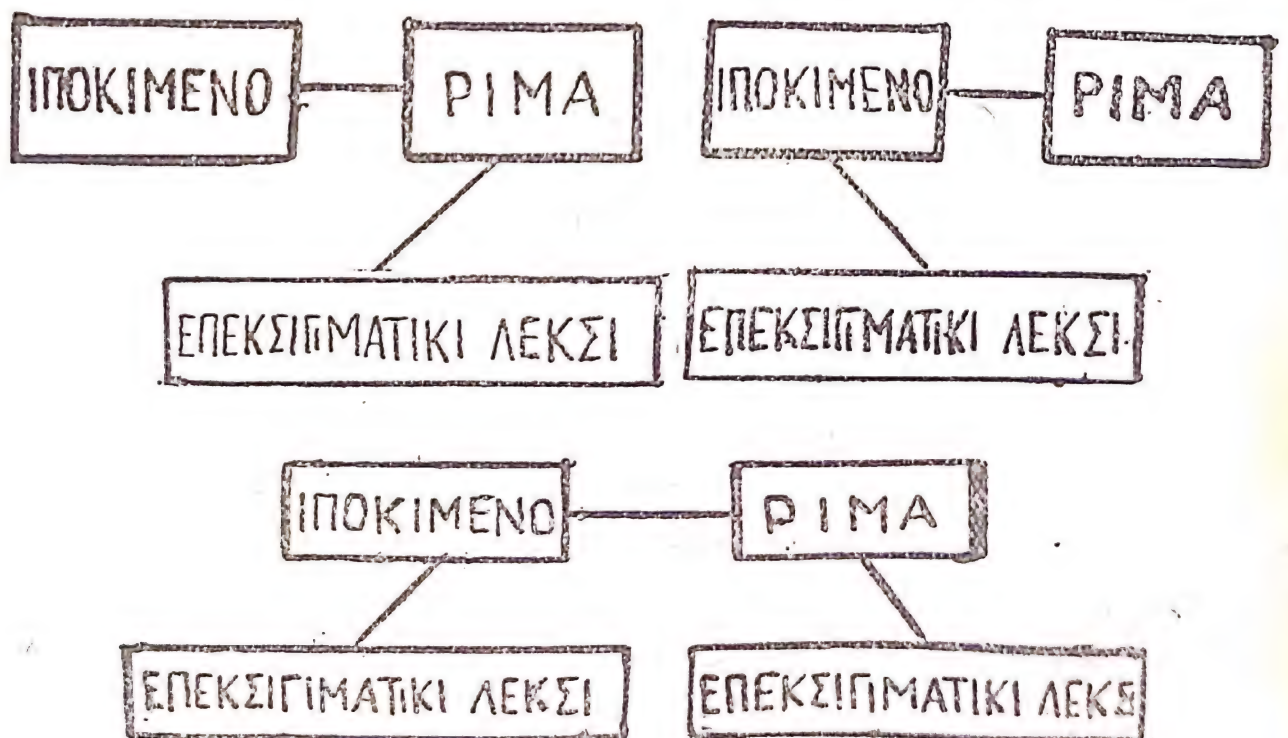
Γύμνασμα 42. Τις ακόλυθες πρότασες κάντε πλατιες, προστένοντας
εάφτες επεκσιγματικες λέκκες (προφορικα).

Ο μονονικοχίρις καθιστερι. Το τράχτορο οργόνι. Ι σιμέα
κιματίζι. Ο κυλάκος βλάφτι. Ι γιορτι πέραςε. Ι πριγάτα
δυλέβι. Τα σίνεφα σκορπιστίκανε. Ι δροσια λάμπι. Φισα
αγεράκι. Ανέτιλε ο ήλιος. Τα πυλια κελαδυν. Το σκολιο
ετιμάζετε.

Γύμνασμα 43 Τις πρότασες, που ίνε στα σχεδιογραφίματα, γράψτε σε σιρες.

Γύμνασμα 44. Κάντε παρόμια σχεδιαγραφίματα στο τετράδιό- σας κε κα-
ταχωρίστε εκι τις παρακάτω πρότασες Τα άρθρα γράψτε μαζί με τα ονόματα.

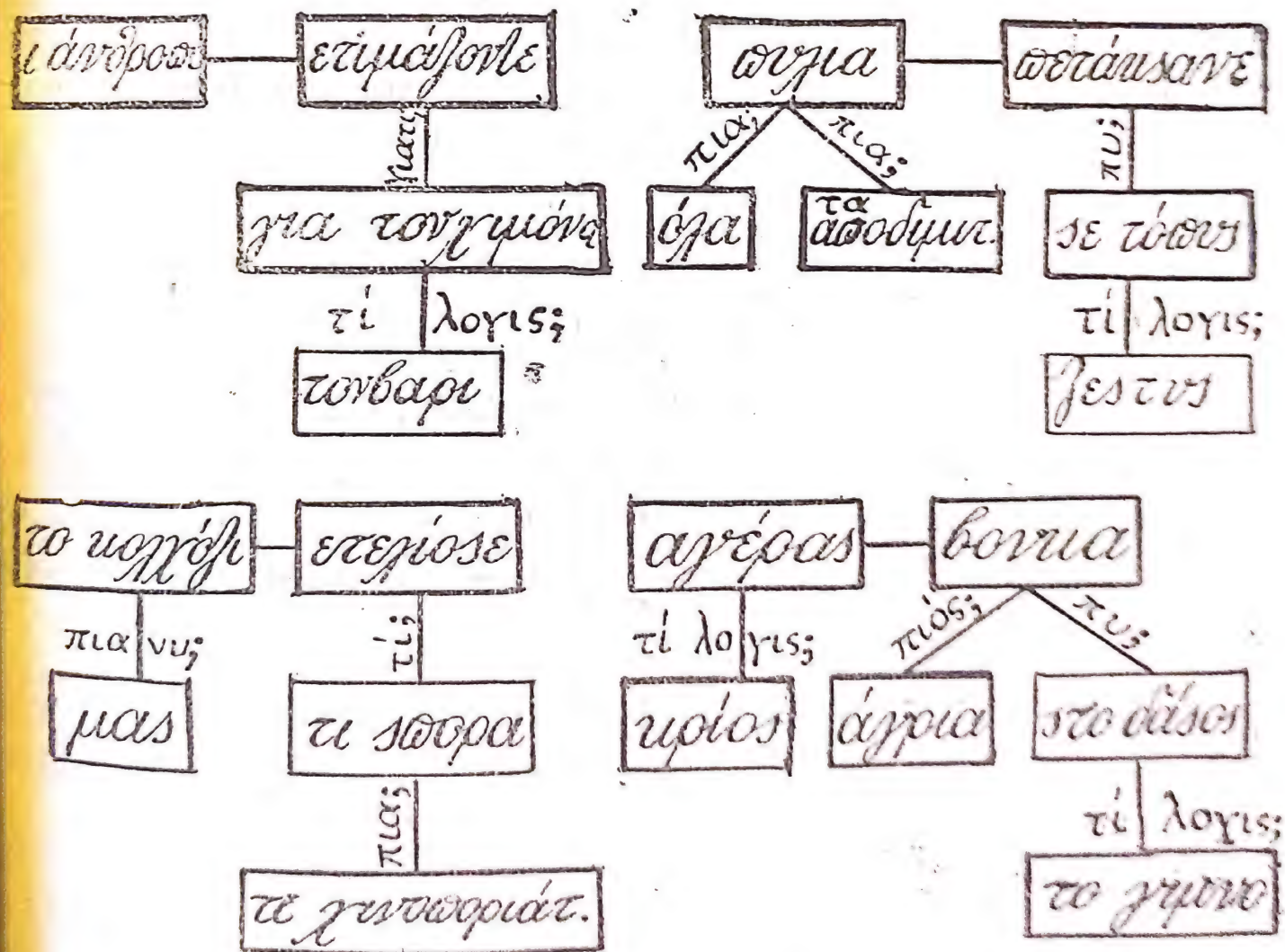

Τα καλα λιπαζματα ανιπρόνουν την εσοδία. Το κολχ^ο
εχτέλεσε τι χλεποζαγατόφκα. Ανικσε το κολχόζικο μπαζάρι.
Γύμνασμα 45. Αντιγράψτε μονάχα τις πλατιες πρότασες.

Το πέκξιμο στο φυτπολ.

Ερχοντε ι καράντες. Κρεσπον παταγόδικα χιροκροτίμα-
τα. Αρχίζι το πεγνίδι. Το τόπι κιλιέτε στι γι. Νά θα κρε-
φίγι απο τιν πίλι. Ι πίλι αγριπνα φιλάγετε. Το τόπι στρι-
φογριζι κοντα στις πίλες. Επαπσε κε ο παραμικρος πσίθι-
ρος. Ακολουθι επιτίδιο ένα χτίπιμα. Το τόπι πετα κατεφτί-
αν στην πίλι. Ο γολκίπερας ομος πέφτι στι γι. Απόκρουσε
τον εχτρο. Ο γολκίπερας θριαμβέβι. Ο κόσμος χιροκροτι.
Το τόπι κσανα κιλιέτε στι γι.

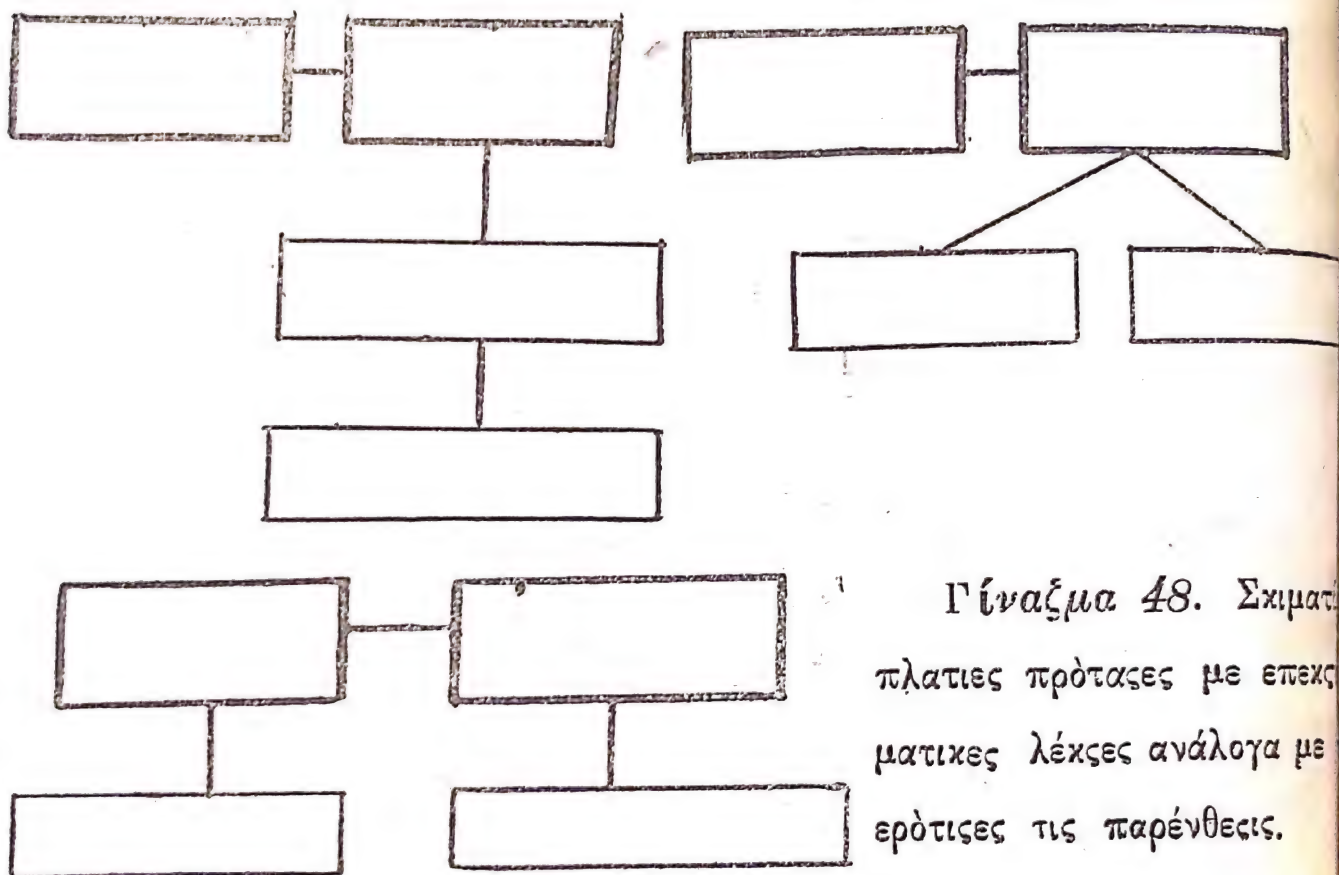
Γύμνασμα 46. Γράψτε σε σιρες τις πρότασες, ίνε στα σχεδιογραφίματα
επογραμίστε τις επεκσιγματικες λέκσες, πυ αναφέρνοντε ραφτες τις επεκσιγι-
ματικες λέκσες.

Γύμνασμα. 47. Τις παρακάτω πρότασες για τους πιονέρος καταχορίστε
σε σχεδιογραφίματα. Τα άρθρα γράψτε μαζί με τα ονόματα.

Ο πιονέρος εχτιμα τον κερό-τυ. Ο πιονέρος βοιθα τον

κομμορόλο. Ο πιονέρος κσέρι τα καθίκοντα-τυ. Καθε πιο
νέρος πασχίξι να μάθι. Ο πιονέρος βοιθα τα μικρότερα πε
δια. Ο πιονέρος φιλάγι τι σχολικι περιωσία.

Γίναγμα 48. Σχημα
πλατιες πρότασες με επεκ
ματικες λέκσες ανάλογα με
ερότισες τις παρένθεσις.

Το πεδι έπιασε... (τί; με τί; πύ;)

Ι βοσκι θόσκανε... (τί; πότε; πύ; σε πιο λιβάδι;

Τα πεδια γράψανε... (πότε; πύ; τί; τί λογισ διίγιμα;

Ι κολχόζνικι θερίζυν... (με τί; πότε; τί; τί λογισ ζίκαλι;

Τα πεδια ανάψανε... (τί; τί λογισ φοτια; πότε; πύ;

Ο κεραβνος έπεσε... (πύ; πότε;) Ο σιδιρυργος σφιριλατι...

(με τί; πύ; με τί σφιρι; πύ πάνο;).

§ 6. Αλαγι τον λέκσεον στην πρότασι

Ρίζα κε κατάλικσι τις λέκσις.

Γίμνασμα 49. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Στι θέσι τον τελιον θάλ
τον άρθρον ο, ι, αλάζοντάς-ταν όπως απετι ο λόγος. Ιπογραμίστε τις αλαγι
τον άρθρον.

Εργάζεστε καλά.... μηχανι. Προχτες αγόρασαν... τι μηχαν
Τα βιβλία... μαθιτι ίνε εδο. Ο δάσκαλος βοιθι... μαθιτι. Τ

δέντρα... το κίπυ, μεγαλόσανε. Ο κιπυρος περιπιέτε... κίπο
Αφρίζι το χιμόνα... θάλασα. Αγαπο πόλι... θάλασα.

Γίμνασμα 50. Συμπληρώστε τις παρακάτω πρότασες με τα υσιαστικά, που
ίνε στο τέλος μέσα στην παρένθεση.

Τα πεδια μαθένι γράματα... Ιρυνα σίμερα στο σπίτι...
Μίλισαν πολιν κερο με... Ελα τον ίπα... να μας κάνις έκ-
θεσι. Το στίριγμα τις σοβετικις εκσυσίας στα χορια ίνε... Τα
πεδια πάνε στην πεδικι πλατια. Αντάμοσα σίμερα... Γεοργιάδι.
Ελα, τον ίπα,... Γεοργιάδι στι σινεδρίασι το κολχόζω.
(δάσκαλος, κολχόζνικος).

Γίμνασμα 51. Γράψτε σε διο στίλες όλες τις αλλαγές τον υσιαστικόν
κε τον άρθρον δάσκαλος κε κολχόζνικος. Τις κατάλικες χορίστε με μια
γραφι.

Π. χ.: ο δάσκαλ-ος ο κολχόζνικ-ος
 το δασκάλ-υ

Γίμνασμα 52. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Πλάι σε κάθε αλλαγή τις λέ-
ξεις μπριγάτα βάλτε τι χριαζόμενι απο τις ερότισες: πια; πιανις; πιαν;
πιες; πιανον; πιες;

Π. Χ.: ι μπριγάτα
 τις μπριγάτας.

Ι μαχιτικι μπριγάτα.

Ι μπριγάτα αρ. 3, στην οπία δουλέδι ο πατέρας-μυ, ίνε
μαχιτικι. Όλα τα μέλι αφτις τις μπριγάτας ίνε μαχιτες.
Βραβέπσανα τιν μπριγάτα αρ. 3. Όλες ι μπριγάτες έχουε
ος υπόδιγμα δουλιας, καλις, τι δουλια τις μπριγάτας το πα-
τέρα. Μαζεφτίκανε σίμερα ι μαχιτες όλον τον μπριγάτον.
Σινάντισα όλες τις μπριγάτες στο χοράφι.

Γίμνασμα 53. Αντιγράψτε απο το παρακάτω δείγμα όλες τις αλλαγές τις λέξεις κομμουνιστικό μαζί με το άρθρο. Τις κατάλικες τις λέξεις χωρίστε με μια γραμμή.

Π. Χ. Το κομμουνιστικό
το κομμουνιστικό

Το κομμουνιστικό κόμμα.

Το κομμουνιστικό κόμμα ίνε ι προσοπορία τις εργατικι τάξεις. Ι καλύτερι εργάτες κε κολχόζνικι ίνε μέλι το κομμουνιστικυ κόματος. Για τιν πανκόζμια επανάστασι αγωνίζυντε τα κομμουνιστικά κόματα όλον τον χορον. Τα μέλι τον κομμουνιστικον κομάτον καταδιόκοντε στις καπιταλιστικες χώρες.

Γίμνασμα 54. Τις ακόλουθες λέξεις βάλτε σε πρότασες.

Π. Χ.: Ο κίπος το κολχοζιυ ίνε περιπιυμένος.

ο κίπος	γράφο	ο κόκινος
το κίπυ	γράφις	το κόκινυ
τον κίπο	γράφι	τον κόκينو
ι κίπι	γράφομε	ι κόκινι
τον κίπον	γράφετε	τον κόκινον
τους κίπους	γράφυνε	τους κόκινυς

Το κομάτι τις λέξεις, πυ αλάζι, όταν ενόνυντε ι λέξεις αναμετακσί-τους, ονομάζετε **κατάλικσι**. Το κομάτι τις λέξεις, πυ στέκετε μπροστα απο τιν κατάλικσι, λέγετε **ρίξα**.

Γίμνασμα 55. Τις ακόλουθες αλλαγες τον λέξεων τις ίδιες λέξεις κέ το άρθρο γράψτε σε δυο στίλεις. Τις κατάλικες χωρίστε με γραμμή.

Ι χώρα, τις χώρας, τι χώρα, ι χώρες, τον χορον, τις χώρες.

ο ακύραστος, το ακύραστυ, τον ακύραστο, ι ακύραστι, τον ακύραστον, τους ακύραστους.

δυλέβο, δυλέβις, δυλέβι, δυλέβομε, δυλέβετε, δυλέβυνε·
χτίζο, χτίζις, χτίζι, χτίζομε, χτίζετε, χτίζυνε·
ο νέος, τυ νέυ, τον νέο, ι νεί, τον νέον, τυς νέυς.

Γίμνασμα 56. Τα παρακάτω ρήματα ενόστε με τα υσιαστικά. Τις πρό-
τασες γράψετε. Τις κατάλικες χορίστε με γραμι.

Π. Χ.: Το αμάκς-ι έρχ-ετε. Τα αμάκς-ια έρχ-οντε.

το αμάκςι	έρχοντε	τα φίλα	πετα
τα αμάκςια	έρχετε	το φίλο	πετυν
το αιδόνι	κελαδυν	το αεροπλάνο	πετα
τ' αιδόνια	κελαδι	τα αεροπλάνα	πετυν
το ποτάμι	βουν	το χιόνι	πέφτυν
τα ποτάμια.	βοα	τα χιόνια	πέφτι.

Γίμνασμα 57. Αντιγράψετε τα παρακάτω κε υπογραμμίστε μονάχα τις
λέκσες εκίνες, πυ δεν αλάζυνε τις κατάλικές-τυς.

Χτες φισύσε αγέρας. Χτες φισύσαν αγέριδες.

Σπάνια απο το δρόμο περνα αμάκςι. Απο τυς δρόμυς
ςπάνια περνυν αμάκςια.

Ακσαφνα φάνικε λαγος. Ακσαφνα φανίκανε λαγι.

Ο λίκος αμέσος κρίφτικε στο δάσος. Ι λίκι αμέσος κρι-
φτίκανε στα δάσι.

Επεσε κάτω το δέντρο. Επεσαν κάτω τα δέντρα.

Μερικες λέκσες όταν ενόνοντε με άλλες λέκσες αλά-
ζυνε τις κατάλικές-τυς (ο, τυ, τον, ι, τις,
το, τα· το χοριο, τυ χοριυ, τα χορια· ο
καλος, τυ καλυ, τυς καλυς)· άλλες λέκσες μένυνε
ανάλαγες (χορις αλαγι) λ.χ. άλλοτε, κοντα, εδο, εκι,
άβριο, χτες, ςπάνια, άκσαφνα, αμέσος.

§ 7. Το γένος τον υσιαστικον.

Γίμνασμα 58. Πέστε, πὸς θα πύμε τα ακόλυθα ονόματα, αν αρτα
για τον οπίο μιλούμε ίνε ὄχι άντρας, αλα γινέχα.

Πατέρας —	μιτέρα	πετινος —	όρνιθα
γιος —		βόδι —	
αδελφος —		άλογο —	
θίος —		τράγος —	
παπυς —		κριάρι —	

δάσκαλος — δασκάλιστα
μάστορις —
ιφάντις —
θεριστις —
κολχόζνικος —

Γίμνουζμα 59. Γράψτε σε τρις στίλες τα παρακάτω υσιαστικα: στην πρό-
τι στίλι ὄλα τα υσιαστικα στα οπία μπορούμε να προστέσουμε τι λέξει ένας
ί το άρθρο ο· στι δέφτερι στίλι ὄλα τα υσιαστικα στα οπία μπορούμε να
να προστέσουμε τι λέξει μια ί το άρθρο ι κε τελεφτέα ὄλα στα οπία μπο-
ρύμε να προστέσουμε τι λέξει ένα ί το άρθρο το.

Π. Χ. ένας | μία || ένα
μαχιτις | μηχανι | άλογο

Εξοδία, αλέτρι, κομόνα, κολχοζ, μπριγάτα, χοράφι, νι-
κοκιριο, τράχτορο, δικράνι, άλογο, αγελαδα, γάλα, μέλος,
σίκαλι, εργάτις.

Μοτόρι, σφiri, βίδα, μηχανι, ιφάντις, φάμπρικα, εργο-
στάσιο επιχίριςι, μαχιτις.

Σινεδρίασι, λόγος, πρότασι, οργάνοσι, σιμέα, λάδαρο,
κλυπ, πλακάτα, εφμεριίδα, κινονία, βιβλιοθήκι, ανάγνωσι, γρα-
φι, πιονέρος, έκθεσι.

Το γένος τον υσιαστικον μπορούμε έφκολα να καθορίσουμε τυτοτρόπος:

Αν στο υσιαστικο μπορούμε να προστέσουμε τι λέκσι ένας ί το άρθρο Ο, τότε αφο ίνε γένυς αρσενικυ: Ενας εργάτις ί ο εργατις Ενας κίπος ί ο κίπος

Αν στο υσιαστικο μπορούμε να προστέσουμε τι λέκσι μια ί το άρθρο ι, τότε αφο ίνε γένυς θιλικυ: Μια μηχανι ί ι μηχανι. Μια τάκσι ί ι τάκσι.

Αν στο υσιαστικο μπορούμε να προστέσουμε τι λέκσι ένα ί το άρθρο το, τότε αφο ίνε γένυς υδέτερου: Ενα κολχοξ ί το κολχοξ, ένα σκολιο ί το σκολιο.

Γίμνάσμα 60. Γράψτε τις ονομασίες τον αντικιμένον (υσιαστικον), πυ βλέπετε στο χοράφι, στο δάσος, στο σπίτι κε στο καθένα βάλτε μπροστα ένα υπο τα άρθρα Ο. ι, το, εκίνο πυ περιάζι.

Γίμνασμα 61. Απο το παρακάτο άρθρο αντιγράψτε όλα τα υσιαστικα κε γράψτε-τα σε τρις στίλες: στην πρότι όλα όσα ίνε γένυς αρσενικυ, στη δεύτερι όσα ίνε γένυς θιλικυ κε στην τρίτι όσα ίνε γένυς υδέτερου.

Ο ιλεχτριζμος στο χοριο.

Δεν ίνε πολισ κερσ, πυ κε σε μας κάνανε ιλεχτρικο σταθμο. Όταν ετελίσαν όλα κε ίτανε έτιμος να δυλέψι, προσκπλέσαμε ολυσ. Κάνανε αναμνιστικι βραδια. Εφτιμα θούσε το δινάμο. Το μηχανικυ το πρόσοπο άστραφτε απο χαρα κε ιπεριφάνια. Εφτασε ι πανιγirikι στιγμι. Ο μηχανικος έδοσε ρέβμα κε όλες ι λάμπες διαμιας αρχίσανε να κσεχίνυν κόκινο άφθονο φος. Το φος μέσον τον σιρμάτον έτρεχε στις καλίβες, στις αβλες, στους εκσόστες. Το χοριο πανιγίριζε.

§ 8. Ο αριθμός τον υσιαστικόν.

Τα υσιαστικά, που διλόνουν ένα αντικείμενο, τα λέμε με τον τύπο το **ενικυ αριθμυ** και τα υσιαστικά που διλόνουνε πολλά όρια αντικείμενα, τα λέμε με τον τύπο το **πληθυντικυ αριθμυ**.

Παραδείγματα.

Νερο χρειάζεστε και το ξόο, και το πυλι, και το φιτο.

Το νερο σκιματίζει ρι-άκι, ποτάμι, ποταμο, λίμνι, θάλασσα και οκεανο.

Νερο χρειάζοντε και τα ξόα, και τα πυλία, και τα φιτα.

Τα νερα σκιματίζουνε ρι-άκια, ποτάμια, ποταμοι, λίμνες, θάλασσες και οκεανοι.

Γύμνασμα 62. Τα ακόλουθα υσιαστικά γράψτε στον πληθυντικο αριθμο. Τις κατάλικες υπογραμίστε.

κίπος — κίπι

άνθρωπος —

σίντροφος —

μαθιτις — μαθιτες

μαχιτις —

δικαστις —

καλίβα — καλίβες

χόρπ —

όρα —

πιγι — πιγες

μιχανι —

τάκσι —

φιτο — φιτα

χόρτο —

φίλο —

Χοριο — χορια

Σκολιο —

Κολχόζι —

Γύμνασμα 63. Αντιγράψτε απο το παρακάτω πείμα πρώτα όλα τα υσιαστικά το ενικυ αριθμο και κατόπιν όλα τα υσιαστικά το πληθυντικυ αριθμο.

Ο κσιλυργος.

Ακσίνα, πριόνι, ροκάνι
χάρακας κε βολίδα
με μένα ος το βραδι
για σκίσιμο τα κσίλα
ετιμάζουν.

Κι αντιλαλουν μαζί μ'αφτα
γλιφίδες κε σφირια πόλα
κ'ισιάζουν τα σανίδια
καθος κε παραστάρια

Γίμνασμα 64. Απο τα υπογραμμιζμένα υσιαστικά αντιγράψτε πρώτα τα υσιαστικά το ενικού αριθμού κε έστερα τα υσιαστικά το πληθυντ. αριθμού.

Ι φοτια.

Κσάστερι νίχτα καλοκερινι
στα σκοτινά-τους σπίτια σφαλιζμένι
ίπνο βαθι κιμώντε ι χοριανι
απο το μεροδύλι αποσταμένι.
Κσάφνο κσιπνουν, πετιόντε τρομαγμένι.
Σαν τί καιο μεγάλο έχι γενι;
Γιατί ι καμπάνα το χοριω σιμένι
κε ζμίγι με το νκιόνι τι φονι;
Πεδια, γινέκες, γέρι, παλικάρια,
με λίχνυς, με δαβλυς κε με φανάρια,
μισόγυμνι, μ'ολότρεμι ματια.
Ολι θορουν κατα το δάσος πέρα
μάθρο καπνο κε φλόγες στον αέρα
κε κράζουν μίρια στόματα: «Φοτια!»

Γίμνασμα 65. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε αλάξτε τις προτάσεις τω-
τοτρόπος, ώστε τα υπογραμμιζμένα υσιαστικά να πάρουνε τον τίπο το πληθυντικού
αριθμού. Τις κατάλικτες υπογραμίστε.

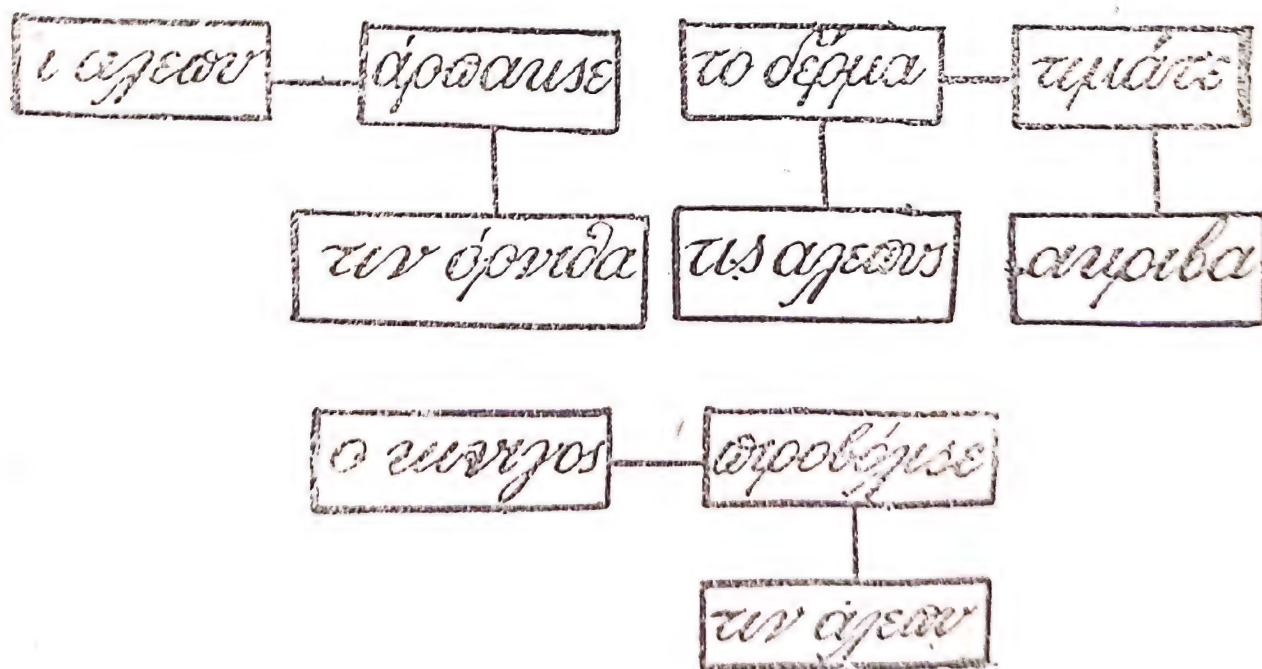
II. X: Κολχόζια ονομάζοντε τα κολεχτιβικά νικοκιρία.

Κολχοῡ ονομάζετε το κολεχτιβικό νικοκιριο. Εχίνος πυ δουλέβι μαχιτικά, λέγετε μαχιτις. Ο χορικός πυ εκρεταλέθετε τι δουλια τον άλλον χορικον, ίνε κυλάκος. Τις πρεφτιες για το κολχόζι κυλάκος τις διαδίνι. Κυλάκο διόκσαμε απο το χοριο. Πσιλα στον υρανο πετα αεροπλάνο. .

§ 9. Το υσιαστικο ος υποκείμενο κε ος επεκσιγυματικι λέκσι.

Το υσιαστικο στιν πρότασι ίνε ος υποκείμενο κε ος επεκσιγυματικι λέκσι.

Γύμνασμα 66. Κιτάκστε τα σχεδιαγραφήματα τον προτάσεων. Πός χρησι-
μοπιέτε ι λέκσι αλεπυ στιν καθεμια πρότασι; Για να θρύμε τι λέκσι αλεπυ,
πια ερότισι πρέπει να κάνουμε;

Γύμνασμα 67. α) Συνκρίνατε όλες τις αλλαγες τις λέκσις εργασίας
απο τις κατάλικες. β) Αντιγράψτε τις προτάσεις, στις οπίες ι λέκσι εργασία
χρησιμέβι ος υποκείμενο.

Ι εργασία.

Αλοτε ι εργασία λογαριαζόντανε σκλαβια. Σίμερα εμς φερόμαστε στν εργασία διαφορετικα. Τν εργασία εμς δε φοβόμαστε. Εμς για τν εργασία ιπεριφανεόμαστε. Στν εργασία εμς βλέπομε δόκσα, τιμι, παλικαρια κε ιροιζμο.

Γίμνασμα 68. Αντιγράψτε τις πρότασες, στις οποίες το υσιαστικό πιονέρος ίνε ος επεκσιγματοι λέξει.

Ο πιονέρος ίνε ο σίντροφος τον πεδιον τον εργαζόμενον όλυ τυ κόζμυ. Απο τον πιονέρο απετόμε να μάθι καλα. Ο πιονέρος πασκίζι να μάθι. Στον πιονέρο αποτίνοντε όταν χριάζοντε βοίθια τα μικρότερα πεδια. Ο πιονέρος σιμετέχι στον αγόνα για τν καθαριότητα κε τν ιγία. Ο κορσομόλος βοιθα τον πιονέρο. Ο πιονέρος βοιθα το οχτοβρόπυλο.

Γίμνασμα 69. Απο τα παρακάτο υσιαστικά σκιματίστε μόνι-σας πρότασες, στις οποίες τα υσιαστικά αφτα να ίνε ος ιποκίμενα κε άλλες πρότασες στις οποίες τα ίδια υσιαστικά να ίνε ος επεκσιγματοικες λέξεις. Τα ιποκίμενα υσιαστικά ιπογραμίστε με μια γραμι κε τα επεκσιγματοικα με διο γραμες.

Π.Χ. Ο αέρας χριάζετε σ' ολυς. Χορις αέρα δε ζι κανις.

Αέρα. Νερο. Ποτάμι. Γίδα. Χόρα. Αγόνας. Γυρόνι. Αγελάδα. Χελιδόνι. Χέρι. Βυνο. Πετινος. Γεράκι. Κορόνα. Ελέφαντας. Αλογο. Καρφι. Αιδόνι. Ριάκι. Χοριο. Σκαλιο. Πένα. Τυφέκι.

§ 10. Ι πτόξες τον υσιαστικον.

1. Ερχετε . . . πιος; ο αδελφος
ο σίντροφος

2. Ι δυλια . . . πιανυ; τυ αδελφυ
τυ σιντρόφου

3. Ιδα . . . **πιον**; τον αδελφο
το ζίντροφο
4. Ελα . . . ε αδελφε
ε ζίντροφε

Αλλάζουνε τα άρθρα κε ι κατάλικες τον υσιαστικον απο τις ερότιςες: **πιος**; **πια**, **τί**; **πιανυ**; **πιανις**; **πιον**; **πιαν**; **τί**;

Ι τίπι τον άρθρον κε τον υσιαστικον, πυ αντιστιχύνε στις παραπάνο ερότιςες, ονομάζοντε **πτώςες**.

Ι αλαγι τον υσιαστικον ονομάτον κατα πτώςες ονομάζε-τε κλίσι.

Ι πτώςες ίνε τέσερες.

1. Ονομαστικι . . . Βρίσκετε με την ερότισι **πιος**; **πια**; **πιο**; **ί** **τί**:

2. Γενικι. Βρίσκετε με την ερότισι. **πιανυ**; **πιανις**;

3. Ετιατικι » » **πιον**; **πιαν**; **τί**;

4. Κλιτικι. Βρίσκετε με την πρόσκλισι ε . . .

Με την ερότισι **πιος**, **πιον(α)** βρίσκουμε πάντοτε **αρσενικα** υσιαστικα.

Με την ερότισι **πια**, **πιανις**, **πιαν** βρίσκουμε πάντοτε **θιλικα** υσιαστικα.

Με την ερότισι **πιο**, βρίσκουμε πάντοτε **υδέτερα** υσιαστικα.

Με την ερότισι **πιανυ** βρίσκουμε κε αρσενικα, κε υδέτερα υσιαστικα. Σιχνα για να θρύμε τα αρσενικα, θιλικα κε υδέτερα υσιαστικα ονόματα μεταχιριζόμαστε κε την ερότισι **τί**;

Γύμνασμα 70. Μπροστα σε κάθε αλαγι τυ άρθρου κε τις κατάλικεις τυ υσιαστικου θάλτε κε μια απο τις λέξεις. Ερχεστε... Τα βιβλία... Βλέπο... Ελα... Γράψτε τις πρότασεις με τι σιρα τον πτώσεον, όπως δίκσαμε παραπάνο κε σε μια στίλι.

το δάσκαλο	το ιπαλίλυ
το δασκάλυ	ο ιπάλιλος
έ δάσκαλε	έ ιπάλιλε
ο δάσκαλος	τον ιπάλιλο.

Γίμνασμα 71. Τα παρακάτω ονόματα υσιαστικά γράψτε σε τρεις στίλβες. Στην πρότι όλα τα αρσενικά· στη δέφτερι όλα τα θιλικά κε στην τρίτι όλα τα υδέτερα.

Ο παπλοματας, ο δρόμος, ο παπυς, ι καλίβα, το γράμα, ι Δέσπο, το σκάψιμο, ι αλεπυ, το πεδι, ο μαχιτις, ι φονι, το κρέας, ο καναπες, το κράτος.

Όλα τα αρσενικά ονόματα στην ονομαστική του ενικού αριθμού τελιόνυνε σε ένα απο τες πέντε άτριφτους (α, ο, υ, ε, ι) κε τον τριβάμενο ς (ο πσομας, ο τίχος, ο παπυς ο καφες, ο μαχιτις).

Όλα τα θιλικά ονόματα στην ονομαστική του ενικού αριθμού τελιόνυνε σε ένα απο τες άτριφτους (ι καλίβα, ι αλεπυ, ι Μάρο, ι πιγι).

Όλα τα υδέτερα ονόματα στην ονομαστική του ενικού αριθμού τιλιονυνε σε άτριφτο ίτε σε ατριφτο κε τον τριβάμενο ς μαζι.

(το κόμα, το δέντρο, το κολχόζι, το κρέας, το δάσος).

§ 11. Κλίσι τον υσιαστικον.

Ισοσίλαβα κε ανισοσίλαβα.

Γίμνασμα 72. α) Αντιγράψτε τα παρακάτω υσιαστικά ονόματα κε χορίστε κάθε σιλαβι με μια γραμι. β) Ιπογραμίστε τις κατάλικες του ενικού κε πλιθιντικυ αριθμού.

Π.Χ: ο πσο-μας, ι πσο-μά δεσ· ο χι-μό-νας, ι χι-μό-νες.

αρσεν.	{	ο ψομας, ι ψομάδες.	ο χιμόνας, ι χιμόνες.
		ο παπυς, ι παπύδες.	ο πατέρας, ι πατέρες.
		ο καναπες, ι καναπέδες.	ο ιπάλλιος, ι ιπάλλι.
		ο θαρκάρις, ι θαρκάριδες.	ο δικαστις, ι δικαστες.

θιλικα	{	ι νικοκίρα, ι νικοκίράδες.	ι καλίθα, ι καλίθες.
		ι μάννα, ι μαννάδες.	ι μέρα, ι μέρες.
		ι νίφι, ι νιφάδες.	ι βροχι, ι βροχες.
		ι ραιμυ, ι ραιμύδες	ι πιγι, ι πιγες.

υδέτερα	{	το γράψιμο, τα γραψίματα.	το φιτο, τα φιτα.
		το κόμα, τα κόματα.	το κράτος, τα κράτι.
		το φος τα φότα.	το μάτι, τα μάτια.
		το κρέας, τα κρέατα.	το λυλύδι, τα λυλύδια.

Σιχνα πολλα απο τα ονόματα φιλάγυνε τον καταλιχτικο τυς άτριφτο τυ ενικυ αριθμυ στον πλιθ. αριθμο κε πέρνυνε νέο πρόστετο φτόνκο το πρόσφιμα δ. Τυτοτρόπος τα ονόματα αφτα περισέβυνε τον αριθμο τον σιλαβόν-τυς στον πλ. αριθμο.

Αφτα τα ονόματα ονομάζυντε ανισοσίλαβα.

Αλλα όμος ονόματα αποβάλυνε τον καταλιχτικό-τυς άτριφτο τυ εν. αριθμυ στον πλ. αρ.

Αφτα τα ονόματα φιλάγυνε τον ίδιο αριθμο τον σιλαβον κε στον πλ. αρ. κε λέγοντε ισοσίλαβα.

Γίμνασμα 73. α) Αντιγράψτε τα παρακάτω ονόματα, αφυ βάλετε το κατάλιλο άρθρο· β) σχηματίστε τον πλιθυντικο αριθμο, μετρίστε τις σιλαβες κε θρέστε πια απο αφτα ίνε ισοσίλαβα κε πια ανισοσίλαβα. Τα ισοσίλαβα γράψτε στι δεξια στίλι κε τα ανισοσίλαβα στιν αριστερι.

πληπορατας, νικοκίρις, μαθιτις, καφες, μαχιτις, καρχα-
ρίας, αγόνας.

αλεπυ, νικοκίρα, πιγι, χόρα, τάκσι, άμιλα.

ράψιμο, κόψιμο, δέντρο, κράτος, μέρος, γράμα, πράμα.

§ 12. Κλίσι τον ισοσίλαβον υσιςατικον.

Γίμνασμα 74. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Ιπογραμίστε κε σις τις αλα-
γες τυ άρθρου κε τις κατάλικες τον ονομάτων.

Εν. αριθ.

Ον. πιος;	Ο	φίλακας	Ο	μαθιτις	Ο	δικαστις
Γεν. πιανυ;	ΤΥ	φίλακα	ΤΥ	μαθιτι	ΤΥ	δικαστι
Ετ. πως;	ΤΟΝ	φίλακα	ΤΟΝ	μαθιτι	ΤΟΝ	δικαστι
Κλ. πρόσεχε!	(Ε)	φίλακα	(Ε)	μαθιτι	(Ε)	δικαστι

Πλ. αριθ.

Ον. πι;	Ι	φίλακες	Ι	μαθιτες	Ι	δικαστες
Γυν. πιανον;	ΤΟΝ	φιλάκον	ΤΟΝ	μαθιτον	ΤΟΝ	δικαστον
Ετ. πιόνα;	ΤΥΣ	φίλακες	ΤΥΣ	μαθιτες	ΤΥΣ	δικαστες
Κλ.	(Ε)	φίλακες	(Ε)	μαθιτες	(Ε)	δικαστες

Τις πτόσες τον ισοσιλάβον αρσενικον υσιςατικον πυ
τελιονυνε σε **ας** κε **ις**, διακρίνομε κίριος απο τις αλαγες
τον άρθρον.

Ιδιέτερι πτοτικι κατάλικσι έχυνε μόνο στιν ον. τυ εν. αρ.
το **ς** κε στι γεν. τυ πλιθ. αρ. τιν κατάλικσι **ΟΝ**.

Γίμνασμα 75. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Ιπογραμίστε τις αλαγες τον
άρθρον κε τις κατάλικες τον υσιςατικον.

Εν. αριθ.

Ον. Πια;	Ι	χόρα	Ι	αδελφι	Ι	θρίσι
Γεν. Πιανις;	τις	χόρας	τις	αδελφισ	τις	θρίσις
Ετ. Πιάνα	τι	χόρα	τιν	αδελφι	τι	θρίσι
Κλ. Φιλάκσυ	(Ε) (Ο)	χόρα	(Ε)	αδελφι	(Ε)	θρίσι

Ον. Πιες;	ι	χόρες	ι	αδελφες	ι	βρίσες
Γεν. Πιανον;	τον	χορον	τον	αδελφον	τον	βρισον
Ετ. Πιες;	τις	χόρες	τις	αδελφες	τις	βρίσες
Κλ.	(ε)	χόρες	(ε)	αδελφες	(ε)	βρίσες

Κε τις πτόσες τον ισοσιλάβον θιλικον υσιαστικον πυ τελιόνυνε σε α κε ι, διακρίνουμε κιρίος απο τις αλαγες τον άρθρον.

Ιδιέτερι πτοτικι κατάλικσι έχυνε μόνο στι γενικι τυ εν. αρ. το ζ κε στι γεν. τυ πλιθ. αρ. τιν κατάλικσι ΟΝ.

Γίμναζια. 76. Κάντε το ίδιο.

Εν. αριθμ.

πλ. αρ.

Ον. Πιο;	το μέτοπο, το φιτο πια;	τα μέτοπα, τα φιτα
Γεν. Πιανυ;	τυ μετόπυ, τυ φιτυ πιανον;	τον μετόπον, το φιτον
Ετ. Πιο;	το μέτοπο, το φιτο πια	τα μέτοπα, τα φιτα
Κλ.	(ο) (ε) μέτοπο, (ε) φιτο	(ε) μέτοπα, (ε) φιτα

Τα υδέτερα ονόματα έχυνε τρις πτόσες όμιες: τιν ονομαστικι, τιν ετιατικι κε τιν κλιτικι κε στον εν. κε στον πλ. αρ. Διαφέρυνε μονάχα ι γεν. τυ εν. κε πλ. αριθμυ.

Όλα τα ονόματα αρς. θιλ. κε υδέτερα έχυνε στι γεν. τυ πλ. αρ. τιν ίδια κατάλικσι ΟΝ: ο φίλακας — τον φιλάκΟΝ, ι χόρα — τον χορΟΝ, το φιτο — τον φιτΟΝ.

Γίμναζια 77. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Στι θέσι τον τριον τελιον βάλτε τι λέκσι μαχιτις, στιν πτόσι πυ τεριάζι.

Ο μαχιτις.

Πρότος στι δυλια πρέπι να ίνε πάντα... Ι δυλια... πρέπι να ίνε ι καλίτερι. Πρέπι να βραδέψυμε... Στο εργο-

στάσιο-μας ίνε πολι... Μαζέψανε τα βιβλιάρια... Βραβέ-
ψανε!...

Γίμνασμα 78. Κάντε το ίδιο με τι λέκσι θάλασα.

Ι Θάλασα.

Νά... Τα νερα...ίνε ίσιχα. Αγαπο πολι... Στι γί-μας
ίνε πολες... Τα νερα...ίνε σλμιρα. Πολα θαπόρια διασχίζυνε
σίμερα....

Γίμνασμα 79. Κάντε το ίδιο με τι λέκσι δέντρο.

Το δέντρο.

Αφτο...ίνε καριδια. Τα φίλα...ίνε πράσινα. Επότιςα....
σίμερά. Ινε οφέλιμα στον άνθρωπο... Τα κλαδια... μεγάλωσαν.
Ιδα... τις αβλίσ-σας.

Γίμνασμα 80. Στι θέσι τον τελιον βάλτε το υσιαστικο, πυ ίνε στιν
παρένθεσι. Γράψτε το υσιαστικο στιν πτόσι πυ τεριάζι.

Π. Χ. Ερχετε ο ράφτις.

1. Ερχετε... Το ψαλίδι ίνε... Μίλισα... Μαζεφτίκανε
όλι... Ιδα όλυς... (ράφτις)

2. Νά... Ινε χαμιλι ι στέγι... Εστόλισαν... Νά... τυ
χοριω. Ο σιζμος χάλασε... (ι καλίβα).

3. Επεσε... Το χρώμα... ίνε κίτρινο. Πέτακσαν... στιν
αβλι. Επεσαν... Ι οφέλια... ίνε μεγάλι. Μάζεψαν... (το φίλο).

Γίμνασμα 81. Σκιματίστε μόνι-σας πρότασες, ρις οπίες τα ακόλουθα
υσιαστικά να ίνε στιν ετιατικι πτόσι. Κατόπιν άλες πρότασες ρις οπίες να
ίνε στι γενικι πτόσι τυ εν. κε πλ. αρ.

Π. Χ. Ιδα τον εργάτι. Τα εργαλία τυ εργάτι ίνε έδο.
Ο εργάτις. Ο τραχτορίστας. Ο χτίστις. Ο ράφτις. Ο πυρο-
βολιτις. Ο μαθιτις.

§ 13. Κλίσσι τον ισοσιλάβον αρσ. ονομάτον σε ος.

Εν. αριθ.

Ον.	πιος;	ο	σίντροφος	ο	Κσανθόπυλος	ο	κύκος
Γεν.	πιανυ;	τυ	σιντρόφου	τυ	Κσανθόπυλου	τυ	κύκου
Ετ.	πιον;	τον	σίντροφο	τον	Κσανθόπυλο	τον	κύκο
Κλ.	έλα!	(ε)	σίντροφε	(ε)	Κσανθόπυλε	(ε)	κύκε

Πλith. αριθμ.

Ον.	πι;	ι	σίντροφι	ι	Κσανθόπυλι	ι	κύκι
Γεν.	πιανον;	τον	σιντρόφον	τον	Κσανθόπυλον	τον	κύκον
Ετ.	πιανυς;	τους	σιντρόφους	τους	Κσανθόπυλους	τους	κύκους
Κλ.	ελάτε!	(ε)	σίντροφι	(ε)	Κσανθόπυλι	(ε)	κύκι

Τα αρσεν. ισοσίλαβα ονόματα πυ τελιόνυνε σε ος. έχυνε το κινό γνώριζμα όλον τον αρσ. ονομάτον: τελιόνυνε στην ον. τυ εν.αρ. σε άτριφτο φτόνκο κε στον τριδάμενο ς (ο κύκος).

Στι γεν. τυ πλ. αρ. έχυνε κατάλιξι ΟΝ, όπος όλα τα άλλα ονόματα: αρσ. θιλ. κε υδέτερα.

Στον εν. αρ. όλες ι πτόσες έχυνε κσεχοριστι κατάλιξι: στον πλith. αρ. ομιοκαταλιχτύνε ι ονομ. κε ι κλ., ι άλλες πτόσες έχυνε ιδιέτερι κατάλιξι.

Γύμνασμα 82. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Στι θέσι τον τριον τελιον βάλτε τι λέξι ο ποταμος στην πτόσι, πυ πρέπι. Για να μι κάνετε λάθος, κιτάξτε, πός κλίνετε παραπάνο το όνομα ο σίντροφος.

Ο ποταμος.

Απο το χοριό-μας περνα.... Τα νερα.... ίνε ορμιτικά. Περνύμε.... απο τι γέφια. Ινε πολι οφέλιμι... στους ανθρώ-

πυς. Τα νερα... ίνε γλικά. Ι άνθρωπι χρισιμοπιυν... για πο-
λες ανάνκες-τυς.

Γίμναζμα 83. Κάντε το ίδιο.

Ο πρόεδρος.

Τι σινεδρίασι διεφτίνι... Κανένας εκσον απο... δεν έχι
το δικέορα να διακόψει τυς άλυσ, όταν ομιλύνε. Δικέορα....
ίνε επίσης να δόσι το λόγο σ' εκίνυς, πυ θέλυνε να μιλίσυν.
Τις σινεδρίασες ανίγυν κε κλίνυν.... Ολα τα σελοσθέτια έ-
χυνε....

Γίμναζμα 84. Τα παρακάτο υσιαστικά ίνε στιν ετιατικι πτόσι· έτσι όπος
ίνε σχηματίστε μάφτα πρότασες. Τα άρθρα κε τις κατάλικες τον ονομάτον
υπογραμίστε.

Τον κρασνοαρμέιτσον, απο τυς δρόμυς, τον κίπο, προς
τον ποταμο, με τον Αλέκο, χορις το σίντροφο, μες τυς
κίπυς, σε τόπυς.

Γίμναζμα 85. Σκιματίστε πρότασες με τα ακόλυθα υσιαστικά στιν πτόσι,
πυ ίνε.

τυ τίχυ, τον δρόμον, τυ τόπυ, τυ θύρχυ, τυ ανθρώπυ,
τον κορμον, τον κρίνον, τυ κοσίφυ, τυ πετινυ, τον αιτον.

§ 14 Κλίσε τον ισοσιλάβον θιλικον σε ια κε τον υδ. σε ι

εν. αρ.

πλ. αρ.

Ον.	πια;	ι	μιλια
Γεν.	πιανις;	τις	μιλιας
Ετ.	πιαν;	τι	μιλια
Κλ.		ε	μιλια.

πιες;	ι	μιλιες
πιανον;	τον	μιλιον
πιες,	τις	μιλιες
	ε	μιλιες

Εν. αρ.

Πλ. αρ.

Ον. πιο; το πυλι
Γεν. πιανυ; τυ πυλιω
Ετ. πιο; το πυλι
Κλ. ε πυλι.

πια; τα πυλια
πιανον; τον πυλιον
πια; τα πυλια
ε πυλια.

Τα θιλικα ισοσίλαβα ονόματα πυ τελιόνυνε σε ια
κε τα υδέτερα ισοσίλαβα ονόματα πυ τελιόνυνε σε ι στην
ον. τυ εν. αρ. φιλάγυνε το ι κε στον ενικο κε στον
πλιθιντικο αριθμο.

Γίμνασμα 86. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Στι θέσι τον τελιον βάλτε
τι λέκσι φολια στην πτόσι, πυ χριάζετε. Για να μι κάνετε λάθος, προσέχτε,
πος κλίνετε ι λέκσι μιλια.

Ι φολια τις κορόνας.

Ι κορόνα χτίζι... πάνο στα δέντρα. Ι λιγαριες ίνε γε-
μάτες απο... τον κορόνον. Ι κορόνες έχυνε... τα μικρά-τους.
Πετύνε στα γιτονικα λιβάδια ι κορόνες κε κυθαλυν απο κι
τροφες... Μιν καταστρέφετε... τον πυλιον. Τα πυλια ίνε
φίλι-μας.

Γίμνασμα 87. Κάντε το ίδιο με το υσιαστικο το χερι.

Το χέρι.

Για να πάρουμε κάτι μεταχιριζόμαστε.... Τα δάχτυλα....
ίνε πέντε. Εχτίπισα.... στην πέτρα. Κάθε άνθρωπος έχι διο...
Σικόνουμε τα θάρι με τι δίναρι.... Γυμνάζο κάθε μέρα...

Γίμνασμα 88. Με τα ακόλουθα υσιαστικα έτσι-όπος ίνε, σχηματίζετε πρό-
ταξες.

Ι κερασιες, τυ κυτω, τα καρφια, ι καριδια, τις πορτο-
καλιας, τυ ποδιω, τον κλαδιον, τυ κολχοζιω, τα σοβχόζια,
τι θραδια, τον σκιλιον, τα κορμια, τις λεμονιες.

Γίμνασμα 89. Κλίστε τα υσιαστικά: ι μανταρινια, ι κυταλια, το χοράφι, το λάφι.
Γίμνασμα 90. Στο άρθρο «Ι βροχι» βρέστε τα υσιαστικά κε καθορίστε τιν πτόσι κε τον αριθμό-τους.

Ι βροχι.

Ι πρότες χοντρες σταγόνες τις βροχis χτιπίσανε τα φί-λα τον δέντρον. Τα κλαδια τον δέντρον έκλιναν στι γι απο το δυνατο αγέρα. Ι δρόμι πλιμρίσανε απο νερα. Τα πεδια κσιπόλιτα χτιπυν τα νερα με τα πόδια-τους κε βρέχυν ο ένας τον άλλο. Πέρασε ι βροχι. Δροσίστηκε ι γι κε ο υ-ρανος καθαρίστηκε απο τα σίνεφα.

§ 15. Κλίσι τον ανισοσιλάβον υσιαστικον.

α) Αρσενικα ονόματα σε ας, υς, ις, ες.

Ενικος Αριθμος.

Ον. πιος;	ο	πσομας,	ο	παπυς,	ο	καφες,	ο	βαρκάρις
Γεν. πιανυ;	τυ	πσομα,	τυ	παπυ,	τυ	καφε,	τυ	βαρκάρι
Ετ. πιον;	τον	πσομα,	τον	παπυ,	τον	καφε,	τον	βαρκάρι
Κλ.	ε	πσομα,	ε	παπυ,	ε	καφε,	ε	βαρκάρι.

Πλιθ. Αριθ.

Ον. πι;	ι	πσομάδες,	ι	παπούδες,
Γεν. πιανον;	τον	πσομάδον,	τον	παπούδον,
Ετ. πιανυς;	τυς	πσομάδες,	τυς	παπούδες,
Κλ.	ε	πσομάδες,	ε	παπούδες,
	ι	καφέδες,	ι	βαρκάριδες
	τον	καφέδον,	τον	βαρκάριδον
	τυς	καφέδες,	τυς	βαρκάριδες
	ε	καφέδες,	ε	βαρκάριδες.

Τα ανισοσίλαβα αρσενικά υσιαστικά ονόματα στον ενικό αριθμό κλίνουντε όπως τα ισοσίλαβα αρσ. που τελιόνουνε σε **ας** και **ις** διλ. έχυνε μετά τον καταλιχτικό άτριφτο τις ονομαστικές **ς**, που αποβάλυνε εῴλες τις άλες πτόσεις.

Στον πλινθιντικό αριθμό φιλάγυνε τον καταλιχτικό άτριφτο του ενικού αριθμού, ενο τα ισοσίλαβα τον αποβάλυνε (ο ταρί**ας** ι ταρί**ες**, ο πσορ**ας** ι πσορά**δες**).

Προσλαμβάνυνε μετά τον καταλιχτικό άτριφτο νέο φτόνκο το πρόσφιμα **δ**, που περισέβι τυτοτρόπος τις σιλαβές-τους στον πλ. αρ.

Στον πλινθ. αρ. έχυνε τις ίδιες κατάλικτες που έχυνε και τα ισοσίλαβα αρσ., που τελιόνουνε σε **ας** και **ις** στην ον. του εν. αριθμού.

Γύμνασμα 91. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Στι θέσι τον τριον τελιον βάλτε τι λέξει **καπνας** στην πτόσι, που τεριάζι. Για να μι κάνετε λάθος, κιτάκτε, πός κλίνετε ο **πσομας**.

Ο καπνας.

Εκίνος που καταγίνετε με τα καπνα λέγετε... Πολι έλινες ίνε... Ι ζοι... ίτανε στα τσαρικά χρόνια ελαινι. Ι καπνέμπορι εκμεταλεβόντανε... και πλυτόςανε με τα καπνα.. Σίμερα... γλιτόςανε απο τιν εκμετάλεψι. Ι σοβετικι κιβέρνισι υποστιρίζι...

Γύμνασμα 92. Κάντε το ίδιο με τι λέξει **καβαλάρις**. Για να μι κάνετε λάθος, προσέκτε, πός κλίνετε ι λέξει **βαρκάρις**.

Ο καβαλάρις.

Ερχετε ένας... Το άλογο... ίνε κόκινο. Ετρεκσα να ανταρόσο... Ιστερα απο λίγι όρα ίρθανε πολι άλι... Μεγάλα και όμορφα ίσαν τα άλογα... Ιδα όλυσ...

Γύμνασμα 93. Τα παρακάτω υφαστικά έτσι όπως ίνε, βάλτε σε πρότασι.

Το χτενα ι φυρνάριδες, τες σφυγκάραδες, το καρβυνάρι, ι ψαράδες, το πορτάρι, ι περιβολάριδες, τον καναπε, τες μεζέδες, ι βαρελάδες.

Γύμνασμα 94. Με τα ακόλουθα υφαστικά σχηματίστε πρότασες: Στις πρότασες αυτές τα υφαστικά αυτά δάλτε στην ονομ. το πλ. αρ.

Ο γαλατας, ο τσανκάρης, ο νικοκίρης, ο ρολογας, ο αμακας, ο αποθικάρης, ο μπαλοματας, ο γυναρας, ο μακελάρης.

Γύμνασμα 95. Κλίστε τα ακόλουθα υφαστικά: ο καρβυνάρις, ο περιβολάρης, ο σιδερας, ο χτενας. Για να μι κάνετε λάθι, κιτάχστε πός κλίνοντε ο πσομας κε ο βαρκάρης.

β) Ανιζοσίλαβα θιλικα σε α, υ, ι.

Εν. Αρ.

Ον. πιος; ι μάνα, ι αλεπυ, ι νίφι.

Γεν. πιάνις; τες μάνας, τες αλεπυς, τες νίφισ.

Ετ. πιαν; τιν μάνα, τιν αλεπυ, τιν νίφι.

Κλ. ε μάνα, ε αλεπυ, ε νίφι.

Πλ. Αρ.

Ον. πιες; ι μανάδες, ι αλεπούδες, ι νιφάδες.

Γεν. πιανον; τον μανάδον, τον αλεπούδον, τον νιφάδον.

Ετ. πια; τες μανάδες, τες αλεπούδες, τες νιφάδες.

Κλ. ε μανάδες, ε αλεπούδες, ε νιφάδες.

Γύμνασμα 96. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Στι θέσι τον τριον τελιον εάλτε τι λέκσι μαιμυ στην πτόσι κε τον αριθμο, πυ τεριάξι.

Ι μαιμυ.

Σε ζεστες χώρες ζύνε... Στο θηριοτροφίο ίδα πολες... Ι καρπι ίνε κίριος ι τροφι... Τα δάχτυλα... μιάζυνε πολι με τα δάχτυλα τον ανθρώπον. Νά έρχετε μια...

Γίμνασμα 97. Κάντε το ίδιο με τι λέξει αδελφι. (Κλίστετα ανι-
σοσίλαβα).

Ι αδελφι.

Εγώ κε...-μυ Μαρία ίραστε σιμαθίτριες. Χάθηκε σίμε-
ρα το βιβλίο...-μυ. Ο διεφτιντις προσκάλιζε στο γραφί-
τι...-μυ. Αργίσανε στο μάθιμα σίμερα... Σοφία κε Ελπίδα
Καπνα. Ινε πολες ι απυσίες... Καπνα. Ο δάσκαλος έκανε
πολ ε φορες παρατίρισι... Καπνα.

Γίμνασμα 98. Κατα το ι μάνα κε ι νίφι κλίστε κε τα υσιαστικα: ι
ξάλι, ι γλίκα, ι πίκρα.

γ) Ανιζοσίλαβα υδέτερα ονόματα υσιαστικα πυ τελιόνυνε σε α, ο, ας.

Ενικος Αριθμος.

Ον.	πιο;	το γράμα,	το σκάψιμο,	το κρέας,
Γεν.	πιω;	τυ γράματος,	τυ σκαψίματος,	τυ κρέατος,
Ετ.	πιο;	το γράμα,	τα σκαψίματα,	το κρέας,
Κλ.		ε γράμα,	ε σκαψίματα,	ε κρέας.

Πλιθ. Αρ.

Ον.	πια;	τα γράματα,	τα σκαψίματα,
Γεν.	πιανον;	τον γραμάτον,	τον σκαψιμάτον,
Ετ.	πια;	το γράμο,	τα σκαψίματα,
Κλ.		ε γράμο,	ε σκαψίματα.

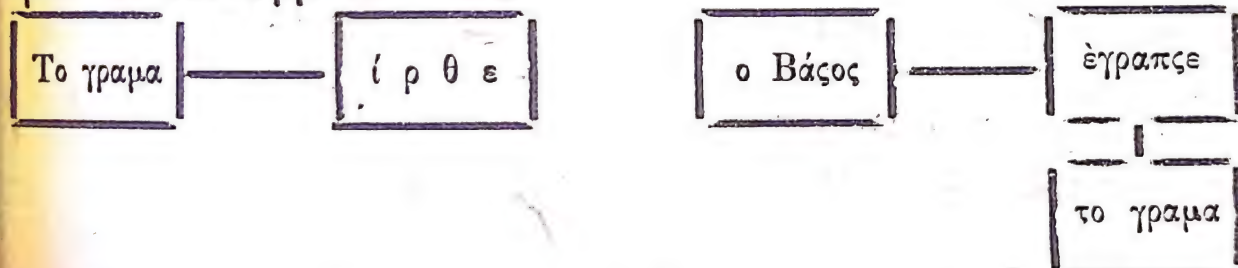
τα κρέατα,
τον κρεάτον,
τα κρέατα,
ε κρέατα.

Τα ανισοσίλλαβα υδέτερα ονόματα περιέβυνε τις σιλαβές-τους όχι μονάχα στον πλιθιντικο αριθμο, αλα κε στι γενικι τυ εν. αρ.

Περιέβοντας τις σιλαβές-τους, διαφιλάτυνε τον καταλιχτικό-τους άτριφτο, όσα έχυνε το φτόνκο α κε προσλαμβάνυνε το πρόσφιμα τ. Όσα έχυνε στιν ονομαστικι καταλιχτικο άτριφτο ο, περιέβοντας τις σιλαβές-τους, το ο αφτο μεταβάλυνε σε α (λ.χ. το σκάψιμο ο τυ σκαψίματος). Στα υδέτερα μονάχα ι γεν. τυ εν. κε πλιθιντ. αρ. διαφέρει απο τις άλες πτόσες.

Γίμνασμα 99. Τις παρακάτω πρότασες πυ ίνε σε σχεδιαγράματα γράψτε σε σιρες. Πέστε, σε πια πρότασι το υσιαστικο γραμμα ίνε ιποκίμενο κε πυ επεκσιγματικι λέξι.;

Γίμνασμα 100. Τις παρακάτω πρότασες γράψτε σε σχεδιαγράματα. Βάλτε στο πρώτο σχεδιάγραμμα το ιποκίμενο, στο δέφτερο το ρίμα κε στο τρίτο τιν επεκσιγματικι λέξι.

1. Το σκάψιμο άρχισε. 2. Ι εργάτες τελιόσανε το σκάψιμο.
1. Το δέρμα πάλιοσε. 2. Ι θιρσοδέπσες κατεργάζοντετα δέρματα.
1. Το πόμα έπεσε. 2. Ι μάνα πίρε το πόμα.

Διακρίνυμε τιν ετιατικι τυ υδετέρυ απο τιν ονομαστικι τυτοτρόπος: Αν το υσιαστικο (γένυς υδέτερυ) ίνε ιποκίμενο, ίνε πτόσι ονομαστικις. Αν ίνε επεκσιγματικι λέξι, ίνε πτόσι ετιατικις.

Γίμνασμα 101. Βρέστε στις ακόλουθες πρότασες, πυ τα υδέτερα υσιαστικα ονόματα ίνε πτόσις ονομαστικις κε πυ πτόσες ετιατικις.

Το φος έλαμπσε. Ο Τάκις έζθισε το φος.

Το κρέας πυλίθικε. Ο κρεοπόλις πύλιζε το κρέας. Το σώμα τρέφετε. Ι Οχτοβρίνα γιμνάζι το σώμα. Τα ράματα έπεσαν. Ο ράφτις κσίλοσε τα ράματα.

Το πότιζμα άρχισε. Ο κιπυρος άρχισε οτ πότιζμα.

Γίμναζμα 102. Σχηματίστε πρότασες, όπου τα ακόλουθα υδέτερα ονόματα να ίνε στην ονομαστικι πτόσι (ιποκίμενα) κε άλες πρότασες όπου να ίνε στην επιατικι πτόσι (επεκσιγίματικες λέξεις).

Το πράμα, τα πράματα, το φίλο τα φίλα, το χρώμα, τα χρώματα, το δέσιμο τα δεσίματα, το τρέξιμο, τα πλεκσίματα, το δέρα, το κάθιζμα, το χτίσιμο.

Γίμναζμα 103. Σχηματίστε τι γεν. τυ πλιθ. αρ. τον ακόλουθον υσιετικον. Βάλτε όλα σε μια στιλι με τιν ακόλουθι σιρα. Πρότα τα αρσ., ίστερα τα θ.λ. κε τελεφετέα τι υδέτερα: ο άνθρωπος, ο μαθητις, ο ράφτις, ι πιγι, μέρα, ι αλεπυ, το φος, το γράμα, το δέντρο. Π.Χ.

Εν. αρ. ον.

Πλ. αρ. γεν.

Αρσεν. ο χιμόνας,

τον χιμόνον

Εν. αρ. ον.

Πλ. αρ. γεν.

Θιλικα: ι χόρα

τον χορον

Εν. αρ. ον

Πλ. αρ. γεν.

Υδέτερα: το δέρμα

το δερμάτον

Όλα τα ονόματα αρσεν. θιλικα κε υδέτερα στι γενικι τυ πλιθ. αρ. έχυνε κατάλικσι ΟΝ.

Γίμναζμα 104. Σχηματίστε τιν ονομ. τυ πλιθιντικυ αριθμυ τον ακόλουθον αρσενικον κε θιλικον ονομάτων: ο ανδριάντας, ι μέρα, ο άνθρωπος, ι γινέκα, ο παπυς, ι μαιμυ, ι στέγι, ο αγωνιστις

Όλα τα αρσενικα κε θιλικα ονόματα στην ονομαστικι τυ πλιθιντικυ αριθμυ έχυνε το άρθρο Ι.

Γίμναζμα 105. Σχηματίστε τιν ονομ. επιατ. κε κλιτ. τον ακόλουθον αρσενικον ονομάτων, πυ τελιόνυνε σε ας, υς, ες, ις κε τον θιλικον ονομάτων πυ τελιόνυνε σε α, υ, ι. Τις κιτάλικες υπογραμίστε.

ο κοχλίας, ο παπυς, ο καναπες, ο επαναστάτις, ι χόρα, ι αλεπυ, ι στέγι. Π.Χ:

Εν. αρ.

Πλ. αρ.

αρσ. ο κοχλίας . . .

ον. ι κοχλίες, ι χόρες . . .

θιλ. ι χόρα . . .

ετ. τυς κοχλίες, τυς χόρες.

Κλ. κοχλίες, χόρες . . .

Όλα τα αρσενικά ονόματα που τελιώνουν σε **ας, υς, ες, ις**, και τα θηλυκά που τελιώνουν σε **α, υ, ι** στην ονομαστ. ετιατ. και κλ. του πλινθ. αρ., έχουν την κατάληξι **ες**.

Η ετιατική του πλινθ. αρ. αφ'τον τον ονομάτον διαφέρει μονάχα από το άρθρο (αρσ. **τους** κοχλίες, **τις** χώρες).

§ 16. Επίθετο. Κατάληκτες τον γενον.

Η λέξεις, που φανερώνουν τί λογισίνε τα αντικείμενα, ονομάζοντε **επίθετα**: **μεγάλος** κήπος, **κόκκινι** σιμέα, **γιάλινο** σκέβος.

Γύμνασμα 106. Πέστε από τίίνε καμωμένα τα ακόλουθα αντικείμενα.

Σπίτι (τί λογισ;) κσιλένιο. Στέγι (τί λογισ;) τενεκεδένια. Ανδριάντας (τί λογισ;) μπρόντσινος. Καλίθα . . . Καρφι . . . Μελανοδοχίο . . . Παλτο . . . Πυκάμισο . . . Πορτφελ . . . Τόπι . . . Φτιάρι . . . Κυτι . . .

Γύμνασμα 107. Πέσ-ε, τί χρώμα έχουνε τα παρακάτω αντικείμενα. Αντιγράψτε τα υστιστικά και τα επίθετα μαζί και υπογραμμίστε τα δέφτερα.

Π. Χ: Η αντριάλα ίνε κίτρινη.

Η παπαρόνα ίνε . . .	Η μαργαρίτα ίνε . . .
Το κάρβυνο ίνε . . .	Το τριφίλι ίνε . . .
Η ζάχαρι ίνε . . .	Το χόρτο ίνε . . .
Το χιόνι ίνε . . .	Το άλας ίνε . . .
Ο κρίνος ίνε . . .	Το τριαντάφυλο ίνε . . .
Το φράυλο ίνε . . .	Το ρόδι ίνε . . .

Γύμνασμα 108. Βρέστε επίθετα, που να δίκουνε, τί λογισίνε τα ακόλουθα υστιστικά όσον αφορά το υλικό από το οποίο ίνε κατασκευασμένα, τι φόρμα- τους και τι γέφρι-τους.

Το ιλικό απο το οπίω
ίνε κατασκευαζμένα

Ι φόρμα-τους

Ι γέφσι-τους

Τραπέζι κσίλινο	Πιάτο βαθι	Ζάχαρι γλικια
Πένα . . .	Τραπέζι . . .	Αλάτι . . .
Βέτρο . . .	Τύβλα . . .	Λεμόνι . . .
Πιάτο . . .	Χρίμα . . .	Πιπέρι . . .
Ποτίρι . . .	Ρολόγι . . .	Κράνι . . .
Τίχος . . .	Ανκύρι . . .	Μέλι . . .
Στέγι . . .	Αβγο . . .	Κσίδι . . .

Γίυναγμα 109. Απο τα επίθετα, πυ ίνε στην παρένθεσι, εκλέχτε τα πιο κατάλιλα επίθετα για τα ακόλουθα υσιαστικά. Γράψτε-τα ζεβγαρομένα έτσι, όπως ίνε στο πρότο παράδειγμα.

Ποταμος ορμιτικός. Πλάτανος... Δρόμος... Εργάτις... Κίπος... Υρανός... Αετός... (ιπερίφανος, καθαρός, στενός, ακύραστος, μεγάλος, ιψίλος).

Αβγι καθαρί. Μέρα... Λέφκι.. Ζάχαρι... Λίμνι... Πέ-τρα... Γινέκα... (νέα, σκίρι, μεγάλη, άσπρι, ιψίλι, καθαρί).

Νικοκιριο κολεχτιθικο. Δέντρο... Αστρο... Ποτάμι... Μίλο... Κολχοζ... Εργοστάσιο...

(απέραντο, μεγάλο, γλικι, βαθι, λαμπρο, ιψίλο).

Γίυναγμα 110. Βρέστε υσιαστικά για τα ακόλουθα επίθετα.

Καθαρός, γαλάζιος ασινέφιαστος... Ο Κόκινος, ο ένδο-κρος... Ι επαναστατικι, ι κόκινι... Παραδειγματικός, μαχιτι-κός... Παραδειγματικια, μαχιτικια... Παραδειγματικο, μαχιτι-κο... Άσπρι, γλικια, έφθραστι... Σκοτινι, βροχερι, ψιχυρι... Πιστος, αφοσιομένος, άγριπνος... Αφριζμένα, ορμιτικά.. Ιπερίφανος, μεγάλος, ιψίλος... Κρίο, δροσερο, καθαρο...

Γίυναγμα 111. Βρέστε στο πίμα αφο επίθετα. Σε πιο υσιαστικο ανα-φέρυντε;

Περίφρανι δίναμι κε επιβλιτικι·
 πάντα ακατανίικτι. Πια ίνε αφτι;
 Ο στρατος ίνε ο Κόκινος·
 δίναμι αφτι λαικι.
 Κε κανένας δε δίνατε
 ς' αφτιν εμπροστα να σταθι.

Γίγνασμα 112. Διαβάστε το διίγιμα. Τα κσεχορίζμένα επίθετα γράψτε-
 τα μαζί με τα υσιαστικά, στα οπία αναφέροντε.

Π. Χ: . . . ι προινι δροσια.

Απο τις ανάμνιζες τυ καλοκεριυ.

Με **μεγάλι** εφχαρίστισι θιμόμε το καλοκέρι. Προπάν-
 τον δεν κσεχνο ένα περίπατο. Ι **προινι** δροσια ακόρι δεν
 κσέπασε τα χόρτα κε εστανόμυνα τιν **ιγρι** ατμόσφερα, όταν
 μπίκα στο λιθάδι. Το **φρέσκο** αγεράκι μυ χάιδεβε το πρό-
 σπο. Ο **καλοκεριάτικος** ήλιος φιλόφρονα με κίταζε
 πίσο απο το δάσος. **Απερίγραφτι** ομορφια! Ο **καθα-**
ρος, γαλάξιος υρανος γελύσε πάνο απο το κεφάλι-μυ.
 Ο **καφτερος** ήλιος έριχνε τις αχτίνες-τυ σόλιν εκίνι τιν
 περιοχι. Μπροστά-μυ σαν μες τιν παλάμι-μυ **το απόμα-**
κρο χοριο, τα **ίσιχα** νερα τις λίμνις κε ι **μικρι** θάρ-
 κα-τις. Πσιλα στον υρανο κσελαρινκίζονταν ο **έφτιμος**
 χοριδαλος. Γίρισα στο σπίτι απο **το κιτρινιζμένο, θε-**
ριζμένο χοράφι.

Γίγνασμα 113. Βρέστε κατάλληλα υσιαστικά για τα παρακάτω επίθετα.

Π. Χ. Κόκινος κομαντίρος, κόκινι σιμέα, κόκινο άστρο.

Κόκινος...	Βαθις...	Δινατος...
Κόκινι...	Βαθια...	Δινατι...
Κόκινο...	Βαθι...	Δινατο...
Μαχιτικός...	Χιμονιάτικός...	Κολχόζικος...
Μαχιτικια...	Χιμονιάτικι...	Κολχόζικι...
Μαχιτικο...	Χιμονιάτικο...	Κολχόζικο...

Το επίθετο **ζινδιάζετε** με το υσιαστικο. Το επίθετο **αλάζι** κατα γένι: **μπορι** να ίνε γένους αρσενικυ, **θιλικυ** κε υδετέρυ **Εκσαρτάτε** το γένος τυ επίθετου απο το γένος τυ υσιαστικυ στο οπίον αναφέρετε.

Κόκινος κομαντίρος.

Κόκινι ζιμέα.

Κόκינו άστρο.

Ασπρος κρίνος.

Ασπρι πλύζα.

Ασπρο χιόνι.

Γίυναγμα 114. Διαβάστε το άρθρο. Αντιγράψτε πρώτα τα επίθετα πυ ίνε γένους αρσενικυ, ίστερα όσα ίνε γένους θιλικυ κε τελεφτέα όσα ίνε γένους υδετέρυ. Κάθε επίθετο γράψτε με το υσιαστικο, στο οπίον αναφέρετε.

Ι άσπρι αρκύδα.

Ι **άσπρι** αρκύδα ζι εκι, όπου ι **Βόρια** θάλασα σκεδον **ολόκληρο** χρόνο σκεπάζετε απο πάγυς. Κάθε παγετόνας ίνε για τιν αρκύδα, ότι για μας ίνε ένα καλα **οπλιζμένο** καράβι. Ζιτόντας τροφι ι αρκύδα πάνο σ'αφτιν, κάνι το κινίγ-τις. Ι **ανίμπορι** φόκι, το αλίγιστο **θαλάξιο** άλογο κε όλα τα ψάρια ίνε ι κριότερι τροφι τις αρκύδας. Ι **άσπρι** αλεπυ κε το **πολικο** λάφι επίσις κάποτε πέφτυνε θίματα τις όρεκσίς-τις. Ι **άσπρι** αρκύδα το χιμόνα ναρχόνετε. Ο **χιμονιάτικος** ίπνος-τις βαστα όλον τον χιμόνα. Σχάφ-μες το χιόνι **κατάλιλι** κρίπτι κε αφίνι εκι μόνο **μικρο** άνιγμα για να αναπνέπει.

Γίυναγμα 115. Στι δεξια στίλι αντι τον τελιον βάλτε το επίθετο τις αριστερις στίλις στον αριθμο, πυ τεριάζι.

Π. Χ. Ο εργατικος άνθρωπος. Ι εργατικι άνθρωπι.

1. Ο εργατικος άνθρωπος. . . . άνθρωπι.
2. Ο προσεχτικος μαθιτις. . . . μαθιτες.
3. Ι καθαρι αβλι. . . . αβλες.

4. Ι δυνατι βροχι βροχες.
5. Το ιψιλο δέντρο δέντρα.
6. Το μαλακο χόμα χόματα.

Το επίθετο συμφωνι με το υσιαστικο στον αριθμο.

Γίμναζμα 116. Στι δεξια ετίλι αντι τον τελιον βάλτε το επίθετο τις αριστερις ετίλις ετιν πτόσι, πυ τεριάξι ανάλογα με τις ερότιςες, πυ ίνε ετιν παρένθεσι.

Π. Χ. Ο μαχιτικός άθεος (πιανυ;) Το μαχιτικυ αθέυ.
 (πιόνα;) Το μαχιτικο άθεο.
 Ο μαχιτικός άθεος (πιανυ;) αθέυ.
 (πιόνα;) άθεο.

Ι χαμιλι καλίβα (πιανις;) καλίβας
 (πιαν;) καλίβα.
 Το πέτρινο γεφίρι (πιανυ;) γεφιριω.
 (πιο;) γεφίρι.

Το επίθετο συμφωνι με το υσιαστικο ετιν πτόσι.

Το επίθετο συμφωνι με το υσιαστικο στο γένος, στον αριθμο κε ετιν πτόσι.

Γίμναζμα 117. Γράψτε άλα επίθετα, πυ να έχουε αντίθετι εημασία, στα ακόλυθα επίθετα.

Π. Χ. Καλος άνθρωπος. — Κακος άνθρωπος.

Καλος άνθρωπος.	Χιμονιάτικι βραδια.	Νέο επίτι.
Παχισ πάγος.	Ζεστι μέρα.	Χαμιλο χτίριο.
Ζεστος κερσ.	Ιψιλι οροφι.	Βαρι φορτίο.
Νέος κίπος.	Σκοτινι κατικία.	Καθαρο νερο.
Πλατις δρόμος.	Σκλιρι πέτρα.	Ορμιτικο ποτάμι.

§ 17. Κλίσι τον επιθέτον.

Ισοςίλλαβα κε ανισοςίλλαβα επίθετα.

Γύμνασμα 118. Αντιγράψτε τα παρακάτω επίθετα τις αριστερές κα δεξιάς επίλεις, χωρίζοντάς-τα σε σιλαβες.

Π. Χ.	ο ο-ρέ-ος κί-πος	ι ο-ρέ-ι κί-πι.
	ο ορέος κίπος	ι ορέι κίπι.
	ο καθαρος υρανος	ι καθαρι υρανι.
	ο νκρινιάρις βαρκάρις	ι νκρινιάριδες βαρκάριδες.
	ο ζυλιάρις νικοκίρις	ι ζυλιάριδες νικοκίριδες.

Εχομε επίθετα, πυ περισέβυνε τις σιλαβές-τους στον πλιθωντικο αριθμο (ανισοςίλλαβα) κε επίθετα πυ έχυνε πάντοτε τον ίδιο αριθμο τον σιλαβον (ισοςίλλαβα).

α) Κλίσι τον ισοςίλλαβον.

Γύμνασμα. 119. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Ιπογραμίστε τις κατάλεις τον υσιαστικον κε τον επιθέτον.

Εν. αρ.

Ον.	ο μικρος ποταμος	ο αρχέος άνθρωπος
Γεν.	του μικρου ποταμου	του αρχέου ανθρωπου
Ετ.	τον μικρο ποταμο	τον αρχέο άνθρωπο
Κλ.	μικρε ποταμε	αρχέε ανθρωπε

ο αχόριστος	σίντροφος
του αχόριστου	σιντρόφου
τον αχόριστο	σίντροφο
αχόριστε	σίντροφε

Ον.	ι	μικρὲ	ποταμὲ	ι	αρχέι	ἀνθρώπῃ
Γεν.		τον μικρὸν	ποταμὸν		τον αρχέον	ανθρώπον
Ετ.		τους μικροὺς	ποταμοὺς		τους αρχέους	ἀνθρώπους
Κλ.		μικρὲ	ποταμὲ		αρχέι	ἀνθρώπῃ

ι ἀχόριστῃ σίντροφῃ
τον ἀχόριστον σιντρόφον
τους ἀχόριστους σιντρόφους
ἀχόριστῃ σίντροφῃ.

Τὰ αρσ. επίθετα σε ος κλίνοντε ὅπως τὰ υσιαστικά
σε ος. Τον τόνο δεν κατεβάζυνε.

Γύμνασμα 120. Κλίστε με τὰ υσιαστικά:

κερὸς, χρόνος, ἀνθρώπος το επίθετο αρχέος.
Ιπογραμίστε τις κατάλικες. Προσέχστε τον τόνο.

Γύμνασμα 121. Αντιγράψτε τὰ παρακάτω. Ιπογραμίστε τις κατάλικες
τον επιθέτον κε τον υσιαστικόν. Προσέχστε τον τόνο.

Εν. αρ.

Ον.	ι	αρχέαι	χόραι	ι	ορέαι	αγελάδαι
Γεν.		τις αρχέαις	χόραις		τις ορέαις	αγελάδαις
Ετ.		τιν αρχέαι	χόραι		τιν ορέαι	αγελάδαι
Κλ.		αρχέαι	χόραι		ορέαι	αγελάδαι

Πλ. αρ.

Ον.	ι	αρχέες	χόρες	ι	ορέες	αγελάδες
Γεν.		τον αρχέον	χορον		τον ορέον	αγελάδον
Ετ.		τις αρχέες	χόρες		τις ορέες	αγελάδες
Κλ.		αρχέες	χόρες		ορέες	αγελάδες

Τα θιλ. επίθετα σε α κλίνοντε όπως τα υσιαστικά σε α. Τον τόνο δεν κατεβάζουνε.

Εν. αρ.

Ον.	ι	μικρὶ	λίμνι	ι	αχόριστι	φίλι
Γεν.	τις	μικρῖς	λίμνις	τις	αχόριστις	φίλις
Ετ.	τιν	μικρὶ	λίμνι	τιν	αχόριστι	φίλι
Κλ.		μικρὶ	λίμνι		αχόριστι	φίλι

Πλ. αρ.

Ον.	ι	μικρὲς	λίμνεις	ι	αχόριστες	φίλεις
Γεν.	τον	μικρὸν	λίμνον	τον	αχόριστον	φίλον
Ετ.	τις	μικρὲς	λίμνεις	τις	αχόριστες	φίλεις
Κλ.		μικρὲς	λίμνεις		αχόριστες	φίλεις

1. Τα θιλ. επίθετα σε ι κλίνοντε όπως τα υσιαστικά σε ι.

Γύμνασμα 122. Κλίστε με το υσιαστικο πιγί το επίθετο καθαρί.

Γύμνασμα 123. Ιπογραμίστε στα παρακάτω επίθετα κε υσιαστικά κατάληκτις μετα τιν αντιγραφί. Προσέχστε τον τόνο.

Εν. αρ.

Ον.	το	μικρὸ	φίτο	το	αρχέο	βιβλίο
Γεν.	τυ	μικρὺ	φίτυ	τυ	αρχέυ	βιβλίυ
Ετ.	το	μικρὸ	φίτο	το	αρχέο	βιβλίο
Κλ.		μικρὸ	φίτο		αρχέο	βιβλίο

το αχόριστο ἄλογο
 τυ αχόριστυ αλόγυ
 το αχόριστο ἄλογο
 αχόριστο ἄλογο

Ον.	τα μικρά	φίτα	τα αρχέα	διβλία
Γεν.	το μικρόν	φίτον	τον αρχέον	διβλίον
Ετ.	τα μικρά	φίτα	τα αρχέα	διβλία
Κλ.	μικρά	φίτα	αρχέα	διβλία
	τα	αχόριστα	άλογα	
	τον	αχόριστον	αλόγον	
	τα	αχόριστα	άλογα	
		αχόριστα	άλογα	

Τα υδέτερα επίθετα σε Ο κλίνοντε όπως τα υσι-
αστικά σε Ο. Τον τόνο δεν κατεβάζουν.

Γύμνασια 124. Κλίστε με το υσιαστικό **άλογο** τα επίθετα **λεφκο**, **μάβρο**, **κόκινο**. Ιπογραμρίστε τις κατάληκτες κε προσέκτε τον τόνο.

Γύμνασια 125. Κάθε υπογραμζμένο επίθετο αντιγράψτε μαζί με το υσιαστικό.

Το κινίγι τον ορτικιον.

Περιμέναμε **σκοτινι** νίχτα. Θέλαμε να κινιγίσουμε ορ-
τίκια. Μια **μάβρι** λιπον **σινεφιαζμένι** νίχτα κσεκινί-
σαμε με το θιο για το κινίγι. Περάσαμε απο ένα **πικνο**
θάσος κε στίσαμε καρτέρι σε ένα αθέριστο χοράφι. Ο θίος
άπλωσε κατα μέκος τυ χοραφιω το δίχτι **μισο** μέτρο πάνο
απο τι γι κε το κινίγι άρχισε. Με τι βοίθια **μικρου**, **πέ-**
τσινυ αβλυ ο θίος άρχισε να βγάλι **διακομένυς** φτόν-
κυσ, πυ θιμίζανε τι φονι τον ορτικιον. Ακσαφνα απο μακρια
ακουστίκαν παράκσενες φονες. Τα ορτίκια τρέχανε στην πρό-
σκλισι τυ **προδοτικυ** αβλυ. Νά-τα σκεδον κοντα στο κε-
φάλι-μας. Ο θίος άκσαφνα φόνακσε δυνατα κε πίδισε πάνο.
Τα ορτίκια **έντρομα** πετάκσανε προς τα πάνο κε μπλε-
χτίκανε στις θιλίες τυ διχτιω, πυ κρέμονταν πάνο-τυς.

Γύμνασμα 126. Δότε γραφτες πλέριες απάντιςες στις ερότιςες. Ιπογραμίστε τις κατάλικςες τον επιθέτον κε τον υσιαςτικον.

Πύ λάμπυνε τα άστρα; (καθαρος υρανος). Πιον σίμερα αντάμορες; (παλιος σίντροφος). Με πιον σίμερα μιλύςες; (νέος δάσκαλος). Πιον κίπο καλιεργύνε ι κολχόζνικι; (κολχόζικος κίπος). Πύ εκμεταλέθοντε τυς εργάτες; (καπιταλιστικι χόρα). Πιανις χόρας ι εργάτες χτίζυνε το σοσιαλίζμο; (σοβετικι χόρα). Πύ ίνε κρεμαζμένο το πορτρέτο τυ Λένιν; (κόκινι γονία). Πύ σπυδάζις; (εργοςτασιακο σκολιο).

Γύμνασμα 127. Με το επίθετο γενικι συμπλιρόστε τα κενα τυ παρακάτο άρθρυ. Ιπογραμίστε τις κατάλικςες τυ επιθέτυ κε τυ υσιαςτικυ.

Ι γενικι εκπέδεπσι.

Ι Σοβετικι κιβέρνισι έχι εκδόσι νόμο... εκπέδεπσις. Σήλες τις Σοβετικες διμοκρατίες άρχισε προ πολυ... εκπέδεπσι. Ι σοβετικι κιβέρνισι δίνι μεγάλη προσοχι... εκπέδεπσι. Ο καθένας-μας πρέπι να βοιθίσι όσο μπορι τιν κιβέρνισι να επιτίχι... εκπέδεπσι. Θα μπορέσυμε να κάνυμε τυς πολίτες τυς Σοβετικις Ενοσις ικανυς χτίςτες τυ σοσιαλίζμου με... εκπέδεπσι.

β) Κλίσι τον ανιςοσίλαβον επιθέτον.

Εν. αρ.

Ον. ο	κιλαρας	μπυρζζυας	ο	νκρινιάρις	νικοχίρις
Γεν. τυ	κιλαρα	μπυρζζυα	τυ	νκρινιάρι	νικοχίρι
Ετ. τον	κιλαρα	μπυρζζυα	τον	νκρινιάρι	νικοχίρι
Κλ. ε	κιλαρα	μπυρζζυα	ε	νκρινιάρι	νικοχίρι

Πλιθ. αρ.

Ον ι	κιλαράδες	μπυρζζυάδες	ι	νκρινιάριδες	νικοχίριδες
Γεν. τον	κιλαράδον	μπυρζζυάδον	τον	νκρινιάριδον	νικοχίριδον
Ετ. τυς	κιλαράδες	μπυρζζυάδες	τυς	νκρινιάριδες	νικοχίριδες
Κλ. ε	κιλαράδες	μπυρζζυάδες	ε	νκρινιάριδες	νικοχίριδες

Τα επίθετα κλίνοντε όπως κε τα ομοκατάλιχτά-τους υσιαστικά. Στην κλίσι τον επιθέτον ο τόνος μένι πάντοτε στην ίδια σιλαβι.

Γύμνασμα 128. Σκιματίστε πρότασες με τα ακόλυθα επίθετα, χωρίς να αλάξετε την πτόσι κε τον αριθμό-τους.

Ο ζυλιάρης, ι καφχισιάριδες, τυ κλαψσιάρι, τον παραπο-νιάριδον, τυς φοβετςιάριδες, τυς νκρινιάριδες.

Γύμνασμα 129. (επαναλιπτικο). Αντιγράψτε τα παρακάτω υσιαστικά με όλα τα επίθετά-τους. Σιμιόστε την πτόσι κε τον αριθμο τον υσιαστικον κε τον επιθέτον.

Πόσο όμορφι ίνε ι καθαρι, δροσερι, χινοποριάτικι μέρα, οπόταν ι λέφκι, λες μιθικο δέντρο, ολόχρισι, όμορφα ικονί-ζετε στον οχρογάλαζο υρανο.

Δεν ίνε άσκιμα κε το χιμόνα, οπόταν κινιγόντας τυς λαγυς, αναπνείς τον κρίο εκίνο αγέρα κε χωρίς να θέλεις αποστρέφεις τα μάτια απο την αποτιφλοτικι λάμπσι τυ χιονιυ.

Επίσις καλα ίνε κε τις ανικσιάτικες μέρες, οπόταν απο τι ζεσταμένι γι σικόνετε πικνος ατμος, κελαδυν ι φλιάρι κο-ριδαλι κε κελαρίζυν τα έφτιμα ριάκια.

Γύμνασμα 130. (επαναλιπτικο). Καθορίστε την πτόσι, τον αριθμο κε το γένος τον επιθέτον, πυ απαντιύντε στο ακόλυθο άρθρο.

Νίχτα.

Πόσο όμορφες ίνε ι ανικσιάτικες φενκαρόλυστες νίχτες. Πας έκσο στον κάμπο: μπροστά-συ απλόνετε ατελίσι πε-διάδα με κάπιο χοριο.

Απο το απόμακρο σκοτινο δάσος ασιμένιο ράμα απλό-νετε ο ποταμος. Απο το γαλάζιο νιχτερινο υρανο σε κιτά-ζυνε χιλιάδες λαμπρα άστρα. Ισιχία. Κάπυ-κάπυ ακυς τι φονι τυ ορτικιυ κε κάποτε φονι τυφεκιυ. Ο αέρας τραντάζι, τα πλάγια αντιχυν κε κσανα όλα σοπένυν. Λαφρο δροσερο αγεράκι φισα απο το ποτάμι.

§ 18. Προσωπικές αντονιμίες.

Γύμνασμα 131. Διαβάστε τις πρότασες τις αριστερας κε δεξιας στίλιν. Πια διάφορα έχυνε αναμεταχρί-τους; Πιες λέκσες στέκυντε στι δεκσια στίλιν. αντι τον λέκσεων: **Λάμπι, ζίντροφι.**

1. Ο Λάμπις έπεσε στο ποτάμι.

2. Το νερο παρολίγον να πνίξει το **Λάμπι**.

3. Ι ζίντροφι τυ **Λάμπι** έτρεκσαν αμέσος εκι.

4. Ι **ζίντροφι** έςοσαν τον Λάμπι.

1. Ο Λάμπις έπεσε στο ποτάμι.

2. Το νερο παρολίγον να **τον** πνίξει.

3. Ι ζίντροφι τυ Λάμπι έτρεκσα αμέσος εκι.

4. **Αφτι** έςοσαν τον Λάμπι.

Στις πρότασες ιπάρχυνε ι λέκσες: **Εγο, εσι, αφτος, αφτι, αφτο, έμις, εσις, αφτι, αφτες, αφτα,** πυ αντικαταστίνυνε τα υσιαστικα. Τέτιες λέκσες ονομάζοντε **αντονιμίες**.

Εγο, εμις, ίνε αντονιμίες **πρότυ προσόπυ.** **Εσι, εσις** ίνε αντονιμίες **δέφτερυ προσόπυ.** **Αφτος, αφτι, αφτο,** ίνε αντονιμίες **τρίτυ προσόπυ.** **Αφτι, αφτες, αφτα.**

Πρότο πρόσωπο ονομάζετε εκίνος πυ ομιλι **δέφτερο,** εκίνος με τον οπίον όμιλι κε **τρίτο,** εκίνος για τον οπίον ομιλύνε ίτε εκίνο για το οπίον ομιλύνε.

Κλίσι τον αντονιμιον.

Εν. αρ.

Πλιθ. αρ.

Εν. αρ.

Πλιθ. αρ.

Ον. εγο

εμις

εσι (σι)

εσις (σις)

Γεν. εμένα (μι) εμας (μας)

εσένα (σι)

εσας (σας)

Ετ. εμένα (με) εμας (μας)

εσένα (σε)

εσας (σας)

Ον. αφτος, αφτι, αφτο.

Γεν. αφτυ (τυ), αφτις (τις), αφτυ (τυ)

Ετ. αφτον (τον), αφτιν (τιν), αφτο (το).

Πλith. αρ.

Ον. αφτι, αφτες, αφτα.

Γεν. αφτον, αφτον, αφτον.

Ετ. αφτυς (τυς), αφτες (τες), αφτα (τα).

Το τρίτο πρόσωπο τις προσοπικis αντονιμίας στι γεν. κε ετ. τυ ενικυ αριθμω κε στιν ετιατικι τυ πλith. αρ. λέγετε τις περισσότερες φορες σίντορα όπος τα έχο- με στιν παρένθεσι, όταν λέγετε μπροστα στο ρίμα. Π.Χ. **Ιπα αφτον. Τον ίπα. Ιπα αφτυς. Τυς ίπα.**

Επίσις σίντορα λέγοντε κε το πρότο κε δέφτερο πρόσωπο χωρις το ε κε τιν κατάλιξι νά Π.Χ. **Με ίπαν, ξε ίπαν.**

Γίμναζμα 132. Στι θέσι τον τριον τελιον θάλ·ε τις αντονιμίες: με, μας.

Σίμερα ίδα ένα παλιο σίντροφο. Πολιν όρα... μιλύσε για τιν αλοτινι ζοι. Ακουα με μεγάλη προσοχι. Ο Γιάνις... ίδε κε επλίσίασε ίστερα όλι μαζι πίγαμε στο σπίτι. Εκι ι μιτέρα... πρόσφερε τζάι.

Γίμναζμα 133. Στι θέσι τον τριον τελιόν θάλτε τις αντονιμίες **ξε, σας.**

Ο Νίκος έλεγε στον πατέρα-τυ: «Πατέρα,... έγγραψα σιντρομιτι στον «Κομυνιστι» Εξις ι εργάτες πρέπι να διαβά- σετε τον «Κομυνιστι». Ο «Κομυνιστις»... μορφόνι κε... ανα- πτίσι. Πατέρα, ... παρακαλο, φρόντισε να γράψις κε σι σιντρομιτες στον «Κομυνιστι».

Γίμναζμα 134. Στι θέσι τον τριον τελιον θάλτε τις αντονιμίες **τον, τυς.**

Απο το δρόμο περνύσανε πιονέρι. Ο Πάνος... έτρεκε να... φτάσι. Ινε κε ο Πάνος πιονέρος. Πολες φο-
ρες... ίδα στι γραμ με τυς άλυσ πιονέρυς. Προ ιμερον
ίχανε σινεδρίασι τον πιονέρον. Εκι... άκυσα να ομιλι για
τι σοσιαλιστικι άμιλα.

Γίμναζμα 135. Στι θέσι τον τριον τελιον βάλτε τις αντονιμίς
(αφ)το, (αφ)τα.

Το πολυλόξι-μας.

Το κολχόζι-μας ονομάζετε «Νέος κόζμος». Μπίκα
ς... 57 φτοχι κε μεσεί χορικι. Για τιν καλι δουλια τυ κολ-
χοζιω πολες φορες έγγραψαν ι εφημερίδες. Ολι... λογα-
ριάζυνε παραδειγματικο. Τον περαζμένο γρόνο... βραθέψανε.
Εχομε κοντά-μας κε άλλα κολχόζια. Δεν εργάζοντε όμος...
καλα. Γιαφτο... βάλανε στον μάβρο πίνακα.

Γύναζμα 136 Στι θέσι τον τελιον βάλτε τιν αντονιμία αφτι στην πό-
σι, πυ περιάζι.

Ἡ μαχίτρια Ελένη.

Η θία Ελένη δούλεψε στο εργοστάσιο. Στο εργοστάσιο...
παιχένι στις 8 το πρωί. Όταν έγινε η βράβεψι τον μαχίτον,
βραβέψανε κε... Η επιτροπή που εκσέταζε τη δουλιά του καθε-
νός, εκσέτασε κε... τη δουλιά. Βρίσκε η επιτροπή προς η θία Ελέ-
νη ίνε μια απο τις καλύτερες μαχίτριες του εργοστασίου.

Γύμνασια 137. Αλλάξτε το δείγμα πρωτότροπος: αντι τις μαχίτριες
Ελένις, να γραφι για το μαχιτι Δίμο.

Γύμνασμα 13^ο. Βάλτε στην πτόσι πυ πρέπι, τις αντονιμίες πυ ίνε στην παρένθεσι.

(Εγώ, εσύ, αυτός) φονάκxανε για επιxτασία. Γινόν-
τανε λόγος για (εγώ, εσύ,). Ο Δίμος συμφιλόθηκε με (εγώ,
εσύ). Στην ιγιονομικι επιτροπι εκλέκxανε (εσύ, αυτός,

εγο). Σίμερα μιν πας ς (αφτος). Σίμερα (αφτος) δεν ίνε
σπίτι.

§ 19. Σχιματιζμος τυ ρίματος.

Γίμναζμα 139. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε υπογραμίστε τα ρίματα.

Χιονοθίελα.

Ι δρόμι γέμισαν απο χιόνι. Βονκα ο βοριας, περνα μα-
νιομένος, τραντάξι τις καλίβες τον χορικον, σπάνι τα κλαδια
τον δέντρον κε στροβιλίζει το χιόνι. Ι άνθρωπι κριφτίκανε μες
τις καλίβες-τους. Δε θα θγύνε, ος ότυ δεν πάψει ι χιονοθί-
ελα. Μόλις θα περάσι ι χιονοθίελα, θα θγύνε κε τα πεδά-
κια στους δρόμους, να κάνυνε ανθρόπους απο χιόνι. Τόρα πε-
ριμένυν να σταρατίσι ι θίελα.

Γίμναζμα 140. Στι θέσι τον τριον τελιον βάλτε ένα απο τα ρίματα,
που ίνε στο τέλος τυ διγίματος.

Κρασνοαρμέιτσος, τραχτορίστας κε σιδιρυργος.

(Τί ο καθένας λέγι;)

Ο Κρασνοαρμέιτσος λέγι στον τραχτορίστα: — Εγο . . . την
ΕΣΣΔ, εσι . . . το τράχτορο, αφτος (ο σιδιρυργος) . . .
το σίδερο.

Ο σιδιρυργος λέγι στον κρασνοαρμέιτσο: — Εγο . . . το
σίδερο, εσι . . . την ΕΣΣΔ κε αφτος (ο τραχτορίστας)
. . . το τράχτορο.

Κε ο τραχτορίστας λέγι το σιδιρυργο: — Εγο . . . το
τράχτορο, εσι . . . το σίδερο κε αφτος (ο κρασνοαρμέιτσος) . . .
την ΕΣΣΔ.

ιπερασπίζο	σφιριλατο	διεφτίνo
ιπερασπίζις	σφιριλατις	διεφτίνις
ιπερασπίζι	σφιριλατι	διεφτίνι.

Γύμνασμα 141. Το προηγούμενο γύμνασμα αλάκστε τυτοτρόπος: τις αντονιμές εγο, εσι, αφτος, τυ διγίματος πάρτε στον πλιθ. αριθμο (εμις, εσις, αφτι) κε ετι θέσι τον τριον τελιον βάλτε ρίματα, πέρνοντάς-τα απο τις ακόλουθες στίλες.

ιποστιρίζομε	σφιριλατύμε	διεφτίνομε
ιποστιρίζετε	σφιριλατίτε	διεφτίνετε
ιποστιρίζυνε	σφιριλατύνε	διεφτίνυνε.

Όταν το ρίμα ενόνετε με την αντονιμία τυ πρώτου, τυ δέφτερου κε τρίτου προσόπου (εγο, εσι, αφτος, εμις, εσις, αφτι) ι κατάλικές-τυ αλάζουνε.

Τιν αλαγι τυ ρίματος κατα πρόσοπα ονομάζομε σχηματισμο.

Προσοπικες κατάλικες τον ριμάτον.

Ενικος αριθμος	Πλιθιν. αριθμος
1-ο πρόσοπο: ο	1-ο πρόσοπο: ομε
2-ο πρόσοπο: ις	2-ο πρόσοπο: ετε
3-ο πρόσοπο: ι	3-ο πρόσοπο: υν (ε):

Γύμνασμα 142. Σχηματίστε γραφτα τα ρίματα φέρο, χτίξο, φονάξο, τρέχο στον ενικο κε πλιθιντικο αριθμο (κάθε ρίμα χωριστα). Τις κατάλικες τον ριμάτον υπογραμίστε.

Ενικος αριθμος	Πλιθιντ. αριθμος
Εγο..... (τί κάνο;)	Εμις.... (τί κάνομε;)
Εσι..... (τί κάνις;)	Εσις.... (τί κάνετε;)
Αφτος... (τί κάνι;)	Αφτι... (τί κάνυνε;)

Γύμνασμα 143. Γράψτε κατα τα ακόλουθα παραδείγματα. Υπογραμίστε τις προσοπικες κατάλικες.

Π. Χ. Ο Τάκης νίβι τον εαφτό-τυ. Ο Τάκης νίβετε.
Εγώ ντίνο τον εαφτό-μυ. Εγώ ντίνομε. Εσὶ πλέκεις τον
εαφτό-συ. Εσὶ πλέκεξε.

Αφτος πλίνι τον εαφτό-τυ.
Αφτος καθαρίζι τον εαφτό-τυ.
Αφτος επιμάξι τον εαφτό-τυ.
Αφτος ντίνι τον εαφτό-τυ.
Εσὶ επιμάξις τον εαφτό-συ.
Εσὶ βασανίζις τον εαφτό-συ.
Εσὶ νίβις τον εαφτό-συ.
Εσὶ καθαρίζις τον εαφτό-συ.
Εγώ ντίνο τον εαφτό-μυ.
Εγώ πλίνο τον εαφτό-μυ.
Εγώ λύζο τον εαφτό-μυ.
Εγώ χτενίζο τον εαφτό-μυ.

§ 20. Άλεις προσοπικες κατάλικςες για τα ρίματα.

ομε

ομαστε

εξε

εστε

ετε

οντε

Γύμνασμα 144. α) Αντιγράψτε το ακόλουθο ρίμα κε υπογραμμίστε τις κατά-
λικςες. β) Σίμφωνα με αφτο σχηματίστε το ρίμα λύζομε.

καθαρίζομε

καθαρίζομαστε

καθαρίζεξε

καθαρίζεστε

καθαρίζετε

καθαρίζοντε

Γύμνασμα 145. Γράψτε τα ακόλουθα ρίματα με τις αντονιμίς-τους.

Π. Χ. Χτενίζεξε. Εσὶ χτενίζεξε.

Σκίζυνε. Λύζοντε. Καθαρίζις. Καθαρίζεξε. Βάφις. Βά-

φεσε. Βάφεστε. Χτενίζοντε. Χτενίζυνε. Βρεχόραστε. Βρέ-
χο. Βρέχι. Βρέχισ. Ποτίζυνε. Ποτίζις. Ποτίζοντε. Σκά-
φτυνε. Σκάφτις. Σκάφτομε. Εργάζοντε. Εργάζεσε. Εργά-
ζομε. Εργάζετε.

Γύμνασμα 146. Κοντα στις αντονιμίες στι θέσι τον τριον τελιον θάλτε το
ρίμα χτίζο με τις προσοπικες κατάλικες, πυ περιάζουν.

εκίνος...

εμης...

εσι...

εκίνι...

εγο...

εσις...

Γύμνασμα 147. Κάντε το ίδιο με το ρίμα λύζομε.

εσι...

εκίνι...

εγο...

εμης...

εκίνος...

εσις...

Γύμνασμα 148. Βρέστε πια αντονιμία περιάζι στα ακόλυθα ρίματα με
τιν ερότισι πιος; πui; Πέστε πιαυ προσόπου κε αριθμυ ίνε το ρίμα.

Π. Χ. Τρέχι πιος; Αφτος τρέχι.

Τρέχομε πui; Εμης τρέχομε.

Σκάφτομε. Βρέχυμε. Ποτίζυμε. Ερχετε. Διαβάζι. Γρά-
φισ. Τρέχο. Μελετύνε. Σπυδάζομε. Ερχομε. Δυλέβο. Αγο-
νίζομε. Νίβεσε. Χτενίζοντε. Λύζεσε. Τραγυδισ. Επαναστατι.
Προσέχισ. Πλέκι.

Τα ρίματα τις περισσότερες φορες τα λέμε χωρις τις
αντονιμίες. Απο τις προσοπικες κατάλικες αναγνωρίζο-
με το πρόσωπο.

Γύμνασμα 149. Πια απο τα ακόλυθα ρίματα μπούνε να λέγοντε κε
με ο κε με ομε· στο πρότο πρόσωπο (εγο) κε πια όχι (προφορικα).

Νίβο, τρέχο, δένη, κιμύμε, λύζο, καθαρίζο, εργάζομε,
επιμάζο, γράφο, τραγυδο, γυμνάζο, ντίνο, καρφόνο, μαζέβο,
χτενίζομε, μαρένομε, πρασινίζο.

Γίανναξμα 150. Αντιγράψτε απο το άρθρο τα ρίματα. Ιπογραμίστε τις προσοπικές κατάλικες κε γράψτε πιανυ προσόπυ κε αριθμυ ίνε.

Π. Χ. Ετιμάζομε (1-ο πρ. πλ. αρ.)

Το ψάρεμα.

Εγω κε ο σίντροφός-μυ ενκέρος πάντοτε ετιμάζομε τα δίχτια για το ψάρεμα κε ότι άλο μας χριάζετε. Εγώ φροντίζο για τιν τροφι κε ο σίντροφός-μυ ετιμάζι τα ανκίστρια, προμιθέβετε με σκυλίκια κε άλα.

Ακόμυ έκσο ίνε σκοτάδι κε εμς σικονόμαστε απο το κρεβάτι, γρίγορα ντινόμαστε, νιθόμαστε κε αμέσος κσεκινύμε. Μόλις χαράζουν τα θυνα. Παντυ απλόνετε ορίχλι. Διασκίζομε τυς θάμνυς κε φτάνομε στον ποταμο. Εγω κάθιμε στο αγαπιμένο-μυ μέρος κε ετιμάζομε για το πλύσιο ψάρεμα. Ετιμάζετε κε ο σίντροφός-μυ. Αρχίζι το ψάρεμα. Στο ανκίστρι-μυ χτιπα το πρότο ψάρι.

§ 21. Ο τορινος (ενεστότας), ο περαζμένος κε ο κατοπινος χρόνος τυ ρίματος.

Διαβάζο βιβλίο. Εδιάβαζα βιβλίο. Θα διαβάζο βιβλίο.

Φέρο το τετράδιο. Εφερα το τετράδιο. Θα φέρο το τετράδιο.

Τρέχο στιν αβλι. Ετρεχα στιν αβλι. Θα τρέχο στιν αβλι.

Λύζομε κάθε βράδι. Λυζόμυνα το καλοκέρι στι θάλασα. Θα λύζομε πάντοτε στον ποταμο.

Χτενίζομε κάθε προι. Χτενιζόμυνα κάθε μέρα. Θα χτενίζομε μετα το νίψιμο.

Θιμύμε όλα, όσα έμαθα. Πέρισι **θιμόμυνα** όλα.
Θα θιμύμε, όσα ιπόσχομε.

Τα ρίματα έχυνε τίπο τορινυ (ενεστότα), περαζμένυ κε μελύμενυ χρόνυ.

Ο τίπος τυ τορινυ χρόνυ δίχνι, ποσ ι πράκσι γίνετε τόρα, τον κερο πυ μιλύμε· ο τίπος τυ περαζμένυ χρόνυ δίχνι, ποσ ι πράκσι έγινε άλλοτε· ο τίπος τυ μέλοντα χρόνυ δίχνι, ποσ ι πράκσι θα γίνι αργότερα (στο μέλον).

Γίμναζμα 151. Γράψτε τα ακόλυθα ρίματα στον ενεστότα κε τον μέλοντα.

Π.Χ. Χτίζο, θα χτίζο. Λύζομε, θα λύζομε. Χτίζο.... Διαβάζο.. Ποτίζο... Προοδέβο... Δένο... Πλέκο... Φιλάτο.. Σκάφτο... Σπυδάζο... Γράφο... Πέζο.. Λύζομε. Βασανίζομε... Ερχομε... Εργάζομε...

Γίμναζμα 152. Τα ρίματα τυ ενεστότα γράψτε-τα στον μέλοντα χρόνυ.

Ο υρανός μιρίζι άνικσι. Ι μέρες μεγαλόνυν. Ι κάμπι πρασινίζυν. Τα αποδιμιτικα πυλια γιρίζυνε πίσο. Τα χιόνια λιόνυνε στα θυνα. Τα πεδια τρέχυνε στον κάμπο. Τα ζόα θόσκοντε στα λιθάδια. Ι κολχόζνικι εργάζοντε στα χοράφια.

Γίμναζμα 153. Αντιγράψτε απο το άρθρο όλυς τυς μέλοντες.

Ι νέα ζοι.

Θα βάλομε τα θεμέλια τις νέας ζοις. Θα καλιτερέθι όλι-μας ι ζοι. Τα μονονικοκιριακα νικοκιρια θα ενόνοντε σε κολχόζια. Στις πόλιτίες, στα σοβχόζια κε τα κολχόζια θα ανίγοντε χιλιάδες κινα μαγερια. Ι γινέκα θα ελεφτερόνυντε απο το τζάκι κε τιν σκάφι. Ολι ι άνθρωπι θα μαθένυνε να περάσυνε τον κερό-τυς όπος πρέπι.

Γίμναζμα 154. Σχηματίστε απο τυς ενεστότες τον ακόλυθον ριμάτον μέλοντες.

Π.Χ. Γράφο θα γράφο.

Εργάζομε θα εργάζομε.

Γράφο, πέζο, τρέχο, σκάφο, οργόνο, διαβάζο, δένο, κυπίζο, ελπίζο, λίνο, θάφο, καθαρίζο, χτενίζο λύζο, πλέκο, χορέβο, σικόνο, φρεσκόνο, αφρίζο, χτίζο, λύζομε, χτενίζομε, εργάζομε, κυνύμε, φοβύμε, θιμύμε, στενοχοριύμε.

|| Ο μέλλοντας σχηματίζετε με το **θα** κε τον ενεστώτα. ||

Γύμνασμα 155. Σχηματίστε πρότακες με τα ακόλουθα ρήματα. Ισογραμίστε τις προσοπικές κατάλικες τον ρημάτων.

Εφερα, εργάζομε, θα χτίζεις, δουλέβι, θερίζομε, οργόνουν, θα φροντίζο, εχτενίζατε, κυνόντε, έβλεπες, τραγουδι, ετρέχατε, θα δίνο.

§ 22. Ι ρηματικη προσοπικη κατάλι- κσι ομε.

Γύμνασμα 156. Αντιγράψτε όλα τα παρακάτω ρήματα που έχουνε την κατάλικη ομε. Πέστε, πια απο αυτά ένα ενικη αρ. κε πια πληθυντικη.

Πιάνομε (πι;) πολια. Πιάνομε (πιος;) απο τον εχτρο. Πλέκομε (πό;) δίχτια. Πλέκομε (πιος;) στο δίχτι. Δένομε (πι;) καπνα. Δένομε (πιος;) απο τος άλως. Ονομάζομε (πι;) την ικοδόμει το σοσιαλίζμυ σοσιαλιστικη. Ονομάζομε (πιος;) Κόστας. Γράφομε (πι;) μαχιτες. Γράφομε (πιος;) μαχιτις. Λύζομε (πι;) τα πεδια. Λύζομε (πιος;) στον ποταμο. Φορτόνομε (πι;) τα άλογα. Φορτόνομε (πιος;) το φορτίο. Τρέφομε (πι;) πολια. Τρέφομε (πιος;) με γάλα.

|| Ι ρηματικη προσοπικη κατάλικη **ομε** ένα κε πρώτου **ενικη** προσώπου το ενεστώτα, κε πρώτου **πληθυντικη** προσώπου πάλιν το ενεστώτα. Στην πρώτη περίπτωσι απαντα στην ερώτις **πιος** κε στι δεύτερη στην ερώτις **πιι;** ||

5. Γραμματικη κε ορθογραφία — Κ. ΤΟΠΧΑΡΑ

Γύμνασμα 157. Τα ρήματα το παρακάτω χιμένυ πέστε, πότε ίνε ενικυ αριθμυ πρότυ πρ. κε πότε πλιθυντικυ πρότυ πρ.

Οργόνουμε τα χοράφια. Μαζέβομε τυς σιντρόφους-μας. Ερχομε απο το σπίτι. Αγωνίζομε κατα τον εχτρον. Σιχόνουμε πολι προι. Χάνομε τις πρόλιπσες με τι μόρφους. Χτενίζομε κάθε μέρα. Αφίνομε τα βιβλία στο θρανίο. Ποτίζομε τον κίπο τυ κολχοζιυ. Σκυπίζομε στην πετσέτα. Ασπρίζομε τυς τίχους. Καθαρίζομε τιν αβλι.

Γύμνασμα 158. Κάντε έκσι πρότασες με τα ρήματα χάνομε, βρέχομε, κέομε. Στα τρία τα ρήματα να απαντύνε στην ερώτισι πιος; κε στις άλλες τρις στην ερώτισι πυ;

§ 23. Ι ρηματικι προσοπικι κατάλι- κσι ετε.

Γύμνασμα 159. Αντιγράψτε όλα τα παράκατω ρήματα, πυ έχυνε τιν κατάλικσι ετε. Πέστε πια απο αυτα ίνε ενικυ αριθμυ κε πια πλιθυντικυ.

Μι βρέχετε (πυ;) το πάτορα. Ι γι βρέχετε (πια;). Μι γράφετε (πυ;) άσκιρα. Το κίριο όνομα γράφετε (πιο;) με κεφάλαιο γράμα. Μιν πιράζετε (πυ;) τα ζόα. Ι Βάλια πιράζετε (πια;) όταν τιν κάνουν παρατίρισι. Μιν κρίθετε (πυ;) τα λάθι-σας. Ο Γιάνις κρίθετε (πιος;) απο τυς άλλους.

Φιτέβετε (πυ;) τα φυτα σε καλα χόματα. Ο καπνος φιτέβετε (πιος;) τιν άνικσι. Κάθε προι ανίγετε (πυ;) τα παράθιρα. Το εργοστάσιο ανίγετε (πιο;) νορις το προι. Ολι μαζι οργόνετε (πυ;) τι γι. Ι γι οργόνετε (πια;) με τράχτορο.

Ι ρηματικι προσοπικι κατάλικσι **ετε** ίνε κε τρίτο ενικυ αριθμυ τυ ενεστότα κε δέφτερο, πλιθυντικυ αριθμυ τυ ενεστότα.

Στιν πρότι περίπτωσι απαντα στην ερώτισι πιος; στι δέφτερι στην ερώτισι πυ;

Γύμνασμα 160. Τα ρήματα τον ακόλουθον προτάσεων πείτε, πότε ίνε ενικυ αριθμυ τρίτυ προσότυ κε πότε πλιθυντικυ αριθμυ δέφτερυ προσότυ. Για να εφκολινθίτε, ροτίστε πιος; πιι;

Ανίγετε ι πόρτα τυ εργοστασίυ. Βρέχετε πολι το πάτομα με το νερο. Πιγένετε προι στο σκολιυ. Διαβάζετε όλι μαζι το μάθιμα. Γράφετε όλι με μελάνι. Στον κόκινο πίνακα γράφετε το όνομα τυ καλίτερυ μαχιτι. Ερχετε νορις το τρένο. Ι Κάτια σικόνετε πολι προι. Ο κάμπος ποτίζετε απο το ποτάρι. Ποτίζετε σιχνα τα νέα φιτα. Ο ποταμος δεν χίνετε σтин Αζοφικι θάλασα. Μι χίνετε νερα στο πάτομα.

Γύμνασμα 160 α. Σκιματίστε μόνι-σας έκει προτάσεις με τα ρήματα ράβετε, δένετε, μαρένετε. Ι τρις ν'απαντόνε σтин ερώτισι πιος κε ι άλλες τρις σтин ερώτισι πιι;

§ 24. Προσωπικες κατάλικτες τυ πε- ραζμένυ χρόνυ (παραρατικυ).

α,	όμυνα	αμε,	όμαστε
εξ,	όξυνα	ατε,	όξαστε
ε,	ότανε	αν (ε),	όντανε.

Γύμνασμα 161. α) Αντιγράψτε τα ρήματα τυ παραδείγματος κε υπογραμμίστε τις κατάλικτες. β) Σίμφονα μ'αφτα σκιματίστε τα ρήματα: έπλεσα κε επλεκόμυνα.

έδενα,	εδενόμυνα	εδέναμε,	εδενόμαστε
έδενες,	εδενόξυνα	εδένατε,	εδενόξαστε,
έδενε,	εδενότανε,	εδένανε,	εδένονταν.

Γύμνασμα 162. Απαντίστε γραφτά στις ακόλουθες ερώτισες, όπως σας δείχνη το πρώτο παράδειγμα.

Π. Χ. Εκαθάριζα τυς άλυσ. Τον εαφτό-μυ εκαθάριζα.
Εκαθαριζόμυνα.

Εκαθάριζα τυς άλυσ. Εκαθαριζόμυνα.
Εδίδασκα τυς άλυσ.

Εντινα τυς άλυσ. . . .
 Ενιθα τυς άλυσ. . . .
 Ετίραζα τυς άλυσ. . . .
 Επλινα τυς άλυσ. . . .
 Ελυζα τυς άλυσ. . . .

§ 25. Στιγμικι χρόνι.

α) Στιγμικος περαζμένος.

Χτες όλον τον κερο έγγραφα. Εγραψα το μάθημα.
 Ελυζόμυνα κάθε προι. Ελύστικα προ ιμερον.

Όταν ο περαζμένος χρόνος, φανερόνι, ότι ι πράξι
 γινότανε πολιν κερο (έγραφα, λυζόμυνα), ονομάζετε
παρατατικος.

Όταν ο περαζμένος χρόνος φανερόνι, ότι ι πρά-
 ξι γένικε μια μονάχα φορα κε δεν ορίζι πότε έγινε
 (έγραψα, ελύστικα), ονομάζετε **αόριστος.**

Γύμνασμα 163. Αντιγράψτε κε εις τα παρακάτω κε υπογραμίστε τις
 κατάλικες.

έδεν-α	έδε-ς-α	εδέ-θικ-α
έδεν-ες	έδε-ς-ες	εδέ-θικ-ες
έδεν-ε	έδε-ς-ε	εδε-θίικ-ε
εδέν-αμε	εδέ-σαμ-ε,	εδε-θικ-αμε
εδέν-ατε	εδέ-ς-ατε	εδε-θίικ-ατε
έδεν-αν(ε)	έδε-ς-αν(ε)	εδέ-θικ-αν(ε).

Κε ι διο αόριστι έχυνε τις κατάλικες το παρα-
 τατικυ α, ες, ε κ.τ.λ.

Ο ένας ο αόριστος πέρνι μπροστα απο τιν κα-
 τάλικι το παρατατικυ το πρόσφιμα **ς** (έδε-ς-α) κε ο
 άλλος το πρόσφιμα **θικ** (εδέ-θικ-α) κάποτε κε το
τικ (πιάς-τικ-α).

§ 26. Αφκσιζι.

πλέκο	έ-πλεκα	έ-πλεκσα
λάμπο	έ-λαμπα	έ-λαμπσα
βρέχο	έ-βρεχα	έ-βρεκσα
δυλέβο	ε-δύλεβα	ε-δύλεπσα
καθαρίζο	ε-καθάριζα	ε-καθάρισα
αρχίζο	άρχιζα	άρχισα
ανίγο	άνιγα	άνικσα

Όλα τα ρίματα, πυ αρχίζυνε απο τριθάμενο φτόνκο, πέρνυνε μπροστα απο τι ρίζα στον παρατατικο κε στον αόριστο τον άτριφτο Ε.

Ο άτριφτος Ε περισέβι τις ριλαδες τον ριμάτον κε λέγετε **άφκσιζι**.

Αφκσιζι δεν πέρνυνε τα ρίματα, πυ αρχίζυνε απο τριθάμενο φτόνκο (αρχίζο—άρχιζα).

Ι άφκσιζι Ε, όταν δεν τονίζετε, μπορι κε να μι λέγετε (εδυλέθαμε κε δυλέθαμε).

β) Στιγμακος κατοπιнос (μέλοντας).

Θα δένο όλον τον
κερο καπνα.

Θα εργάζομε φέτο στο
εργοστάσιο τσιμέντυ.

Θα δέσω μια φορα κε
εγο καπνα.

Θα εργαστο κε εγο
στο εργοστάσιο τσιμέντυ.

Όταν ο κατοπιнос (ο μέλοντας) χρόνος, φανερώνι, ότι ι πράκσι θα γίνι πολιν κερο (θα δένο, θα εργάζομε), ονομάζετε **μέλοντας κσακολυθιτικός**.

Όταν ο κατοπιнос (ο μέλοντας) χρόνος φανερώνι, ότι ι πράκσι θα γίνι μόνο μια φορα (θα δέσω, θα εργαστο), ονομάζετε **μέλοντας στιγμακος**.

Γύμνασμα 164. Αντιγράψτε κε εις τα παρακάτω κε υπογραμμίστε τις κατάλικες.

θα δέν-ο	θα δέ-ς-ο	θα δε-θ-ο
θα δέν-ις	θα δέ-ς-ις	θα δε-θ-ις
θα δέν-ι	θα δέ-ς-ι	θα δε-θ-ι
θα δέν-ομε	θα δέ-ς-ομε	θα δε-θ-όμε
θα δέν-ετε	θα δέ-ς-ετε	θα δε-θ-ίτε
θα δέν-υν(ε)	θα δέ-ς-υν(ε)	θα δε-θ-ύνε

Ο πρώτος στιγμ. μέλοντας έχι τις κατάλικες το κσακολουθιτικυ Ο, ΙΞ, Ι κ.τ.λ. κε το πρόσφικα το άόριστυ Ξ (θα δέ-ς-ο).

Ο δέφτερος στιγμ. μέλοντας στον εν. αρ. κε στο γ. πρ. το πλ. αριθμυ έχι κι αφτος την κατάλικι το κσακ. μελ. κε σ'όλα τα πρόσοπα το εν. κε πλ. αρ. το πρόσφικα Θ (θα δε-θ-ο) κάποτε Τ (θα πιας-τ-ο). Στο α. πρ. το πλ. αρ. έχι κατάλικι υμε αντι ομε κε στο β. πρ. το πλ. αρ. ιτε αντι έτε.

Γύμνασμα 165. Χορίστε τος κσακολουθιτικος μέλοντες το — πύματος απο τος στιγμικος.

Ιρθε ι μέρα.

Ιρθε ι μέρα, ραγιάδες κσιπνίστε.

Πολιπόθιτι κσέφαντι μέρα.

Ιρθε ι όρα, πεδια κσεκινίστε

Να σας δι κε να τρέμι ο εχτρος.

Τι σκλαβια θα σντρίψουμε τόρα

κε την κόκινι τίμια παντιέρα

Θα τι στίσουμε έδο νικιφορά

προλετάρι ραγιάδες εμπρος!

Στιν ορρί-μας θα πέφτων πατρίδες,

Αφεντάδες τράνι, σκληρι.

Θα σπατύνει θάριες αλυσίδες,
κε θ'αστράψει Δρεπάνι Σφίρι!
Λεφτερια παντού τώρα ας φωτίσει,
λεφτεριας ένας ήλιος λαμπρός.
Κάθε εκλάβος ομπρός ας ορμίζει
να μας δι'κε να πέσει ο εκτρός!

Γύμνασμα 166. Αντιγράψετε τα παρακάτω. Ισογραμίστε τα ρήματα
κε πέστε (προφορικά) σε πιο χρόνο βρίσκοντε.

Ιρίνι θέλουμε εμεις, πόλεμο ξιτών ι καπιταλιστες.

Ο Λένιν πέθανε στις 21 του γενάρη 1924· ο λεβινιζμός
όμως ζι'κε θα ζήσει. Σίμερα ι δουλεφτάδες τις ΕΣΣΔ θάλουνε
γερὰ τα θεμέλια τις κινονίας, που δε θα γνωρίσει τάκσες.
Στο δεύτερο πεντάχρονο αποφασίσαμε να εκσαλίφουμε τις δια-
φορες του τάκσεον. Για να γίνουν όμους αφτα ι χώρα-μας
χριάζετε ιρινικι ζοι. Κάθε όμους μια νέα νίκη-μας ίνε κε
ένα θανατιφόρο χτίπιρα στην καπιταλιστικη κινονία, που πσι-
χομαχι. Ι καπιταλιστες θέλουνε να προλαρβάνουν τι μεγάλη
καταστροφι, που τους περιμένι. Γι'αφτο πιρετόδικα επιράζουν-
τε να κάνουνε πολεμο εναντίο-μας. Μόνι διέκσοδο βλέπουνε
στον πόλεμο.

Φοβόντε όμους κε τον πόλεμο. Πέρασαν ι «καλι» κερι,
οπότεν έφκολα κοροϊδεβαν τους άραθους εργάτες με τι θρι-
σκία κε την πατρίδα. Φοβόντε τις εκσέγερσες του εργατον.
Αφτος ο φόβος τους σινκρατι κε δεν τολμουν ι ίδι να κηρί-
τουνε τον πόλεμο. Θέλουνε να εκσανανκάζουν εμας να το
κάνουμε. Γιαφτο σκοτόνουν τους σοβετικους αντιπροσώπους
στο εκσωτερικο καθος κε τους επίσιμους κε ανότερους
κιθερνιτικους υπάλληλους του κρατον, που έχουνε με μας εκέσες.

Όλα αφτα αποδίδουνε στην κομμουνιστικι προπαγάντα. Ο σκο-
πός-τους ίνε ολοφάνερος. Θέλουνε τον πόλεμο, δεν τολμούν
όμος να τον κηρίτουν. Εμης δεν κσεχνύμε τα λόγια τυ αρ-
χιγυ: «Υτε μια πιθαμι γης κσένις δε θέλουμε· μα κιαπτι
δικί-μας γης ύτε ένα δάχτυλο δικίς-μας γης δε θα δόσουμε σε
κανένα».

§ 27. Τα αρνιτικα δε(ν) κε μι(ν) μπροστα στα ρίματα.

Τα αρνιτικα δε(ν) κε μι(ν) γράφοντε χωριστα απο
τα ρίματα.

Το χιόνι έλαιοσε πια,
παντυ πρασινίζυν τα
χόρτα, μοσκοβολυν τα
λυλύδια κε κελαδυν τα
πυλια. Ι άνικσι πια έφτασε.

Ακόμι το χιόνι δεν
έλαιοσε, δεν πρασι-
νίζυν τα χόρτα, δεν
μοσκοβολυν τα λυλύ-
δια κε δεν κελαδυν
τα πυλια. Ι άνικσι ακόμι
δεν έφτασε.

Γύμνασμα 167. Για να θγυν ραστα, ι παριμιές, βάλτε το μι κε το δεν
εκι, όπου πρέπι.

Παριμιές κε ριτα.

Όταν ι άβλί-συ διπσα, εκσο χίνις νερο. Αναβάλις
στιν άθριο, ότι μπορις να κάνις σίμερα. Πιστέβις όλα,
όσα ακυς. Θα μάθις κολίμπι το πσάρι. Βάλις το δά-
χτυλο στο λίκυ το στόμα. Ο σκίλος κάθετε πάνο στα χόρ-
τα! ο ίδιος τρώγι κε τυς άλυς δίνι. Τα πυλια με κανό-
νια πιροβολυν. Το κόσκινο νερο κρατι.

Γύμνασμα 168. Μπροστα σε κάθε ρίμα γράψτε το αρνιτικο δεν (κσε-
χωριστα). Θα τεριάσι στο αλαγμένο έτσι κίμενο ι επικεφαλιδα „Το καλοχέρι“

Το καλοκέρρι.

Ο ήλιος κεί. Κιματίζουν τα στάχια. Πρασινίζουν τα χόρτα.
Μοσκοβολούν τα λυλύδια. Θερρίζουν τα χόρτα. Ίχυν τα δρε-
πάνια. Πάνε να μαζέθουνε μαλίνες. Τρίζουνε τα αμάκσια.
Τα κοπάδια θόσκοντε στα λιβάδια. Τα πεδια πέζουνε με το
νερο. Στον κάμπο μυνκρίζουνε ι αγελάδες. Χρεμετίζουνε τα
άλογα. Κελαδουν τα πυλια. Τραγουδι ο ζίζικας. Θοριβουν ι θε-
ριστικες μηχανες. Κροτόνε ι αλονιστικες μηχανες.

§ Ι. Αφινγματικές, ερωτηματικές και επιφρονιματικές προτάσεις.

Τί απετίτε για να εκσαπλώσουμε την κολχόζικη οικοδόμηση; Γι'αυτο χρειάζεστε πρώτα απ'όλα η κολχόζνικη να εκσασφαλιστύνε τελίος με κατάλληλη για καλιέργια γη.

Ι. Β. Στάλιν.

Την έχετε αφτι τι γι; Νέ, την έχετε. Ινε γνωστο, πως όλες η καλύτερες γέες παραδοθήκανε στα κολχόζια και έχυνε κατοχιροθι σταθερα σ'αφτα.

Κε εκ δεφτέρυ απετίτε η κολχόζνικη να μπορόνε να χρσιμοπάσουνε τα τράχτορα και τις μηχανες.

Τις έχετε και αφτες; Νε, τις έχετε.

Γι'αυτο επιτέλως απετίτε η κιβέρνισι να ιποστιρίξι με κάθε τρόπο τον

χορικυς και με ανθρόπυς και με χρίματα και να μιν αφίσι τα απομινάρια τον εχθρικον τάκσεων να αποσινθέσουν τα κολχόζια.

Έχετε μια τέτια κιβέρνισι; Νε, έχετε. Αφτι η κιβέρνισι ονομάζετε εργατοχορικη σοβετικη κιβέρνισι.

(Στάλιν. Απο το λόγο που ίχε πι στο 1-ο Πανενοσιαχο σινέδριο τον μαχιτον κολχόζνικον στις 19 το φλεβάρι 1933).

Γύμνασμα 1. Αντιγράψετε απο τα παραπάνω λόγια το ε. Στάλιν τις

ερώτιςες εκίνες, στις οποίες αμέσως δίνετε καί απάντις. Ιςτερα απο κάθε ερώ-
τις γράπτε την απάντις, αρχίζοντας απο νέα ειρα.

Πέστε μεγαλόφωνα κα ξεθγαροτα τις ερώτιςες κα τις απάντιςες.

Συγκρίντε απο τι φωνι, πός διαβάζετε την ερώτις κα πός διαβάζετε την
απάντις.

Πιο ειμάδι ίνε στο τέλος τις πρότασις, πυ γίνετε ερωτιματικα κα πιο στο
τέλος τις πρότασις πυ χρισιμέθι ος απάντις.

Ι πρότασις πυ περιέχυνε ερώτις, ονομάζυντε **ΕΡΟ-
ΤΙΜΑΤΙΚΕΣ**, ενο ι πρότασις πυ περιέχυνε απλι ανα-
κίνος, ονομάζυντε **ΑΦΙΓΙΜΑΤΙΚΕΣ**.

Στις ερωτιματικες πρότασις ειχνα χρισιμοπιύμε τις
ερωτιματικες λέκσις: **πύ; πός; πιος; πιανύ; για-
τί; κ.τ.λ.**

Ι ερωτιματικες πρότασις προφέρυντε με ανίπςοσι
τις φονις, ενο ι αφιγιματικες με χαρίλορα τις φονις
στο τέλος.

Στο τέλος τις ερωτιματικις πρότασις βάλομε **ΕΡΟ-
ΤΙΜΑΤΙΚΟ ΣΙΜΑΔΙ**, ενο στο τέλος τις αφιγιματικις
πρότασις βάλομε **ΤΕΛΙΑ**.

Γύμναζνα 2. Αντιγράπτε τα παρακάτο κα βάλτε τα ειμάδια τις ετί-
κις ανάλογα με την ένα (τελία ίτε ερωτιματικο).

- Καπνεργάτις ίσε
- Νε, καπνεργάτις
- Πό, δυλέβις
- Στο καπνεργοστάσιο τυ Κρασνονταρ
- Πολιν κερο
- Ενα χρόνο
- Γιατί έφίγες
- Εχο προσκλιθι στον Κόκινο στρατο

Γύμναζνα 3. Βρέστε κατάλilες ερωτιματικες πρότασις, στις οποίς : ακό-
λουθες εδο πρότασις να μπορυν, να χρισιμέψυν ος απάντιςες.

- Γιάνις Βασιλίω Σιδιρόπουλος.

— Ἰκσοι πέντε.

— Στο καπνεργαστάσιο το Συχοριού.

— Νε, μαχίτις.

Γύμνασμα 4. Κάντε ένα ερωτηματολόγιο για την καρμπάνια τις εισηχομίδες στο κολυγέι-σας. Ροτίστε, προς οργανόθηκε η καρμπάνια, τί έχει μαζεφτι πια, τί δεν έχει μαζεφτι ακόμη και τί λογισ πλάνο έχει οριστι για την εξακολούθησι των εισηχομίδες.

Γύμνασμα 5. Στις ακόλουθες απάντιες θρέστε κατάλληλες ερώτιες. Στο τέλος τις ερωτιματικις πρότασις θάλτε ερωτιματικο σιμάδι.

— Απο το δάσος θέβεια. Δεν ακυς; Ο πατέρας σκί
κσίλα κε εγο τα κυβαλο.

— Η οικογένεια ίνε μεγάλη κε εμς διο άνθρωποι όλο-όλο:
• πατέρας κε εγώ.

— Βλάσος

— Τα οχτο γέμισα.

Γίγνασμα 6. Διαβάστε τος χερετιζμος στον Κόκκινο στρατο. Τα επιφω-
νισματικά σιμάδια που βλέπετε, τί σιμένουν;

Χερετιζμι στην 15-ιδα του Κόκινου στρατού.

Σύντροφι-κрасноарμείτσι, κομαντίρι, πολιτεργάτες! Υπέ-
ρμα στιγμή να κσεχάσετε τον κίντινο τις στρατιοτικές επίθεσις
κατα τις Σοβετικές Ενωσις! Αγριπνίτε! Ενισχύστε τιν πιθα-
ρχία, μάθετε τιν πολεμικι τέχνη! Ζίτο ο Κόκινος στρατος,
ο ηρωικός κε ισχυρός υπερασπιστής τις Σοβετικές Ενωσις.

K. E Π.Κ.Κ. (μπ.).

Χέρετε πολεμιστές, κομαντιρι κε πολιτεργάτες το Εργα-
το-χορικο Κόκινυ στρατο!

Ι εργάτες τις χόρας-μας, αφυ νικιφόρα αποτελιόσανε την
πιατιλέτκα σε τέξερα χρόνια, εκσοπλίζυν τον Κόκινυ στρατο
με νέα όπλα άρμινας. Το καθίκον-σας σίντροφι, να μάθετε
τελιός τον χιριζμο αφτον τον όπλον κε να εκπλιρόσετε το
χρέος-σας στι χόρα, αν ο εχτρος θα δοκιμάσι να επιτεθι εναν-
τιον-τις. Σίντροφι! Πιο πσιλα κρατάτε τι σιμέα τυ Λένιν,
τι σιμέα τυ αγόνα για τον κομυνίζμο! Ζίτο ο ιροικος Κό-
κινος στρατος, ο καθοδιγιτίς-τυ, το Επαναστατικο στρατιο-
τικο σιμβύλιό-τυ!(¹)

ΣΤΑΛΙΝ.

Ι πρότασες σιχνα εκφράζυνε τα εστίματα, αφτυνου
τυ ομιλι (θαυαζμο, χαρα, ενθυσιαζμο κ.τ.λ.).

Αφτες τις πρότασες προφέρουμε με ιδιέτερο δινάμο-
μα τις φονις.

Τέτιες πρότασες ονομάζομε **ΕΠΙΦΟΝΙΜΑ-
ΤΙΚΕΣ**.

Στο τέλος τον επιφονιματικον προτάσεων βάλομε **ΕΠΙ-
ΦΟΝΙΜΑΤΙΚΟ ΣΙΜΑΔΙ**.

Γίμναζμα 7. Αντιγράψτε τις παρακάτο πρότασες κε βάλτε στο τέλος
το χριαζόμενο σιμάδι.

Κάλιο λιγότερα, μα καλίτερα

ΛΕΝΙΝ.

Ι εργασία στιν ΕΣΣΔ ίνε έργο δόκσας, έργο παλικα-
ριας κε ιροίζμυ

ΣΤΑΛΙΝ.

Το μέλον ανίχι στυς ανθρόπος τις τίμιας εργασίας
M. ΓΟΡΚΙ.

Ο κομυνίζμος ίνε ι κόκινί-μας σιμέα κε το ιερό-μας
ένθωμα ίνε ο αγόνας
Δ. ΜΠΕΤΝΙ.

(¹) Ρεβοενζοβετ.

Γύμνασμα 8. Διαβάστε το μίθο διο μαζί. Ο ένας ας ρωτήσει και ο άλλος απαντήσει. Προσέχετε τα σιμάδια τις στίχους και ανάλογα να τονίζετε τις λέξεις (ερωτηματικό σιμάδι, επιφωνηματικό σιμάδι και τελία).

Ο περίεργος.

«Φίλε-μυ αγαπите, γιά-συ! Πύ ίσυνα: — «Στο μυζή, φίλε-μυ. Τρεις ώρες γίριζα εκι. Τί θεριά και τί πολια δει-
δα εκι! Τί πεταλούδες, σκαθάρια, μίγες, μυμόλια, ταρακάνια!
Και τί μικρότσικι φιλοφάγι! Βρίσκοντε αλίθια εκι τέτια, που
έχυνε μικρότερο και απο τις καρφίτσας κεφάλι!» — Ίδες και
τον ελέφαντα; Πός συ φάνικε; Όταν τον ίδες, θα νόμισες,
πος θυνο αντάμοσες;»

— Μίπος εκι ίνε αφτος; «— Εκι».

— «Ε, τότε αδελφε, να με σιγχορις: τον ελέφαντα
να σε πο δεν πρόσεκσα».

§2. Προσφόνισι (κλίσι).

Σίντροφι, πιο πσιλα τι σιμέα τυ Λένιν! Πιο πσιλα, σίν-
τροφι τι σιμέα τυ Λένιν! Πιο πσιλα τι σιμέα τυ Λένιν σίντροφι!
Αλέκο, αποφασίσαμε να βγάλουμε την εφμερίδα τυ
τίχου.

Εμεις, Αλέκο, αποφασίσαμε να βγάλουμε την εφμερίδα
τυ τίχου.

Εμεις αποφασίσαμε να βγάλουμε την εφμερίδα τυ τίχου.
Αλέκο.

Στο λόγο-μας μεταχιριζόμαστε λέξεις, ι οποίες δίχυν-
νε σε πιον αποτινόμαστε, όταν ομιλούμε. Αφτες ι λέξεις
ονομάζοντε προσφόνισι.

1. Αν ι προσφόνισι ίνε στιν αρχι τις πρότασις, τότε
ίστερα απο αφτιν βάλουμε κόρα.

Πεδια, πότε θα μαζεφτίτε για την εκδρομη;

2. Αν ι προσφόνισι ίνε στο μέσο τις πρότασις, τότε κσεχορίζετε με κόρα κε απο τα διο μέρι.

Πότε, πεδια, θα μαζεφτίτε για την εκδρομη;

3. Αν ι προσφόνισι ίνε στο τέλος τις πρότασις, τότε πριν αφτις βάλομε κόρα κε ίστερα απο αφτιν ίτε επιφρονιματικο, ίτε εροτιματικο, ανάλογα με την ένια.

Πότε θα μαζεφτίτε για την εκδρομη, πεδια;

Γύμναζμα 9. Στο παρακάτω κίμενο μεταφέρτε την προσφόνισι στο μέσο τις πρότασις.

Πιονέρε, μιν κσεχνας ποτε, ότι χροστας να ιπιρετίσις το προλεταριάτο! Οδιγε, πια ίνε τα χρει τυ επιστάτι τυ κλυπ; Σίντροφε Πέτρο, αβρι οργανόνομε εκδρομη στην φάμπρικα. Λαχανα, ο λόγος ίνε δικός-συ. Πολίτι δικαστι, επιτρέπστε να δόσο μερικες εκσίγισες. Εργάτριες, ι ογδοι τυ Μάρτι ίνε γιορτί-μας! Διμίτριε Χτενα, έχετε γράμα. Πεδια, ας κάνομε γονία τυ Λένιν!

Γύμναζμα 10. Αντιγράψτε κε μάθετε απέκσο.

Απέθανες, ένδοκξε, στην τιμιμένη θέσι, τα εκατομέρια οδιγόντας στον αγόνα. Απέθανες, Ιλιτζ. Κε στο μνίμα-συ γέρνομε τις κόκινές-μας σιμέες. Εόνια, Ιλιτζ, αστρο οδιγο θα λάμπσις στην προλετάρικι Ροσία. Τις εντολές-συ πολι-φίλιτέ-μας αρχιγε, φιλάκσαμε θαθεα στα σοθικά-μας..

Ι προσ φόνισι μπορι να εκφραστι με μια ι κε πολες λέκxes

Πιονέρε, θυίςυ τις εντολες τυ Λένιν! Νέε σιστρατιότε, ας ίσε έτιρος!

Προλετάρι όλον τον χορον, ενοθίτε!

Γύμνασμα 11. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε βάλτε τα σιμάδια τις
επίσης.

Τραγύδα θρόντα πελόρια πόλι

άναβε Προτομαγια

Φρύρι το σφιρι κε το δρεπάνι

Θριάμβεβε ελέφτερο κραι

Κσεκυρπίσυ κόζμε σάπιε

Κσιπνάτε απόκλιρι τυ κόζμυ τις πίνας δουλι κε σκλαβις

Γύμνασμα 12. Γράψτε, δικές-σας πρότασες με προσφόνισι:

- 1) Ζιτίστε απο το σίντροφό-σας ένα βιβλίο για να διαβά-
σετε. 2) Αποταθίτε στους σιμαθιτές-σας με την παράκλisis να
φιλάκxυνε καθαριότιτα μες την τάκxι. 3) Ιπενθυρίστε στα
μέλι τυ Μοπρ, ότι ίνε ανάνκi να πληρόxυνε τι σιντρομί-τυς.
- 4). Ανακινόστε στο δάσκαλο, γιατι δεν ίxαστε στο μά-
θιμα. 5). Ζιτίστε το λόγο απο τον πρόεδρο τις σινεδρίας.
- 6). Ανακινόστε στο σιντάχτι τις εφμερίδας τυ τίχυ, ότι
επιμάxατε ένα σιμίορα.

§ 3. Προσταχτικός τρόπος τυ ρίματος.

Γράφο το μάθιμα

Ας γράφο το μάθιμα.

Δένο τα καπνα

Ας δένο τα καπνα.

Δυλέβυνε μαχιτικά

Ας δυλέβυνε μαχιτικά.

Καλιτερέβυνε την πιό-
τιτα τις δουλις.

Ας καλιτερέβυνε την πιό-
τιτα τις δουλις.

Όταν ο τρόπος με τον οπίο λεγεται το ρίμα, εκφρά-
ξι προτροπι, παράκλisis ίτε διαταγι, ονομάζεται **προ-
σταχτικός.**

Ο προσταχτικός τρόπος τυ ρίματος σχηματίζεται με

τις βοιθιτικες λέξεις **ας** κε **να**: **ας** γράφο **ί** **να** γράφο· **ας** γράφι **ί** **να** γράφι· **ας** γράφυν **ί** **να** γράφυν.

Γίμναζμα 13. Τις ακόλουθες πρότασες πέστε προσταχτικά.

Δυλέβυνε στα καπνα. Εργάζεστε στο εργοστάσιο. Παι-
το σχολιο. Πέζυνε τα πεδια στην αβλι. Γράφυνε καθαρα.
Ετιμάζυνε τα δίχτια. Καθαρίζομε το πάτομα. Γράφυνε στα
τετράδια **ι** μαθιτες. Σκάφτυνε τον κίπο. Ποτίζομε τα λυ-
κόδια. Ράβυνε τα ρύχα. Σκίζομε τα κσίλα.

Γίμναζμα 14. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Ιπογραμίστε κε σις τιν κατέλι-
κε το προσταχτικυ τρόπου το ρίματος

Ενισχίς τιν άρινα τις ΕΣΣΔ. Ενίσχιε τιν άρινα
τις ΕΣΣΔ!

Ετιμάζις το μάθιμα
Λικθιτάρις το ρίγμα
Κόθις τα φίλα.

Ετίμαζε το μάθιμα!
Λικθίταρε το ρίγμα!
Κόθε τα φίλα!

Ο προσταχτικος τρόπος του ρίματος στο 2-ο πρόσωπο
του ενικυ αριθμυ πέρνι ιδιέτερι κατάλιξι **ε** κε λέγετε
χωρις το **ας**: κε **να** ενίσχιε, ετίμαζε, λικθίταρε, κόθε

Γίμναζμα 15. Τα ακόλουθα ρίματα γράψτε στο 2-ο πρόσωπο του προσταχτικυ
τρόπου. Σκιματίστε πρότασες.

Π.Χ. Φέρο. Φέρε κσίλα.

φέρω	καθαρίζω	ετιμάζω	ποτίζω
πέζω	σκίζω	γράφω	ράβο
διαθάζω	ανίγω	σκυπίζω	δένο
σκάφτο	πίνω	τρίβο	πλέκο
οργόνο	τρόγο	ανεθένο	διαθένο

Γίμναζμα 16. Ιπογραμίστε τιν κατάλιξι του προσταχτικυ τρόπου τον
ακόλουθον ριμάτον, αψυ πρότα τάντιγράψετε.

Πάντα.

Καθάριζε καθε μέρα
το δοματιο!
Πότιζε τα λυλύδια!
Ετίμαζε τα μαθίματα!
Λικθίταρε τα ρίγματα.

Μια φορά.

Καθάρισε αφτι τι στιγ-
γρι το δομάτιο!
Πότιζε τα λυλύδια
Ετίμασε τα ρίγματα!
Λικθιτάρισε τα ρίγματα!

Εχομε τίπο προσταχτικis, πυ δίχνι, πως ι δουλια
πρέπι να γίνι πολιν κερο. Ονομάζετε ο τίπος αφτος
κςακολυθιτικι προσταχτικι.

Εχομε κε τίπο προσταχτικis, πυ δίχνι, πως ι δουλια πρέ-
πι να γίνι για μια μονάχα φορά (στιγρι) κε **ΟΝΟΜÁ-
ΞΕΤΕ ΣΤΙΓΜΙΚΙ ΠΡΟΣΤΑΧΤΙΚΙ.**

Ι στιγμικι προσταχτικι έχι πάντα μπροστα απο τιν κα-
τάλικσι τις προσταχτικis το Ε το Σ: πλέκσε

Γύμνασμα 17. Τις ακόλουθες κςακολυθιτικες προσταχτικες μετατρέψτε
κε στιγμικες. Σκιματίστε μ' αφτες πρότασες.

Π.Χ. σίκονε-Σίκωσε πάνο το χέρι.

σίκονε	λίνε	δύλεθε	κιτρίνιζε
θάφε	πιάνε	καθάριζε	θόλονε
φύσκονε	πλέκε	ζθίνε	πρόσεχε
έλπιζε	άφινε	μάθριζε	τελίονε
όργονε	ισίχαζε	άσπριζε	χτένιζε

Γύμνασμα 18. Τις ακόλουθες προσταχτικες κςακολυθιτικis κε στιγμικis
γράψτε στον πληθυντικο αριθμο.

Π.Χ. σίκονε—σικόνετε· σίκωσε—σικόστε·

σίκονε	εσις σικόνετε	σίκωσε	σικόστε
καθάριζε	εσις . . .	καθάρισε	. . .
όργονε	εσις . . .	όργωσε	. . .
γράφε	εσις . . .	γράψε	. . .
πέζε	εσις . . .	πέκσε	. . .

Το δεύτερο πρόσωπο του προσταχτικού τύπου στον πλινθινικό αριθμό πέρνει κατάληξι **ΕΤΕ** και λέγετε χωρίς το **ΑΣ**.

Η προσταχτική κσακολουθιτική φιλάγει και το **Ε** του ενικού αριθμού: **ΣΙΚΟΝΕ ΣΙΚΟΝΕΤΕ**

Η προσταχτική στιγματική αποβάλλει το **Ε** του ενικού αριθμού: **ΣΙΚΟΣΕ ΣΙΚΟΣΤΕ**.

Γύμνασμα 19. Τις ακόλουθες προσταχτικές, που ίνε στον ενικό αριθμό, γράψετε στο πλινθινικό αριθμό.

Παριμίες και ριτα.

Φάγε και σι και δόσε και μας.

Λίσε τον κόρβο με τα δύο χέρια.

Πλάγιασέ με τις όρνιθες και με τους πετινους κσίπνισε. Φίλαγε, όταν ιμπορις για να έχις, όταν πρέπι.

Γύμνασμα 20. Αντιγράψετε το άρθρο τιωτοτρόπος ώστε όλες οι συμβόλεις, που δίνουντε, νάποτίνοντε σε ένα άνθρωπο.

Το ψάρεμα.

Απο μπροστα **ΦΡΟΝΤΙΣΤΕ** για το ψάρεμα: **ΕΤΙΜΑΣΤΕ** ανκίστρια, **ΠΑΡΤΕ** ψορι, σκυλίκια, μιν **ΚΣΕΧΝΑΤΕ** και τα δολόματα.

ΚΣΙΠΝΙΣΤΕ νορις και **ΠΙΓΕΝΕΤΕ** στο μέρος που διαλέξατε. Και νά ίρθατε στο μέρος, που θέλατε. **ΠΕΤΑΣΤΕ** το δόλορα και **ΡΙΚΣΤΕ** το ανκίστρι. **ΚΑΘΙΣΤΕ** ίστερα κάτω από τους θάρνους. Αρχίζει το ψάρεμα. Κάτι χτίπις στο ανκίστρι. Τίναχτίκατε. **ΚΑΘΙΣΤΕ** καλά και **ΒΑΣΤΑΣΤΕ** ακίνητα το ανκίστρι. Και όταν αφο αρχίζει να κινίτε, **ΤΡΑΒΙΚΣΤΕ-ΤΟ** έκσο.

Και νά έχετε κοντά-σας ασιμένιο ψάρι, που σπαρταρα.

Γύμνασμα 21. Στις ακόλουθες πρότασεις παραλίπτε τι λέει πρέπι. Τα ρήματα γράψτε με τύπο προσταχτικό.

Π. Χ. Κόψτε τα φίλα τυ βιβλίυ καλα. Πρέπι να κόψετε τα φίλα τυ βιβλίυ καλα. Πρέπι να επιμάσετε όλα τα πράματα. Πρέπι να κρίψετε αφτο. Πρέπι να δόσετε τρο φιστα περιστέρια. Πρέπι να γράψετε γράμα. Πρέπι να επιμάσετε χόρτα το καλοκέρι. Πρέπι να ανίκσετε τα παράθιρα. Πρέπι να δέσετε τα καπνα. Πρέπι να λίσετε το πρόβλημα.

Γύμνασμα 22. Τον περιφραστικον προσταχτικον τρόπον κάντε μονολεχτικον.

Ας χτενίζο τον εαφτό-μυ. Ας χτενίζομε.

Ας λύζο τον εαφτό-μυ

Ας γυμνάζο »

Ας νίβο »

Ας καθαρίζο »

Ας ντίνο »

Γύμνασμα 23. Τα ρίματα τον προτάσεων τυ 22-υ γυμνάζματος γράψτε στο 3-ο πρόσπο τυ πλιθ. αριθμυ (προσταχτ. τρόπος).

Π. Χ. Ας χτενίζουν τον εαφτό-τους. Ας χτενίζοντε.

§ 4. Πρόταξι με πολλα υποκείμενα κε πολλα ρίματα.

Στο λιβάδι βόσκοντε τα άλογα, ι αγελάδες τα πρόβατα κε τα αρνάκια.

Ο Πέτρος, ο Βάσος, ι Μαρίκα, ι Κάτια κε ο Λάμπρος μιλζέβυνε κσερα κσίλα.

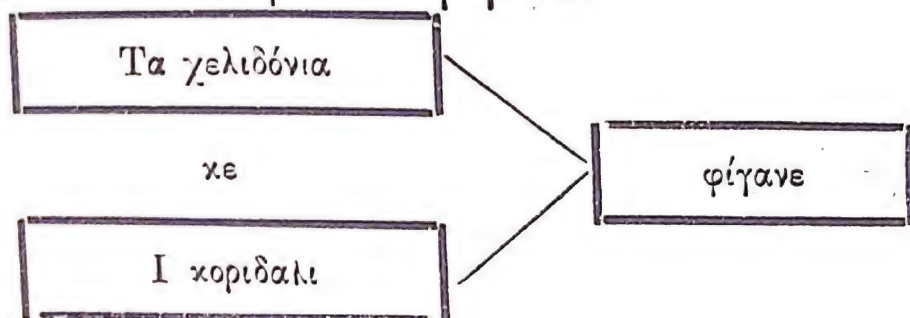
Ο κοριδαλος, το χελιδόνι, το καναρίνι κε το αιδόνι ίνε οδικα πυλια.

Κε ι λέφκι, κε ι κλίθρα, κε ι ιτια, κε ι βανλινίδια έμιναν χωρις φίλα.

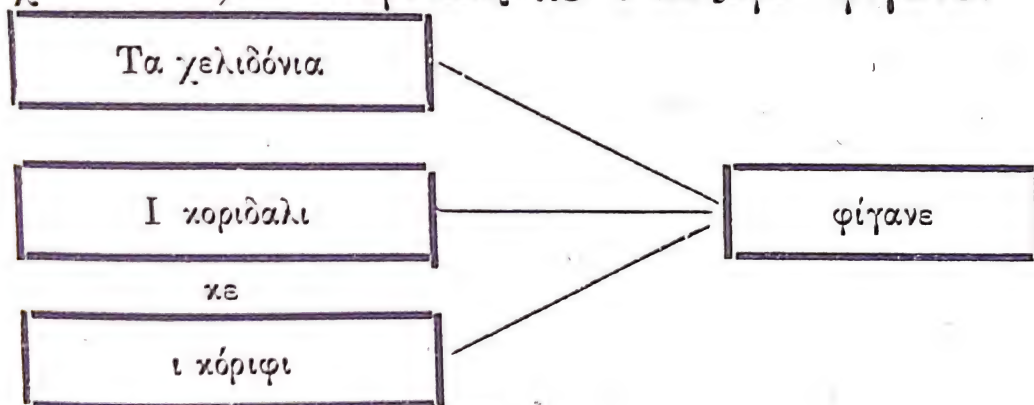
Ι πρόταξι μπορι να έχι πολλα υποκείμενα. Οταν διαθάζομε μια τέτια πρόταξι, με μικρες πάπσες χωρίζομε το ένα υποκείμενο απο το άλο. Αφτες τις πάπσες στι γραφι σημiónυμε με κόματα.

Αν μπροστα στο τελεφτέο υποκείμενο στέκετε ο σύνδεσμος **και**, τότε κόμα μπροστα σ'αυτο δε βάλουμε. Αν όμως ο σύνδεσμος αυτος επαναλαβένετε, τότε βάλουμε κόμα μπροστα απο το καθένα, αρχίζοντας απο το δεύτερο.

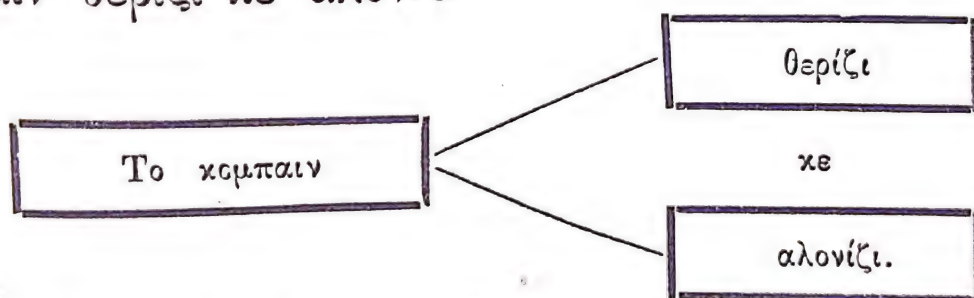
Τα χελιδόνια και η κοριδαλι φίγανε.

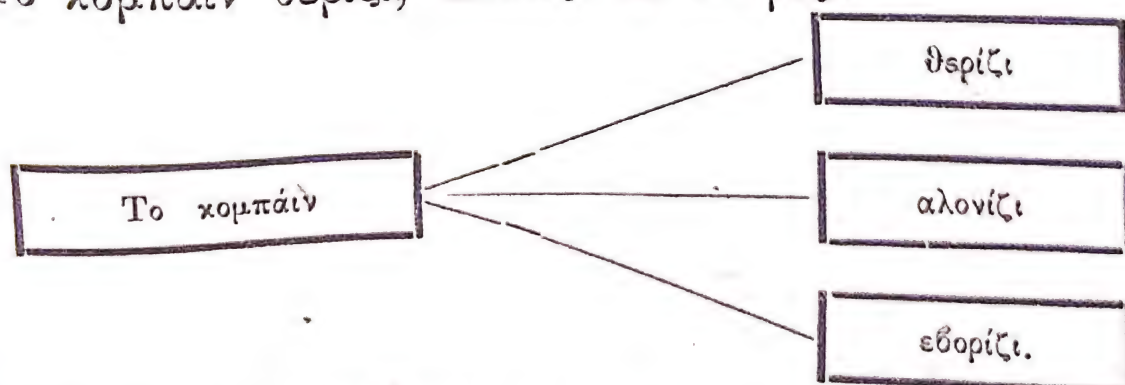
Τα χελιδόνια, η κοριδαλι και η κοσιφι φίγανε.

Το κομπάιν θερίζει και αλονίζει.

Το κομπάιν θερίζει, αλονίζει και εβορίζει.

Γύμνασμα 24. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Υπογραμμίστε όλα τα υποκείμενα κάθε πρότασης και βάλτε εκι όπου χρειάζεται κόμα.

Στο κολχόζι τα πεδία ι γέρι κε ι γριες ελεφτερόνουνε
απο τι θαρια δουλια. Στο κλυπ οργανόνοντε παράστασε
κοντζέρτα απανκελίες κε έκθεσες. Το κίνο μαγίριο ι κίνες
τραπεζαρίες ι πεδικες γιάσλες κσεσκλαθόνουν την αγρότισα
κολχόζνιτσα. Στα σοβετικά εργοστάσια κατασκεθάζοντε κε
τράχτορα κε αφτοκίνιτα κε αερόπλανα κε τάνκια κε ατμομη-
χανες. Το πρόβλημα έλισε κε ο Μιχάλις κε ο Βλάσος κε
ι Ελένι κε ι Κάτια κε ο Τάκις. Στην Κασπία θάλασα γί-
νοντε ο Βόλγας ο Υραλ ο Τέρεκ κε ο Κίρος. Στο χοριό-
μας καταγίνοντε ι χορικι στην αμπελουργία στην καπνοφιτία
στι μελισσοκομία κε στι χτινοτροφία. Κε το πέφκο κε το έ-
λατο κε το κιπαρίσι ίνε πάντα πράσινα.

Ι πρότασι μπορι να έχι **πολα ρίματα** Όταν δια-
θάζουμε τέτιες πρότασες χορίζουμε με μικρες πάπσες το ένα
ρίμα απο το άλλο κε όταν γράφομε, τα χορίζουμε με κόματα.

Αν μπροστα στο τελεφτέο ρίμα ιπάρχι ο σίνδεζμος
κε, τότε κόμα μπροστα σ'αφτο δεν θάλομε· αν όμως
ο σίνδεζμος επαναλαθένετε, τότε κόμα θάλομε μπροστα
σε κάθε ρίμα, αρχίζοντας απο το δέφτερο.

Γίμναζμα 25. Εκσιγίστε, γιατί βάλομε κόματα στο παρακάτο απόσπασμα.
Διαβάστε-το όπος δ'ίχνυνε τα κόματα.

Ο κέρας σφίρικσε, μύνκρισε, κσέςπασε τι στέγι τις απο-
θίκις κε πίγε παρακάτο με ορμι. Νά-τος πάλι έρχεστε, σπά-
νι τα κλαδια, στροβιλίζι τι σκόνι τυ δρόμου, αρπάζι τα
άχιρα κε τα πετα στο δρόμο.

Γίμνοζμα 2η. Διαβάστε το κίμενο. Αντιγράψτε το κατόπιν, τινόντας
τους παραπάνο νόμους.

Το φρέσκο αγεράκι τυ δάσους εδρόσισε το πρόσωπο τυ
διαθάτι έσισε τα φίλα τον δέντρον έκλισε την πόρτα κε κσεπσί-
χισε στους θάμνους. Θίελα κσέςπασε στο χοριο πέτακσε καταγίς
αρκετα σάπια σανίδια τυ φράχτι κσεσκέπασε την αχιρένια στέγι κε
έδιοκσε τις όρνιθες πυ ίσαν στο δρόμο. Ολι τιλίζοντε κε κρίθοντε.

Το κορπάιν κε θερίζι κε αλονίζι κε εβορίζι. Τρέχι κελαρίζι το ριάκι. Κε το σχολιο κε το κοπερατίθο κε το ταχιδορόμιο κε το γορσοβετ βρίσκοντε στο δρόμο-μας. Τα άστρα τρέμυν κε ζβίνυν. Ακσαφνα κάτι θύισε· σφίρικσε μόν-κρισε. Ακυστίκανε φονες κλάματα κε γονκίζματα ανθρώπον. Στο σχολιο διαβάζομε γράφομε λογαριάζομε ιχνογραφύομε κε τραχυδύομε. Στο κιόσκι πυλόντε κε εφημερίδες κε αναγνο-ςτικα κε ιμερολόγια κε άλα βιβλία. Αντιχύνε στο δάσος ι τριγμι τον δέντρον ο κρότος τον ακσιναριον ι φονες τον κσιλοκόπον κε ο χρεμετιζμος τον αλόγον.

§ 5. Πρότασι με πολες ομοιδισ επε-κσιγιματικες λέκσες.

1. Ι πρότασι μπορι να έχι πολες επεκσιγι-ματικες λέκσες, πυ αναφέροντε σε ένα κε το αφτο ζίτιμα. Οταν διαβάζομε τέτιες λέκσες, τις χορίζομε με μικρι πάπσι κε όταν τις γράφομε, τις χορίζομε με το κόμα.

Ετιμάσαμε για τιν έκθεσι διαγράματα, πλακάτες, ικόνες, χάρτες, μοντέλα, μακέ-τες.

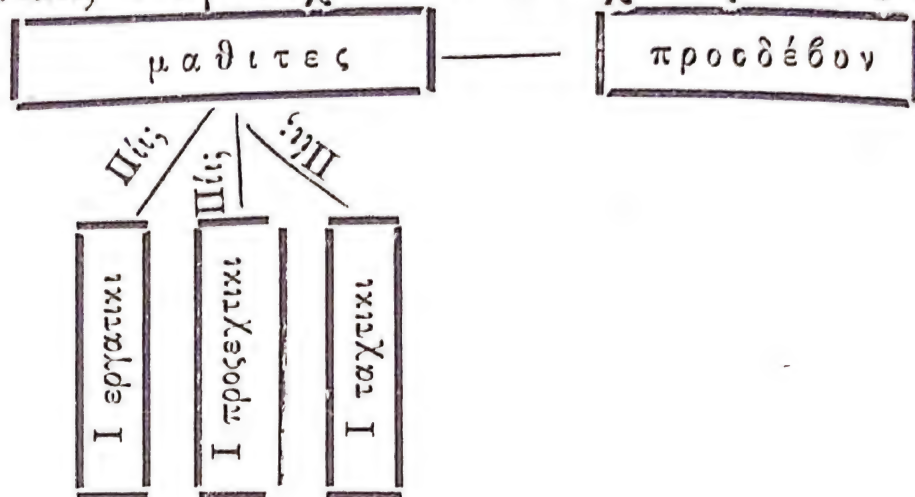
2. Αν μπροστα στην τελεφτέα απ'αφτες λέκσες ίνε σίνδεζμος, τότε κόμα μπρόστα σ'αφτιν δεν βάλομε.

Ετιμάσαμε για τιν έκθεσι διαγράματα, πλακάτες, ικόνες, χάρτες, μοντέλα κε μα-κέτες.

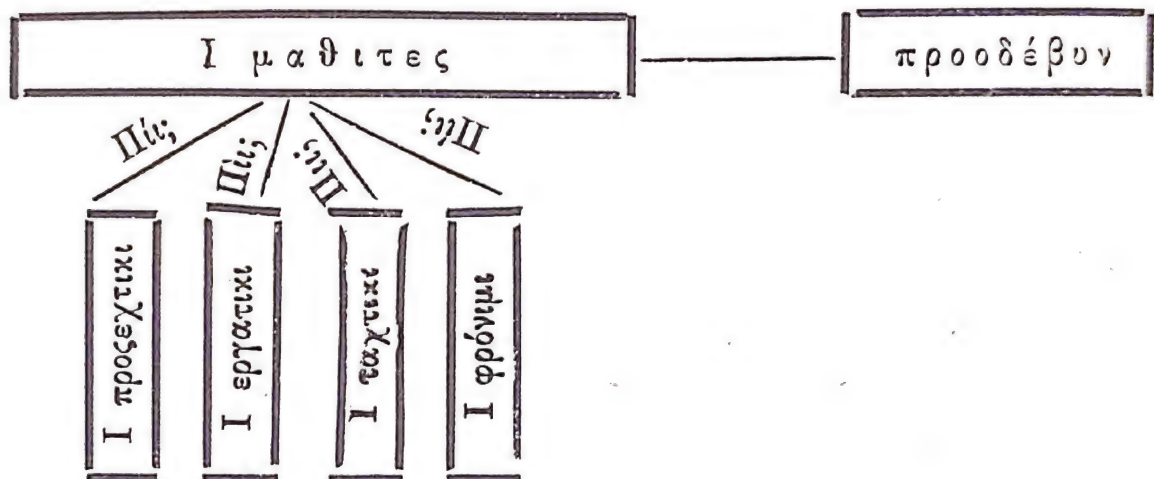
3. Αν όμος ο σίνδεζμος επαναλαθένετε, τότε βά-λομε κόμα μπροστα απο κάθε λέκσι, αρχίζοντας απο τι δέφτερι.

Ετιμάσαμε για τιν έκθεσι κε διαγράματα, κε πλα-κάτες κε ικόνες, κε χάρτες, κε μοντέλα, κε μακέτες.

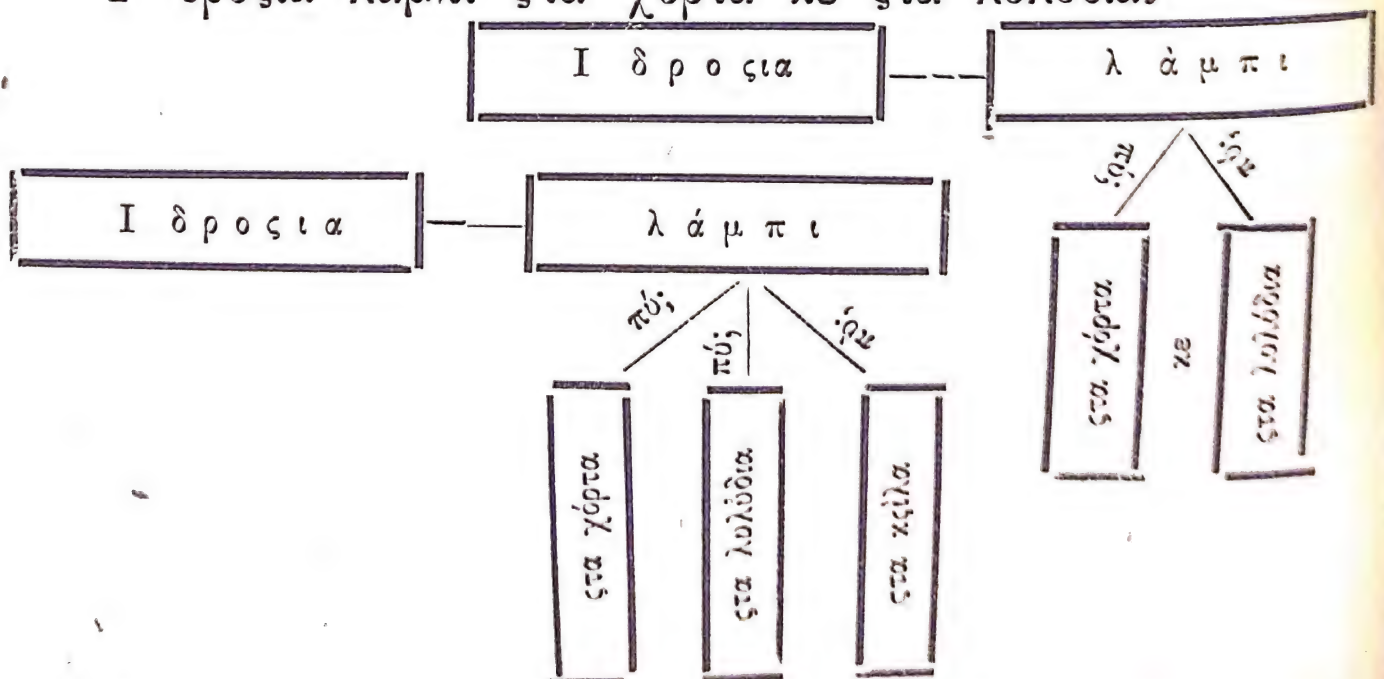
Η εργατική, η προσεχτική και η ταχτική μαθητές προοδεδόν.

Η εργατική, η προσεχτική, η ταχτική και η φρόνιμη προοδεδόν.

Η δροσία λάμπει στα χόρτα και στα λυλούδια.

Η δροσία λάμπει στα χόρτα, στα λυλούδια και στα κείλα.

Γύμνασια 27. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Ισογραμμίστε τις επικειγμένα-
τικές λέξεις, που αναφέροντε σε ένα και το αφο ζήτημα.

Τα πεδια πέρανε μαζί-τους καρζίνκες, ψορια ανκίστρια, σκυλίκια. Πέζομε φυτπολ, σκλαβάκια, κριφτερίτσα, τόπι, τι γάτα κε το ποντίκι. Με ακσινάρια, πριόνια, σφια πέρανε σι δυλια. Το κολχοζ έσπιρε πια κε κριθάρι, κε σιτάρι, κε καλαμπύκι κε θαμπάκι. Χτες επιστατύσα με τον Κόστα, τον Πάβλο, τι Δέσπο κε το Γριγόρι. Απο τιν εκδρομι φέραμε κε λυλύδια, κε μανιτάρια, φρύτα. Αγόρασα τετράδια, βιβλία, χάρακα κε μολίδια.

Γύμνασμα 28. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε βάλτε τα χριαζόμενα σιμάδια τις στίξεις

Ι κολχόζνικι φέρυνε στιν πολιτία κε λάχανα κε καρότα κε κοκινογύλια κε ανκυράκια κε πατάτες. Ι μαχιτες εχτελέσανε τι δυλια επιμελιμένα γρίγορα κε καλα. Το σεντόνι τυ χιμόνα σκέπασε τος λόφος τα θυνα κε τις πεδιάδες.

Πολα υποκίμενα κε ένα ρίμα, πολα ρίματα κε ένα υποκίμενο ίτε πολες επικσιγματικες λέκσες, πυ αναφέροντε σε ένα κε το αφο ζίτιμα, ονομάζοντε ομοιδι μέλι τις πρότασις.

Τα ομοιδι μέλι τις πρότασις αποτελουν απαρίθμισι.

Αφτα μπορύνε να ενοθύνε με τος σινδέζμους **κε ίτε, ύτε.**

Γύμνασμα 29. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε εκσικυλοθίστε τιν απαρίθμισ

Στο δάσος φιλτρόνυνε πέφκα, έλατα ... Το κολχόζι έχι τράχτορ, λιχμιτίρι .. Αγοράσαμε για το σκολιο βιβλία, τετράδια .. Στο δάσος ζύνε λίκι, αλεπούδες ... Στον κίπο βρίσκοντε μιλιες, απιδιες. Στο σκολιο τα πεδια διαθάζυνε, γράφυν. Κάναμε εκδρομι στι φάρμρικα, στο εργοστάσιο.

Γύμνασμα 30. Αντιγράψτε το άρθρο. Βάλτε κόμα ανάμεσα στα ομοιδι μέλι τις πρότασις, έπο χριαζετε.

Ο γίρος τυ νερου.

Ι βρίσι ίνε ι αρχι τυ ριακιυ. Ένα ριάκι κε άλλο κε τρίτο κε τέταρτο σικματίζυνε το ποτάμι. Το ποτάμι ποτίζι τος κάμπους τρέφι τα φια γιρίζι τος νερόμιλος κε πίνυν το νερό-τυ ι άνθρωπι. Τα ποτάμια ενόνοντε κε σικματίζυν πο-

ταρο. Ο ποταμος χίνετε ίτε σε άλλο ποταμο ίτε σε μεγά-
λι λίμνι ίτε κατεφτίαν στην θάλασα. Το νερο εκσατρίζετε
στις λίμνες στους ποταμους κε στις θάλασες. Απο τους ατμούς
σχιματίζοντε τα σύνεφα κε ι ορίχλι. Ο αέρας κυθαλι τα
σύνεφα μακρια-μακρια απο την θάλασα. Το νερο πέφτι στι
γι ίτε ος βροχι ίτε ος χαλάζι ίτε ος χιόνι ίτε ος πάχνη.
Κε κσανα σχιματίζοντε θρίσες ριάνια ποτάμια κε ποταμι.

Γίωναγμα 31. α) Αντιγράψτε τα παρακάτω κε βάλτε τα σημάδια τις
στίσεις. β) Γράψτε για τι ζοντανι γονία τυ σχολιού σας.

Ι ζοντανί-μας γονία.

Στι ζοντανί-μας γονία βρίσκοντε κορόνα μελισοφάγος
σκιυρος σκαντζόχιρος σάβρα τρία μαβρόψαρα διο γοθυ κε
σκαθάρια τυ νερο. Εκι ίνε επίσης ρεβίθια φασόλια θρόμι
κριθάρι κε διάφορα άλλα χορταρικά. Τα ζόα φιλάγουμε σε
κλυθιασε κυτια κε σε καρζίνκες. Τα φίταφιτέβομε σε κιθότια
σε γλάστρες κε σε τσουνάλια. Ολα αφτα με μεγάλι προθυμία
περιπιύμαστε. Κάνομε τις παρατίρισές-μας στι ζοντανι γονία.
Αγαπύμε ιδιέτερα να παρατιρύμε τις σάβρες. Σε μια μεγάλη
πανκα θάλαμα χόμα άμο πρασινάδα κε πετραδάκια. Βάλα-
με κατόπιν εκι τι σάβρα. Ζι πολι καλα εκι. Την τρέφομε
με μίγες σκαθάρια κε σκυλίκια. Ιδιέτερα αγαπα ι σάβρα τις
πεταλύδες τυ λάχανυ. Γρίγορα στρέφι το κεφαλάκι-τις στο
μέρος-τους σικόνετε στα μπροστινά-τις πόδια ανίγι το στόμα
θγάλι έκσο τι γλώσσα-τις κε πιδα πάνο στην λία.

Αν δύο ομοιδι μέλι τις πρότασις ενόνοντε με τους
σινδέζμους **μα, αλλα** κε **όμως**, τότε μπροστα ε'αφτους
τους σινδέζμους θάλομε κόμα.

Π. Χ.

Το χιρόνα ο ήλιος φωτίζει, **μα** λίγο ζεστένι.

Το χιρόνα ο ήλιος φωτίζει, **αλλα** λίγο ζεστένι.

Το χιρόνα ο ήλιος φωτίζει, **όμως** λίγο ζεστένι.

Γύμνασμα. 32. Αντιγράψτε τα παρακάτω και υπογραμμίστε τα ομοίδια μέλι τις πρότασις και δάλτε κόμματα, εκι όπου χρειάζοντε.

Ι εργαζόμενι τις ΕΣΣΔ δουλέβυνε όχι για τους καπιταλιστες αλα για τον εαυτό-τους. Ο Νίκος έγγραψε δύγριμα και πύμα. Ο Νίκος δεν έγγραψε δύγριμα αλα πύμα. Ίμωνα στο δάσος και στο χοράφι. Δεν ίμωνα στο δάσος αλα στο χοράφι. Το τρένο δεν ίρθε ακόμη αλα θα έρθι. Μικρος ίνε ο Γιότις αλα προκομένος. Θέλο να πάγο στο χοριο μα δεν μπορο. Στο δάσος-μας δεν έχι έλατα έχι όμος κλίθρες πολες.

Γύμνασμα 33. Γράψτε δικές-σας πρότασες με ομοίδια μέλι, στις οποίες είναι ξερι αλα, όμος μα να αντικαταστήνουν το είναι ξερι και.

Στιν πρότασι μπροστα απο τα ομοίδια μέλι υπάρχει λέκσι ίτε λέκσες, που δείχνυνε, ότι παρακάτω θα αρχίσι απαρίθμισι.

Όταν διαβάζουμε, αφτες ι λέκσες κσεχορίζοντε απο τι φωνι και με μικρι πάπσι. Στι γραφι αφο σημειόνετε με εκσιγματικά.

1. Για το εργαστήρι-μας αγοράσαμε ακσινάρι, πριονι και ροκάνι

2. Μαχιτικι δουλια γίνετε στα εργοστάσια, στις φάμπρικες, στα κολχόσια και στα σοβχόσια.

1. Για το εργαστήρι-μας αγοράσαμε εργαλία: ακσινάρι, πριόνι και ροκάνι.

2. Μαχιτικι δουλια γίνετε παντυ: στα εργοστάσια, στις φάμπρικες, στα κολχόσια και στα σοβχόσια...

Γύμνασμα 34. Αντιγράψτε τα παρακάτω και βάλτε όπου πρέπει, εκσιγματικά και κόμματα. Υπογραμμίστε τι λέκσι, που φανερώνι, ότι παρακάτω αρχίσι απαρίθμισι. Αν δεν ίνε τέτια λέκσι εκσιγματικά μι βάλτε.

Ο γιατρος βρίςκε ότι ο άροστος έχι τρις αρόστιες θερμιτύφο και περιπνεθμονία. Ι πικραια εκατέστρεψε το σπίτι-μας

τιν αποθήκι τιν μάντρα κε τον ορνιθονα. Μάθαμε πια όλες τις πράξεις τιν πρόστεσι τιν αφέρεσι τον πολλαπλασιασμό κε τι διέρεσι. Μετα τιν τρικιρία στιν ακρογιαλια βρήκαμε διάφορα πράματα, κομάτια κσίλα φίκιυ πσόφια πσάρια κε άλλα. Αγόρασα όλα τα εργαλία ζμίλι σφιρι τανάλια κε γλιφίδα. Πάνο στο τραπέζι ίσανε κοντίλια τετράδια βιβλία κε μελανοδοχίο. Στο παζάρι πυλύσαν λάχανα, φασύλια ντομάτες κε ανκυράκια.

Γίμνοζια 35. Κάντε το ίδιο.

Το κολχόξι-μας.

Το κολχόξι-μας έχει λαχανόκιπο, κίπο αμπελονες μελισοκορίο κε βοσκοτόπια. Στο λαχανόκιπο φιτέβόμε τα ακόλυθα ζαρζαβάτια κοκινογύλια λάχανα καρότα ανκυράκια κρομίδα κε σκόρδα. Στον κίπο οριμάζουνε τα φρύτα μίλα απίδα κοκίμελα κε θίσινα. Στα βοσκοτόπια βόσκοντε ι αγελάδες τα πρόβατα ι γίδες κε τα άλογα. Κοντα στο κολχόξι-μας ίνε ποτάμι κε μια λίμνι. Στι λίμνι κε στο ποτάμι βρίσκοντε φορέλια μαθρόπσαρα ασπρόπσαρα γοβι κε λαθράκια Πσαρέβυνε ι κολχόξνικι με πετονιες καλάμια κε δίχτια.

Γίμνοζια 36. Βρέστε μόνι-σας κε γράψτε πρότασες, στις οποίες να δάλετε εκκιγιματικά ίστερα απο τις ακόλυθες λέξεις, πυ φανερώνουν, ότι θα γίνε απαριθμισι

1... τα ακόλυθα χορια:... 2... τα πλίσιον χορια:... 3... τα μέλι τις ιγιονομικις επιτροπις:... 4... τις γεοργικες μιχανες:... 5... τις κολιτικες αρόστιες... 6... αφτες τις μέρες... 7... τρία βιβλία:... 8... τέσερις σιντροφους...

§ 6. Λόγος (περίοδος).

Πρότασες

Λόγος.

1. Ανέτιλε ο ήλιος. Όλα
ζοογονιθίκανε

2. Ο είντροφος πσάρεθε.
Εγο μάζεθα μανιτάρια.

1. Ανέτιλε ο ήλιος, κε
όλα ζοογονιθίκανε.

2. Ο είντροφος πσάρεθε,
κε εγο μάζεθα μανιτάρια.

Διο ί κε τρις πρότασες ενομένες αποτελόνε λόγο (περίοδο). Ι πρότασες στο λόγο μπορόνε να ενόνυντε με συνδέζμους κε, αλα, όμος, μα. Στο λόγο μπροστα απο όλως αφτυς τυς συνδέζμους θάλομε κόμα.

Ο συνδέζμος κε δίχνι τιν ακολουθια τον γεγονότον ίτε τον φενορένον. (Ανέτιλε ο ήλιος, κε όλα ζοογονιθίκαν).

Ι συνδέζμι αλα,όμος, μα δίχνυνε τιν αντίθεσι ενος φενορένου ίτε γεγονότω σε άλλο. (Ο Γιάνις γράφι, ι Ζίνα όμος ιχνογράφι. Κινίγι έχι, μα δίναμες δεν έχομε. Ιμε πια καλα, αλα απο το δομάτιο να βγο δεν μπορο).

Γίμναζια 37. Τις ακόλυθες πρότασες ενόστε σε λόγους με τι βοήθια τον συνδέζμον κε, αλα, όμος, μα, όπου το καθένα απάφτα τεριάζι πιο καλα.

Ελαμπσε ι αστραπι.
Ιτανε απρίλις μίνας.

Το πεδικο σπίτι ίνε εβρίχορο
κε κατάλιλο.

Δόθηκε διαταγι στο είνταγμα
Ανθι νέα ζοι.
Αρχισαν μέρες ζεστες.
Ιθελα να φίγο.

Κρότισε ι θροντι.

Τα δέντρα δεν εφίλοσαν
ακόμι.

Δεν ίνε κοντα ποτάμι.

Ο στρατος κσεκίνισε.

Ι παλια λιζμονίτε.

Πρασίνιταν τα λιθάδια.

Ιταν πια αργα.

Γίμνασμα 38. Κίντε, ότι - κάνετε κε στο περαζμένο γίμνασμα.

Χτίπιζε το κυδόνι.

Το γέβρα ήταν έτιμο.

Μακρια φάνικαν κρασνοαρμεί-
τσι.

Ι κινιγι ίδανε το λίκο.

Μας δόσανε άλογα.

Κιτρίνιζε απο το φόβο.

Ο ήλιος κσανα έλαμπσε.

Πόλεμο εμς δε θέλομε.

Τα πεδ'α πίγανε στην τρα-
πεζαρία.

Κάθισαν όλι στα τραπέζια.

Ι ορχίστρα-μας έπεκσε το
μαρςς.

Δεν μπόρεσαν να τον σκο-
τόσουν.

Φίγαμε.

Εγο ήμυνα ίσιχος.

Ισαν ακόμα σίνεφα στον υρανο.

Ιμαστε έτιμι να αποκρύσο-
με τον εχτρο.

Γίμνασμα 39. Συμπλιρόστε τυς λόγους.

Στιν αθλι μιρίζι άνικσι, μα το χελιδόνι . . . Πίραμε πρό-
σκλησι, κε εμς . . . Εγινε πρότασι να κάνομε διάλιμα, αλα
ι σινεδρίασι . . . Ι μέρες ίνε ζεστες κε κσάστερες, κε τα πε-
δια . . . Τα μαθρόψαρα στην πάνκα ίνε ο δέφτερος τόρα
μίνας πυ ζύνε, αλα τα φορέλια . . . Ολι μαζεφτίκανε να πά-
νε στην εκδρομι, μα έκσαφνα . . . Ι πριγάτα τον εργατον
επιδιόρθωσε το τράχτορ, κε ι κολχόζνικι . . . Αρχισε ι βρο-
χι, κε εμς . . .

Γίμνασμα 40. (επικναλιπτικο). Διαβάστε το δείγμα κε εκσιγίστε την το-
ποθέτισι τόν κομάτον.

Προι.

Γ. ΤΥΡΓΕΝΕΦ.

Χαράγματα. Ακόμι πυθενα δεν πορφίριζε ι αβγι, μα άσ-
πριζε πια ι ανατολι. Ο νηρίζος υρανος φωτίστηκε, ψιχράθι-
κε, έγινε μαθις. Αλα άστρα έφενκαν ακόμι με αδίνατο φος,

κε άλλα ζβίνανε. Ορφανίστικε ι γι, ιδρόσανε τα φίλα. Κάπου-
κάπου κσεχινόντανε ζοντανι φτόνκι, φονες, κε ιγρο προינו
αγεράκι άρχισε πια να πλανάτε κε να φτεριγίζι πάνο στι γι.
Το ζόμα-μυ υποδέχτικε αφτο με ένα λαφρο ανικσιάτικο ανα-
τρίγιαζμα. Γρίγορα σικόθικα κε πίγα κατα το σκεφτικο πο-
ταμο. Δεν έκανα ακόρι διο βέρστια, κε γίρο τριγίρο-μυ —
κσεχίθικαν στιν αρχι άλικα, κατόπιν κόκινα, χρισα ρέβματα
νέυ καφτερυ φωτος. Όλα άρχισαν να κινόντε, κσιπνίσανε,
τραγουδύσανε, θοριβύσανε, μιλύσανε.

§ 7. Λόγος με κίριες κε εκσαρτιμένες πρότασες.

Επεκσιγριατικι λέκσι.

1. Ο πατέρας μυ εκσιγι-
σε τιν **κατασκεβι** τον α-
εροπλάνον.

2. Δεν ίρθα στο σχολιο εκσε-
τίας τις αρόστιάς-μυ.

3. Εχο απολάπσι το
δάσος στι δίσι τυ ιλίυ.

Επεκσιγριατικι πρότασι.

1. Ο πατέρας μυ εκσι-
γισε (τί;), **πός κατασκε-**
βάζοντε τα αεροπλά-
να.

2. Δεν ίρθα στο σχολιο,
επιδι ίρυνα άροστος.

3. Εχο απολάπσι το
δάσος, όταν ο ίλιος έδινε.

Ι λέκσι στιν πρότασι μπορι να εκσιγιθι όχι μόνο με μια
λέκσι, αλα κε με ολάκερι πρότασι. Τέτια επικσιγριατικι
πρότασι ονομάζετε **εκσαρτιμένι** (δεφτερέ-
βυσα πρότασι, ενο ι πρότασι στιν οπία αναφέρετε,
ονομάζετε **κιρία πρότασι**.

Ι εκσαρτιμένι πρότασι ενόνετε με τιν κίρια με τος σιν-
δέζμους κε τις σινδετικες λέκσες: **ότι (πος), πυ, όταν,**
αν, επιδι, μόλις, γιατι, διότι, πριν, αφυ κτλ.

Ι εκσαρτιμένι πρότασι χορίζετε με κόμα απο τιν κίρια.

Γίμνασμα 41. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε βάλτε κόμα ανάμεσα στην κυρία κε την εξαρτιμένη πρότασι.

Όταν έρχεστε το χινόπορο ο μελισοφάγος μεταφέρει τι φολιά-τυ κοντα στις κατικίες τον ανθρώπον. Ο Χοραφας τόσο καλα μελέτισε το ζίτιμα όστε αναθέσαμε σ'αφτον την έκ-θεσι. Επιδι ο Μίλτος ίτανε ο καλίτερος μαχιτις τις τάκσις θραβέφτικε στο σιμπέταγμα τον μαχιτον.

Γίμνασμα 42. Τις ακόλυθες πρότασες ενόστε ανα δ ο με τι βοίθια τον λέκσεον, πυ ίνε στην παρένθεσι κε σχηματίστε λόγους. Την εξαρτιμένη πρότασι βάλτε ίτε ίστερα απο την κυρία ίτε μπροστα στην κυρία. Βάλτε κόματα, όπου ρέπι.

Π.Χ. Όταν απομακρινθίκαμε, ο σκαντζόχιρος έβγαλε έκσο το μόντρο-τυ.

(όταν) Απομακρινθίκαμε. Ο σκαντζόχιρος έβγαλε έκσο το μόντρο-τυ.

(πυ) Πρόεδρος ίτανε ο ίδιος μαθιτις.

Αφτος προέδρεθε στην προιγύμενι σινεδρίασι.

(γιατι) Δεν ίμυνα στο μάθιμα. Πονύσε το κεφάλι-μυ.

(όταν) Εργάζομε πολι. Εστάνομε εφχαρίστισι.

(μόλις) Αρχισε ι θροχι. Φίγαμε στα σπίτια-μας.

(επιδι) Ι εσοδιά δεν ίταν καλι. Το χόμα δεν ίτανε λιπαζμένο.

(διότι) Αρόστισε ο ομιλιτις. Ι σινεδρίασι δε θα γίνι.

(όταν) Τελιόνυνε τα μαθίματα. Θα έρθουμε στο κλυπ.

(μόλις) Βγίκα στο δρόμο. Πίρα τιλεγράφιμα.

(πυ) Πίγα στο σχολιο. Βρίσκετε στο δρόμο Σσαυμιαν.

(αν) Αγαπας τα γράματα. Διάβαζε τα μαθίματά-συ.

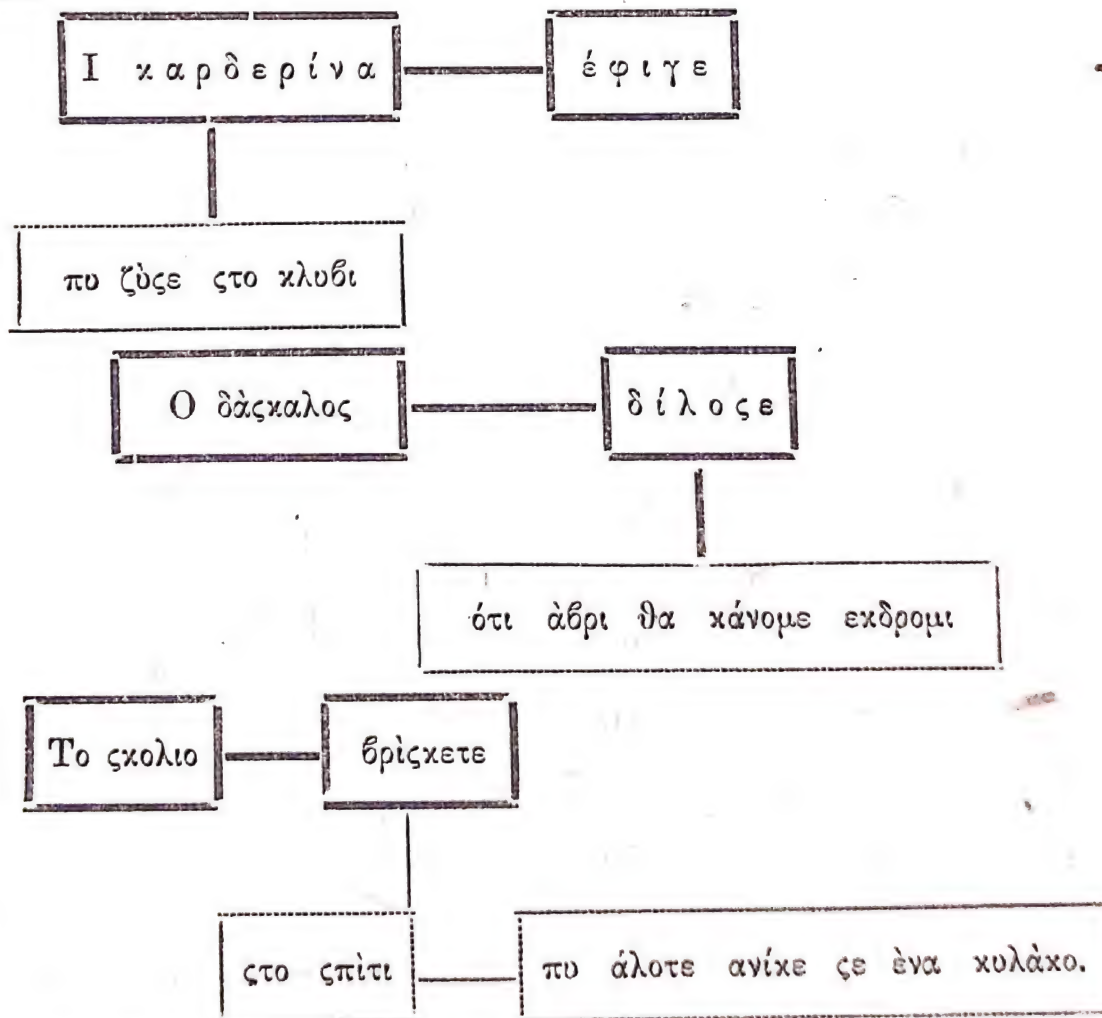
Ι εξαρτιμένη πρότασι μπορι να βρίσκετε ίτε **μπροστα στην κυρία πρότασι**, ίτε **πίσο-τις**, ίτε **ανάμεσα στην κυρία πρότασι**.

Αν ι εξαρτιμένη πρότασι βρίσκετε ανάμεσα στην κυρία, τότε κσεχορίζετε κε απο τα διο μέρι με κόμα.

Γύμνασμα 43. Βρέστε εκσαρτιμένες πρότασες στους ακόλουθους λόγους.

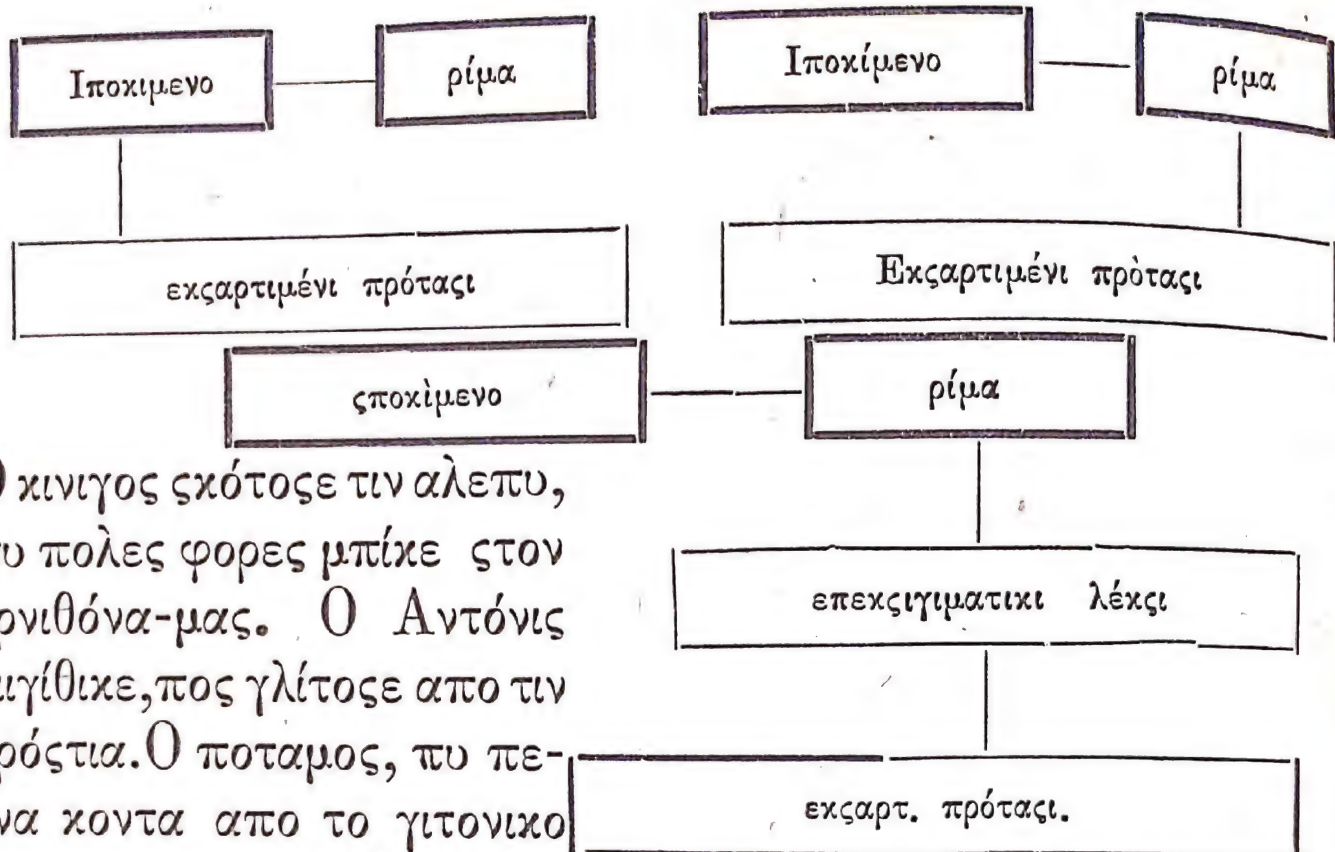
Νίχτοσε, οταν φτάσαμε στο σπίτι. Οταν φτάσαμε στο σπίτι, νίχτοσε. Τα πεδια διαστικα πίγανε στο σπίτι, επιδι άρχισε ι βροχι. Επιδι άρχισε ι βροχι, τα πεδια διαστικα πίγανε στο σπίτι. Αν θα βρέκσι, θα μίνομε στο σπίτι. Θα μίνομε στο σπίτι, αν θα βρέκσι. Ο δρόμος, στον οπίο ζύμε, στρόθηκε με πέτρα. Στο χοριο, όπου γενίθικα, οργανόθηκε τόρα κολχοζ. Το βιβλίο πυ πέρα απο τι βιβλιοθήθι, γράφι για τιν Παρισινι κομύνα. Ο γαλακσίας, πυ φένετε τι νίχτα στον υρανο, αποτελιέτε απο αναρίθμιτα άστρα. Ι κερασσιες, πυ φίτεπσα, αρχίνανε πια να δόζουνε κεράσια. Τα πεδια, πυ πέρασαν, ίνε πιονέρι.

Γύμνασμα 44. Γράψτε τος ακόλυθους λόγους σε μια σιρα κε βάλτε κόματα εκι όπου χριάζοντε.

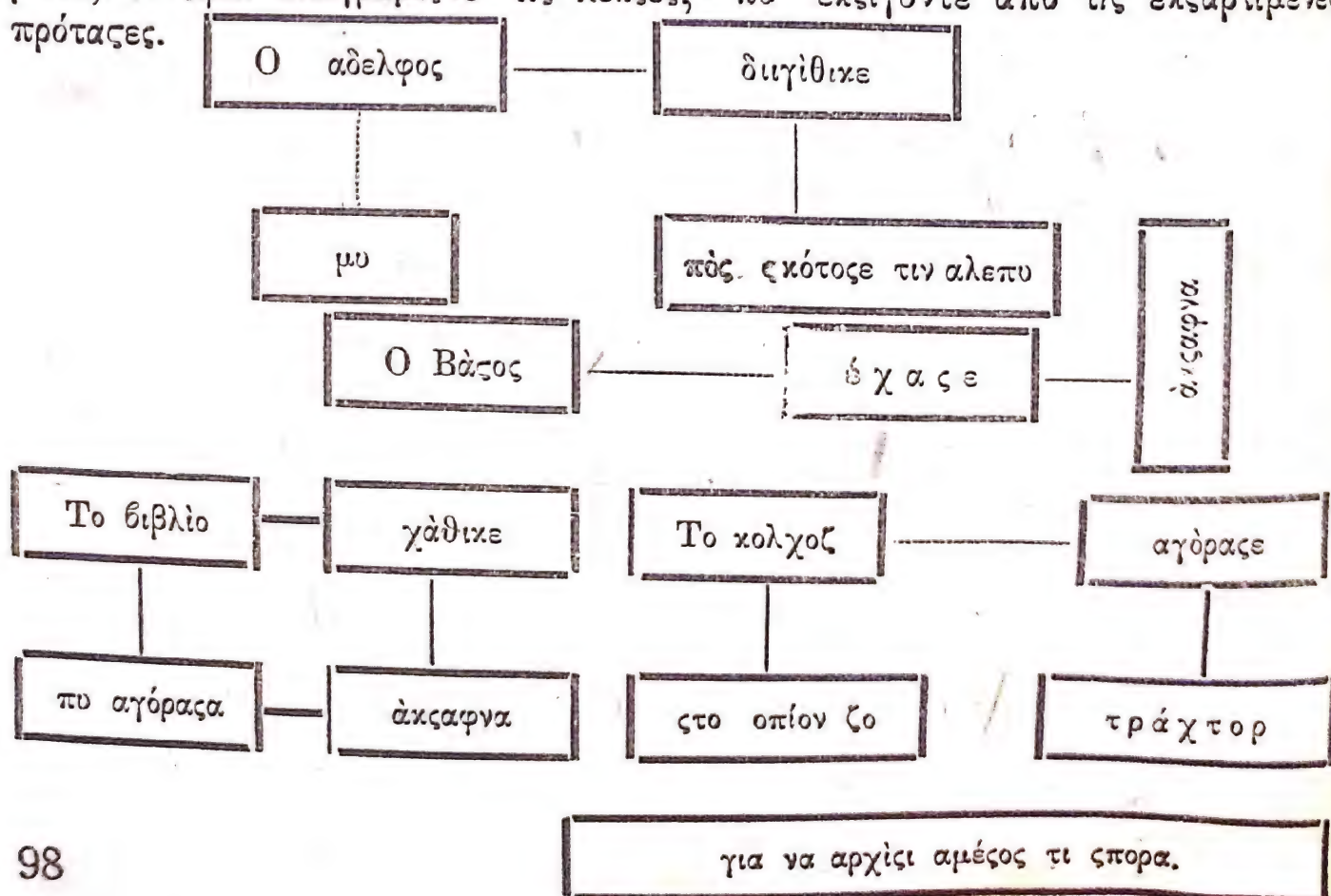
Γύμνασμα 45. Εκλέκστε απο τος ακόλυθους λόγους, τέτιους πυ να τε-
ριάζυνε στα δομένα σχεδιαγραφήματα. Τα σχεδιογραφήματα κάντε κε εις στα
τετράδιά- σας.

7. Γραμμάτικι κε ορθογραφια Κ. ΤΟΠΧΑΡΑ

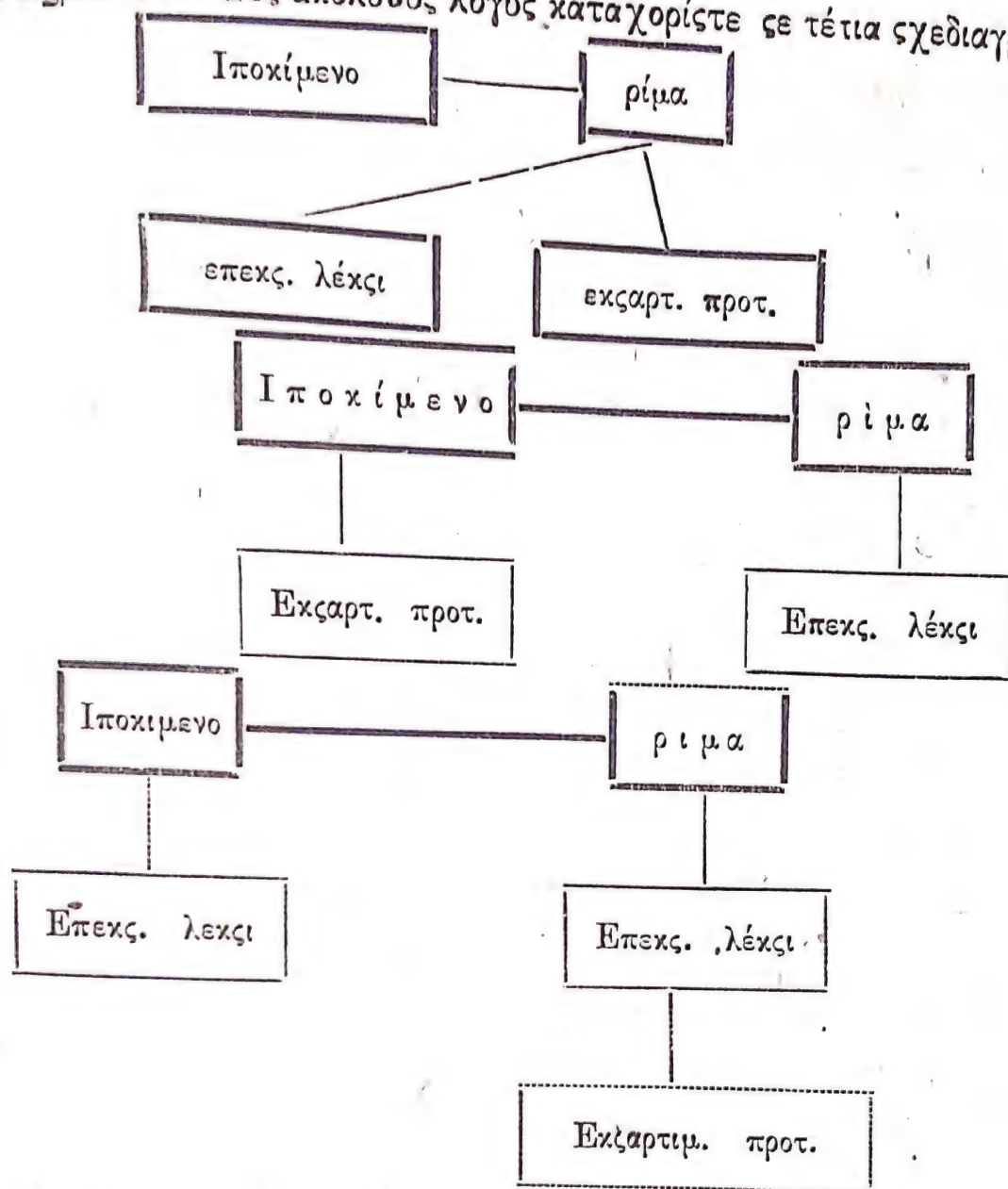

Ο κινιγος εκότοζε τιν αλεπυ, πυ πολες φορες μπίκε στον ορνιθόνα-μας. Ο Αντόνις διγίθικε,πος γλίτοζε απο τιν αρόστια. Ο ποταμος, πυ περνα κοντα απο το γιτονικο χοριο, πλιμίριζε. Το δέντρο, πυ φιτέπσανε τιν άνικσι, κσεράθικε. Τα μαβροπούλια κατικίσανε στι φολια, πυ έκανε γρύπα-μας. Κξέρο, πως λίνετε αφο το πρόβλιμα. Ι απόφασι, πυ πέραμε στι σινεδρίασι, έχι εκτελεστι.

Γίμναζμα 46. Γράψτε τυς ακόλυθυς λόγυς, πυ ίνε στα εχεδιαγραφίματα, σε σιρα. Ιπογραμίστε τυς λέκκες, πυ εκσιγόντε απο τυς εκχαρτιμένεσ πρόταζεσ.

Γύμνασμα 47. Τους ακόλουθους λόγους καταχορίστε σε τέτλια σχεδιαγραφήματα.

Ι άστρι αρχύδα τρέφετε με φόκες, πυ επιδέκσια πιάνι. Ο πρόεδρος δίλωσε σε όλους, ότι μετα τι σινεδρίασι θα αρχίσι κοντζέρτο. Τρέκσαμε στο σπίτι, γιατί άρχισε ι βροχι. Το σχολιο, όπου μαθένομε, ίνε κοντα στο ποτάμι. Ο μαθη- τις, πυ δεν προσέχι, καθιστερι στα μαθήματα.

Γύμνασμα 48. α) Αντιγράψτε το διίγμα κε θάλτε κόματα στους λό- γους. β) Γράψτε δικό- σας διίγμα για τιν έκλιπσι τυ ιλίυ, αν ιδετε κάποτε.

Ι έκλιπσι τυ ιλίυ.

Ακούσαμε ότι στις 5 αβγύστι θα γίνι έκλιπσι τυ ιλίυ. Ολι ανιπόμονα περιμέναμε πότε θ' αρθι αφο το προι. Το προι τις 5-ις αβγύστυ μόλις ίδαμε ταν υρανο σινεφιαζμένο ανισιχίσαμε παρα πολι. Ολι φοβόντανε ότι τα σίνεφα θα μας έκριθαν τον ήλιο. Το κάχυ όμως ανισιχίσαμε, επιδι ο

υρανος γρίγορα τελίος καθαρίστικε απο τα ζίνεφα. Κιτάζαμε τον υρανο με γιαλια πυ νορίτερα μαθρίσαμε πάνο στο κερι. Ο ήλιος έκσαφνα άρχισε να σκεπαστι απο το σκοτινο δίσκο τυ φενκαριω πυ σιγα-σιγα τον σκυντύσε προς τα εμπρος. Απο τον ήλιο έμινε μόνο μια στενι λορίδα φωτος. Ολα σοπάσανε γίρο σα να περιμένανε κάτι φοβερο. Επιτέλως ο ήλιος άρχισε σιγα-σιγα να κσεσκεπάζετε. Γρίγορα έλαμπσε όπος κε πρότα.

§ 8. Άμεσος λόγος.

Ι πρότασι, πυ μεταδίνι τα λόγια, εκινυ πυ μιλι, έτσι όπως τα ίπε, ονομάζετε **άμεσος λόγος**.

Ο άμεσος λόγος στιν ανάγνωσι κσεχορίζετε απο τι φονι κε στι γραμι με ισαγογικα.

1. Αν τα λόγια τυ σινγραφέα, πυ μεταδίνι κατα λέκσι τον άμεσο λόγο, στέκοντε μπροστα σ'αφτον, τότε μετα τα λόγια τυ σινγραφέα θάλομε εκσιγματικα.

Ο Λένιν ίπε: «Εκίνος πυ δεν δυλέβι, δεν τρώγι».

2. Αν ι λέκσες τυ σινγραφέα, ίνε μετα τον άμεσο λόγο, τότε μπροστα σαφτα θάλομε κόμα.

«Εκίνος πυ δεν δυλέβι, δεν τρώγι», ίπε ο Λένιν.

3. Αν τα λόγια τυ σινγραφέα στέκοντε στο μέσο τυ άμεσου λόγου, τότε πριν αφτα κε ίστερα απο αφτα θάλομε κόμα. «Οπιος δεν δυλέβι, ίπεν ο Λένιν, δεν τρώγι».

Αν στο τέλος τυ άμεσου λόγου, ίνε ερωτηματικο ίτε επιφονηματικο σιμάδι, τότε μετα αφτον κε μπροστα απο τυς λόγους τυ σινγραφέα κόμα δε θάλομε.

«Πιος έρχετε;» ροτα ο σκοπος. «Στάσου! Μιν κινιθις!» φόνακσε. Γίμνασμα 49. Τα ακόλουθα παραδείγματα αντιγράψετε κε αλάκτε τιω-
τοτρόπος, ώστε τα λόγια τυ σινγραφέα να ήρискοντε μετα τον άμεσο λόγο. Κάντε μετάθεσι τον λόγον τυ σινγραφέα, όπου ίνε ανάνκι.

Ο βαγονοδιγος δίλωσε: στο βαγόνι λэфτερες θέσες δεν

ίνε». Ο μιλιτσιονέρος ίπε στον κόζμο. «Παρακαλο, σταθίτε
στι σιρα». Κάπιος τρομαγμένα φόνακσε. «Πιρκαια! πιρκαια!»

Στα βαθια μεσάνιχτα ακυστίκανε φονες: «Βοίθια! βοί-
θια!» Ι μιτέρα ίπε: «Κερος ίνε φαγιτυ!»: Ο δάσκαλος ρό-
τισε: «Πιος απο σας ίνε μαχιτις;»

Αν στα λόγια τυ ενος άμεσος απαντα άλος, τότε
μπροστα απο το λόγο τυ καθενος βάλομε διαλογικο.
Με ισαγογικα σε τέτια περίπτωσι ο άμεσος λόγος δεν
κσεχορίζετε.

Χοριατόπυλα.

ΝΕΚΡΑΣΟΦ

— Λεβέντι-μυ γιά-συ! — Καλέμυ, δος δρόμο!

— Πολι θιμομένο σε βλέπο μικρο!

Τα κσίλα απο πυ; — Κι κάτω ο πατέρας
τα κόβι, τα φέρνο στο σπίτι εγο.

(Μπαλτας κσιλοκόπυ αντίχισε τόρα.)

— Μεγαλ'ι φαμίλια-σας, πεδί-μυ καλο!

— Φαμίλια μεγάλη, μα άντρες μονάχα
διο ίμάστε, μπάρμπα, εκίνος κ'εγο.

— Α, έτσι, καλα. Πός σε λένε; — Νικόλα!

— Κε πόσον χρονόνε θα ίσε; — Εφτα . . .

Γίμναζια 50. Τυς ακόλουθς άμεσςς λόγςς γράψτε τιωτοτρόπος, όστε
να μι ίνε ανάνκι να βάλομε ισαγογικα.

«Αλέκο, γιατί κατέβάσες τα φρίδια;»

«Εκαψα το τζακέτο». «Μπορις να το ράψις;» «Βε-
λόνι δεν έχο». «Κε ίνε μεγάλη ι τρίπα;» «Ο γιακας μο-
νάχα έμινε».

«Γιά-συ!» «Γιά-συ!». «Τί κυβαλις;»

«Κσίλα». «Κσίλα; Αφτα ίνε χόρτα».

«Γιατι λιπον ροτας, αφυ βλέπισ τι ίνε;»

Γίγνασμα 51. Σκιματίστε δικά-σας παραδείγματα, όπου άμεσος λόγος να βρίσκετε ίστερα απο τις ακόλυθες λέξεις.

1) ... κε τυς λέγι: ... 2) ... τέτιο λόγο 3) ... το απαντίσανε: ... 4) ... τον ερότισε: ... 5) ... πίγε κοντά-
του με την παράκλissi: ... 6) ... φόνακσε απο το ανοιχτο παράθυρο.

§ 9. Ονόματα αριθμητικά.

Ενίγματα.

Εχο ένα βαρελάκι
κ'έχι διο λογιον κρασάκι.

Εχο πέντε αδελφόπα
σκεπαζμένα καλπακόπα.

Τέξερα σινεφαδοπα
αποτρέχνε τ'έναν τ'άλο.

Λίσι: το αβγο, τα δάχτυλα, ι ανεμίδα.

Ι λέξεις πυ φανερόνουν την ποσότητα τον αντικιμέ-
νον ίτε την τάξι-τους κατα την απαρίθμισι, ονομάζοντε
ονόματα αριθμητικά.

Τα ονόματα τα αριθμητικά ίνε ποσοτικά: ένας,
(ένα) διο, τρις (τρία) τέξερις (τέξερα) κ.τ.λ.
Δίνοντε στην ερώτισι: πόσι; πόσες; πόσα;

Ονόματα αριθμητικά ταχτικά: πρώτος, δέ-
φτερος, τρίτος, τέταρτος κ.τ.λ.

Δίνοντε στην ερωτισι: πιος; πια; πιο;

ένας (ένα)	έντεκα	τριάντα	τετρακόσια
διο	δώδεκα	σεράντα	πεντακόσια
τρεις (τρία)	δεκατρία	πενήντα	εξακόσια
τέσερις (τέσσερα)	δεκατέσσερα	εξήντα	εφτακόσια
πέντε	δεκαπέντε	εβδομήντα	οχτακόσια
έξι	δεκαέξι	ογδόντα	ενακόσια
εφτα	δεκαεφτα	ενενήντα	χίλια
οχτο	δεκαοχτο	εκατον	εκατομύριο
ενέα	δεκαενέα	διακόσια	δισεκατομύριο.
δέκα	ίκοσι	τριακόσια	

Γύμνασμα 52. Σχηματίστε αριθμητικά ταχτικά απο κάθε αριθμητικο ποσο-
τικο τον παραπάνω στίλον.

Π. Χ. Πρώτος, δεύτερος... έβδομος... εντέκατος, δο-
δέκατος, δέκατος τρίτος... ικοστος, ικοστος πρώτος... πεντι-
κοστος... διακοσιοστος, τριακοσιοστος, τετριακοσιοστος....
χιλιοστος...

Τα ταχτικά αριθμητικά παρακάτω απο το δέκα
(εκσον τυ εντέκατος κε δωδέκατος) ός το εκατον
αποτελούντε απο διο λέκσεις, πυ κε ι διο πέρνουν την
κατάλιξι τον ταχτικον **ΟΣ, ΤΟΣ** κε **ΣΤΟΣ**: **δέκατος**
τρίτος, **πεντικοστος** **έβδομος**. Πέραν τυ εκατον απο-
τελούντε απο διο ί κε τρεις λέκσεις, πυ πέρνουν όλες τις
κατάλικες τον ταχτικον: **εκατοστος** **ικοστος** **δέφετος**.

Γύμνασμα 53. Απαντίστε γραφτα στις ερώτισες. Τος αριθμος γράψτε με λέκσεις.

Πόςυς μίνες, έχι ο χρόνος; Πιος μίνας στι σιρα ίνε
ο μάρτις; Πιος ο γώνις; πιος ο άδύςτος; πιος ο οχτό-
βρις; πιος ο νοέβρις κε πιος ο δεκέβρις; Πός θα πύμε
εκίνον, πυ στον κατάλογο έρχετε ίστερα απο δεκαενέα
άλυς; πός θα πύμε εκίνον, πυ έρχετε ίστερα απο εβδομήντα
εφτα άλυς; πός θα πύμε εκίνον, πυ έρχετε ίστερα απο
εκατον ικοσιδίο άλυς;

Γύμνασμα 54. Αντιγράψτε τα ακόλουθα. Μπροστα σε κάθε αριθμητικό σε παρένθεση μέσα γράψτε τις ερώτισες: πόσι, πόσες, πόσα ή πιος; πια; πιο;

Ο χρόνος έχει δώδεκα μήνες. Ο μήνας έχει τρεις δεκάδες. Η δεκάδα έχει δεκα μέρες. Ο γύλις ίνε ο έβδομος μήνας. Ο νοέβρις ίνε ο εντέκατος μήνας. Δέκα μήνες το χρόνο μαθένυμε. Ο σινιθιζμένος χρόνος έχει τριακόσιες εκσίντα πέντε ημέρες, ενο ο δίσεχτος έχει τριακόσιες εκσίντα έκσι ημέρες. Κάθε τέταρτος χρόνος ίνε δίσεχτος. Εγώ διατρέχο το δοδέκατο χρόνο κε ο αδελφός-μυ το δέκατο έχτο χρόνο.

Γύμνασμα 55. α) Αντιγράψτε τα παρακάτω κε γράψτε τους αριθμούς με λέξεις· β) γράψτε παρόμιες πληροφορίες για το σχολιό- σας.

Το σχολιό-μας.

Το σχολιό-μας έχει 4 γρύπες. Η πρώτη γρύπα έχει 44 άνθρωπος, η δέφτερι — 38, η τρίτη — 36, η τέταρτη — 29 κε σ'όλο το σχολιο υπάρχουνε 147 άνθρωπι.

Η γρύπα-μας έχει 15 αγόρια κε 14 κορίτσια. Πιονέρυς η γρύπα-μας έχει 21. Μαχιτες έχομε 17 στι γρύπα-μας. Καθιστερόνε στα μαθήματα μόνο 2. Κάθε μέρα έχομε 4 ίτε 5 μαθήματα. Κάθε μάθημα βαστα 45 λεφτα. Τα μικρα τα διαλίματα βαστύνε 10 λεφτα κε το μεγάλο διάλιμα 30 λεφτα.

Γύμνασμα 56. Αντιγράψτε το παρακάτω κε γράψτε με λέξεις τους αριθμούς.

Πύ εκσοδέβονταν τα χρίματα τυ λαυ.

Ος τιν ημέρα τις Οχτοβριανις επανάστασις η παπάδες ίχανε 2 εκατομίρια 850 χιλιάδες εκτάρια γις. Ιχανε πολλα προσοδοφόρα χτίματα. Μονάχα στι Μόσχα ίχανε 908 εκκλησιαστικα χτίματα. Ο μεγαλίτερος ιεράρχις — ο μιτροπολίτις

τις Πετρώπολις — έπερνε μιστο 289 χιλιάδες ρύπλια το χρόνο, ο αρχιεπίσκοπος τις Νόβγοροτ έπερνε 308 χιλιάδες ρύπλια, ο μιτροπολίτης τις Μόσχας 81 χιλιάδες ρύπλια κε ο μιτροπολίτης τυ Κίεβυ 84 χιλιάδες ρύπλια.

Κλίσι τον ποσοτικον αριθμητικον.

	Αρσενικο	Θιλικο	Υδέτερο
Ον.	ένας	μια	ένα
Γεν.	ενος	μianις, μιας	ενος
Ετ.	ένα	μια(ν)	ένα
Ον.	τρεις	τρεις	τρία
Γεν.	τριον	τριον	τριον
Ετ.	τρεις	τρεις	τρία
Ον.	τέσερις, τέσαρες αρς.	κε θιλ.	τέσερα
Γεν.	τεσάρον	τεσάρον	τεσάρον
Ετ.	τέσερις, τέσαρες αρς.	κε θιλ.	τέσερα

Τα ποσοτικα αριθμητικα δεκατρις, δεκατρία, ικοσιτρις, ικοσιτρία, τριαντατρις, τριαντατρία κ.τ.λ. κλίνοντε κατα το τρις κε τρία.

Τα ποσοτικα αριθμητικα δεκατέσερις, δεκατέσερα, ικοσιτέσερις, ικοσιτέσερα, τριαντα τέσερις, τριαντα τέσερα κ.τ.λ. κλίνοντε κατα το τέσερις, τέσερα.

	Αρσενικο	Θιλικο	Υδέτερο
Ον.	διακόσι	διακόσιες	διακόσια
Γεν.	διακοσίον	διακοσίον	διακοσίον
Ετ.	διακόσιως	διακόσιες	διακόσια

Κατα το διακόσι, διακόσιες, διακόσια κλίνοντε κε τριακόσι, ιες, ια, τετρακόσι, ιες, ια, πεντακόσι, ιες, ια κ.τ.λ.

Τα ποσοτικά αριθμητικά πέντε, έξι, επτα, οχτο, ενέα, δέκα, έντεκα, δόδεκα, ίκοσι, τριάντα, ρεράντα, πενίντα, εκζίντα, εβδομίντα, ογδόντα, ενενίντα κε εκατον δεν κλίνοντε.

Κλίξι τον ταχτικον αριθμητικον

Αρσενικο	Θιλι'κο	Υδέτερο
Ον. ο τέταρτος	ι τέταρτι	το τέταρτο
Γεν. τυ τέταρτυ	τις τέταρτις	τυ τέταρτυ
Ετ. τον τέταρτο	τιν τέταρτι	το τέταρτο
Ον. ο δέκατος	ι δέκατι	το δέκατο
Γεν. τυ δέκατυ	τις δέκατις	τυ δέκατυ
Ετ. τον δέκατο	τιν δέκατι	το δέκατο
Ον. ο τριακοσιοστος	ι τριακοσιοστι	το τριακοσιοστο
Γεν. τυ τριακοσιοστυ	τις τριακοσιοστις	τυ τριακοσιοστυ
Ετ. τον τριακοσιαστο	τιν τριακοσιοστι	το τριακοσιοστο

Ολα τα ταχτικά αριθμητικά κλίνοντε όπος τα ομιοκατάλιχτά-τυς επίθετα ονόματα: ο καλος, ι καλε, το καλο.

Γύμνασμα 57. Κλίστε τις λέξεις: ο ένατος χρόνος, ι ένατι ημέρα, το ένατο γράμα.

Γύμνασμα 58. Κσεχορίστε στις ακόλουθες παριμίες τα αριθμητικά ποσοτικά απο τα ταχτικά.

Παριμίες.

Οχτο σπίτια κε έντεκα δρόμι. Δεκαοχτο ι ίκοσι παραδιο. Ι επτα τον ένα δεν περιμένυν. Ολι για τον ένα κε ο ένας για όλυς. Επιμάζομε για τρις κε τέταρτος χορτάζι.

Δεν ίνε μακρια πια το σπίτι: έκανα δεκαέκσι χιλιόμετρα κε αν θα κάνο άλλα εκσίντα, μόνον εκσακόσια θα μένυνε. Με ένα ορτίκι δεκαέκσι δε χορτένυν.

Τα ταχτικά αριθμητικά, πυ αποτελόντε απο διο κε περισσότερες λέκxes, κλίνοντε όλες ι λέκxes μαζί. Π.χ.

Ον. ο εκατοστος ικοςτις πέμτος

Γεν. τυ εκατοστυ ικοςτυ πέμτυ

Ετ. τον εκατοστο ικοςτο πέμτο

Γύμνασμα 58. Απαντίστε στα ακόλυθα κε τος αριθμος τον απαντίσεων γράψτε με λέκxes.

Πότε γενίθηκε ο Λένιν; (22 τυ απρίλι 1870). Πότε πέθανε; (21 τυ γενάρι 1924). Πότε έγινε ι Οχτοβριανι επανάστασι; (τυ οχτόβρι 1917). Πότε ιδρίθηκε το Κομουνιστικο Ιντερνατσιοναλ; (4 τυ μάρτι 1919)

§ 10. Επιρίματα.

Ι κολχόζνικι.

Ι κολχόζνικι (πότε;) νορις αρχίσανε τι σπορα. Αφτι (πός;) πρόθυμα πάνε στι δουλια. Ι δουλι(πύ;) εδο γίνετε (πός;) ομαδικα. Ιδα (πότε;) χτες τον κολχόζνικο Ιλία. Μυ ίπε πως ι προετιμασία για τι σπορα έγινε (πός;) καλα.

Ι επεκσιγίματικες λέκxes τις πρότασις, πυ φανερόνυν πός γίνετε ι πράκσι (καλα, άσκιμα γρίγορα), πό-τε γίνετε ι πράκσι (τόρα, χτες, προπολυ), πύ γίνετε ι πράκσι (εδο, εκι, αριστερα), πόσο μέρος γίνετε απο τι δουλια (πολι, λίγο), ονομάζοντε επιρίματα.

Γύμνασμα 60 Τα υπογραμμισμένα επιρίματα αντιγράψτε με τα ρίματα στα οποία αναφέροντε.

Ο περίπατος.

Χτες συμφωνίσαμε, να πάμε **σίναβγα** στο βυνο με όλα τα απαραίτητα. **Προι-προι** λιπον κσεκινίσαμε. **Αριστερα** απλόνονταν το δάσος. **Μπροστα** βούσε το ποτάμι. **Εδο** κε **εκι παντυ** ανταμόναμε κολχόζνικυς πυ δουλέβανε. Εμεις διεφτινθίκαμε στο ποτάμι κε **αμέσος** πέσαμε στο νερο. Γέλια, φονες, τραγύδια. Ραντίζομε ο ένας τον άλλο με νερο κε **χαρούμενα** όλι χαχανίζυν. Ο ήλιος κεί **δινατα**. Εστανόμαστε τον εαφτό-μας **πολι καλα** κε **πρόθυμα** ανεθένομε το βυνο. Μένομε **εκι** ος το ήλιο-θασίλερα κε **κατάβραδα** γιρίζομε σπίτι.

Γύμνασμα 61. Τα παρακάτω επιρίματα γράψτε κε τέσσαρες στίλεις: στην πρότι στίλι όσα απαντύνε στην ερώτισι **πότε;** στι δέφτερι όσα απαντύνε στην ερώτισι **πυ;** στην τρίτι στην ερώτισι **πός;** κε στην τέταρτι στην ερώτισι **πόσο**
Π. Χ.

πότε;	πύ;	πος;	πόσο;
χτες	εδο	καλα	λίγο

Εδο, τόρα, σιγα, λίγο, χορατα, διόλυ, αμέσος, εκι, αριστερα, αβριο, καθόλυ, άσκιμα, πολι, αποβραδισ, καταγισ, αντίκρι, χτες, μεθάβριο, παραπολι, άκσαφνα, απόπσε, ολονιχτις, δεκσια, μακρια, οκσο, πέρισι, φέτο, ορέα, παλικαρίσια, θαρετα, διόλυ, νορις, έπιτα, μακρια, αντίκρι, κοντα, απόπσε, προχτες, γρίγορα, δορεαν, αλίθια, σιγα, πυθενα, τριγίρο, άλλοτε, επίτιδες.

Γύμνασμα 62. Γράψτε επιρίματα με αντίθετι σημασία.

Απάνο	—	κάτο	Καλα	—	άσκιμα
ιψιλα	—	χαμιλα	Φτινα	—	ακριβα
Δεκσια	—		Πολι	—	

Μακριά —
Πίσο —
Βαριά —
Χοντρά —

Γρίγορα —
Σπανιά —
Δινατά —
Εκσο —

Γύμνασμα 63. Σκιματίζετε πρότασες με τα επιρίματα: χτες, εδο, πο-
λι, καθαρά.

Γύμνασμα 64. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Πέστε, πύ ι υπογραμιζόμενες
λέξεις ίνε επίθετα κε πύ επιρίματα.

Τα πεδία ίνε (τί λογis;) καλα. Διαβάζο (πός;) καλα.
Τα τετράδια ίνε (τί λογis;) καθαρά. Γράφο (πός) καθαρά.
Τα δέντρα ίνε (τί λογis;) ιπσιλά. Πίδισα (πύ;) ιπσιλά.
Τα κσίλα αφτα ίνε (τί λογis;) δινατά. Χτίπισα (πός;) **δινατά**.

Πολες φορες ι ίδια λέξει μπορι να ίνε επίθετο κε
επίριμα.

Στο λόγο μια τέτια λέξει διακρίνομε αν ίνε επίθε-
το ι επίριμα απο τι σημασία, πυ έχι.

Αν επικσιγι το υσιαστικο, ίνε **επίθετο**. Αν επι-
κσιγι το ρίμα ίνε **επίριμα**.

§11. Ιδιέτερες περίπτουςες κλίσις τον υσιαστικον κε επιθέτον. Θιλικα υσιαστικά.

Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ο.	λέξει		ι	λέξεις	
Γεν.	τις	λέξεις	τον	λέξεσιν	
Επ.	τι	λέξει	τις	λέξεις	
Κλ.	λέξει			λέξεις	

Πολα υσιαστικά θιλικά ονόματα πυ τελιόνυνε σε **ι** κε κλίνοντε όπος **ι** **λέκσι**, διαφέρυνε απο τα άλλα ομοκατάλιχτά-τους μονάχα στι γενικι τυ πλ. αρ. Αφτα εκσερετικα έχυνε κατάλικσι **ΕΟΝ** αντι **ΟΝ** (λεκσεον, πράκσεον).

Γίμνασμα 65. Κλίστε κατα το όνομα **λέκσι**: **ι** **πράκσι** κε **ι** **τάκσι** με το επίθετο **μεγάλι**.

Υδέτερα υσιαστικά

Εν. αρ.	Πλ. αρ.
Ον. το κράτος	τα κράτι
Γεν. τυ κράτους	τον κρατον
Ετ. το κράτος	τα κράτι
Κλ. κράτος	κράτι

Κατα **το κράτος** κλίνοντε κε τα ακόλυθα: το πλίθος, το δάσος, το άνθος, το πάχος, το μήκος, το πλάτος, το βάθος, το μέρος, το ίπσος κε άλλα.

Γίμνασμα. 66. Κλίστε το **δάσος** κε το **μέρος** με το επίθετο το **πλύσιο**.

Τα υδέτερα υσιαστικά πυ τελιόνυνε σε **ος**, έχυνε τις εκσις διαφορες απο τα άλλα υδέτερα στιν κλίσι.

Ι γενικι τυ εν. αρ. εκσον απο τι σινιθιζμένι κατάλικσι τον υδετέρον **υ** έχι κε καταλιχτικο **ς**: τυ **κράτους**.

Ι ονομαστικι τυ πλιθιντ. αρ. αντι τις σινιθιζμένις κατάλικσις τον υδέτερον **αι** ίνε **ι**: τα **κράτι**.

Αρσενικά επιθετα

Εν. αρ.	Πλ. αρ.
Ον. ο βαθις	ι βαθι
Γεν. τυ βαθι(ω)	τον βαθιον
Ετ. το βαθι	τους βαθιως
Κλ. βαθι	βαθι

Πολλα απο τα υδέτερα επίθετα, πυ τονίζυντε στι λίγυσα κλίνοντε όπος το επίθετο βαθις π.χ. ο πλατις, ο μακρις, ο παχις, ο φαρδις, ο βαρις, ο τραχις κε άλλα.

Τα επίθετα αφτα στον πλιθιντικο αριθμο έχυνε τις κατάλικτες τον επιθέτον, πυ τελιόνυνε στον εν. αριθμο σε **Ος**: ο βαθις — ι βαθι-ι, τυς βαθι-υς.

Γίμνασμα 67. Κλίστε ο πλατις ποταμος κε ο παχις κορμος.

Γίμνασμα 68. Αντιγράψτε τα παρακάτο. Σιμπλιρόστε τις πρότατες Στι θέσι τον τελιον βάλτε τι λέκσι, πυ ίνε στιν παρένθεσι στιν πτόσι, πυ χριάζετε.

Σίμερα αντίγραψα όλα τα πραχτικα τον . . . (σινεδρί-ασι). Όλα τα καπιταλιστικα . . . (κράτος) επιμάζυνε πό-λεμο κατα τις Ε.Σ.Σ.Δ. Ι καπιταλιστες φιλακίζυνε, εκσορίζυνε κε τυφεκίζυνε τυς αρχιγυς . . . (στάσι) στις χόρες-τυς. Στα καπιταλιστικα . . . (κράτος) ίνε . . . (βαρις) ι όρι τις δουλιας.

§ 12. Αντονιμίες χτιματικες.

Πιανυ	ίνε ο	κίπος;	Ο	κίπος	ίνε	δικός-μυ
Πιανυ	ίνε ι	πένα;	Ι	πένα	ίνε	δικί-συ
Πιανυ	ίνε το	βιβλίο;	Το	βιβλίο	ίνε	δικό-τυ
Πιανον	ίνε ι	κίπι ;	Ι	κίπι	ίνε	δικί-μας
Πιανον	ίνε ι	πένες;	Ι	πένες	ίνε	δικές-σας
Πιανον	ίνε τα	βιβλία;	Τα	βιβλία	ίνε	δικά-τυς

Ι λέκτες πυ μπένυν αντι τον ονομάτων κε φανερώνυνε σε πιον ανίχ' κάτι, λέγυντε **χτιματικες αντονιμίες**.

Γίμνασμα 69. Αντιγράψτε τα παρακάτο κε υπογραμίστε τις λέκτες, πυ φανερώνυνε σε πιον ανίχι το αντικείμενο.

Ο	κίπος-μυ	Ο	κίπος	ίνε	δικός-μυ
Ι	πένα-μυ	Ι	πένα	ίνε	δικί -μυ
Το	βιβλίο-μυ	Το	βιβλίο	ίνε	δικό -μυ
Ι	κίπι-μυ	Ι	κίπι	ίνε	δικί -μυ
Ι	πένες-μυ	Ι	πένες	ίνε	δικές-μυ
Τα	βιβλία-μυ	Τα	βιβλία	ίνε	δικά -μυ

Ος χτιματικές αντονιμίες μεταχιριζόμαστε τις περισσότερες φορές τες αποκομένους τύπους τον προσοπικον αντονιμίωνε **μυ, συ, τυ, μας, σας, τυς**. Μόνο για έμφασι βάλουμε το επίθετο **δικος, ι, ο**.

Ι χτιματικι αντονιμία **δικός-μυ, (ι, ο)** παραστένι ένα μόνο χτίτορα.

Γύμνασμα 70. Μετατρέψτε το πρώτο πρόσωπο το χτιματικον αντονιμίων τον παρακάτω παραδειγμάτωνε σε δέφτερο κε τρίτο κε με τες δυο τρόπους σίφωνα με το παρακάτω.

- α) Τα παπύτσια-μυ ίνε κενύργια
- β) Τα παπύτσια-συ ίνε κενύργια
- γ) Τα παπύτσια-τυ ίνε κενύργια

Τα δικά-μυ τα παπύτσια ίνε κενύργια

Τα δικά-συ τα παπύτσια ίνε κενύργια

Τα δικά-τυ τα παπύτσια ίνε κενύργια

Το ρύχο-μυ ίνε καθαρο

Τα μαλιά-μυ ' ίνε χτενιζμένα

Ι εργασία-μυ ίνε καλι.

Το δικό-μυ το ρύχο ίνε καθαρο

Τα δικά-μυ τα μαλια ίνε χτενιζμένα

Ι δικί -μυ εργασία ίνε καλι.

Γύμνασμα 71. Ιπογραμίστε τις χτιματικές αντονιμίες.

Το τραπέζι- μυ	ίνε ιψιλο	Το τραπέζι- μας	ίνε ιψιλο
Ι χώρα- μυ	ίνε μεγάλη	Ι χώρα- μας	ίνε μεγάλη
Το τόπι- μυ	ίνε μικρο	Το τόπι- μας	ίνε μικρο
Τα τραπέζια- μυ	ίνε ιψιλα	Τα τραπέζια- μας	ίνε ιψιλα
Ι αδελφές- μυ	ίνε μεγάλες	Ι αδελφές- μας	ίνε μεγάλες
Τα τόπια- μυ	ίνε μικρα	Τα τόπια- μας	ίνε μικρα.

Ι χτιματικες αντονιμίες **δικός-μας** κε **μας**, φανερόνουν πολυς χτίτορες.

Εχουμε λιπον διο λογιόνε χτιματικες αντονιμίες:

α) χτιματικες αντονιμίες πυ φανερόνουν ένα χτίτορα: **δικός-μυ** [ι,ο], **δικός-συ** [ι,ο], **δικός-τυ** [ι,ο].

β) χτιματικες αντονιμίες πυ φανερόνουν πολυς χτίτορες: **δικός-μας** [ι,ο], **δικός-σας** [ι,ο], **δικός-τους** [ι, ο].

Γύμνασμα 72. Κσεχορίστε στα παρακάτω παραδείγματα: **μυ, συ, τυ, μας, σας, τους, σε** προσοπικες αντονιμίες κε **σε** χτιματικες.

Ο δάσκαλος **μυ** ίπε, πος εχτελο όπος πρέπι το **σι-βόλεό-μυ**.

Μας ίπαν πολα ι **δασκάλι-μας** για τιν **Οχτοβριανι** επανάστασι.

Νικο, χτες **συ** έδосα το **βιβλίο-συ**.

Σας έφερα τα **βιβλία-σας**.

Τυ ίπα νάρθι με τον **πατέρα-τυ**.

Τυς δόσανε **θραβία** για τιν **καλι** **εργασία-τους**.

Ι λέκσες **μυ, συ, τυ, μας, σας, τους** μπορόνε να **ίνε** χτιματικες αντονιμίες κε προσοπικες.

Ι προσοπικες αντονιμίες φανερόνουν πρόςοπο, **σινίθος** προιγιέντε το ριμάτον κε γράφοντε πάντοτε **χωριστα**.

Ι χτιματικες αντονιμιες φανερόνουν το χτίτορα, **ακολου-**

θουν πάντοτε το υσιαστικο πυ προσδιορίζουν κε ενόνουντε μα-
φτο με το ενοτικον.

§ 13. Ρίματα παροκσίτονα κε οκσίτο- να πρώτου κε δέφτερου τύπου

πλέκο	μελετο
ράβο	περπατο
τρέχο	τιμο
δυλέβο	τραγουδο
πιγένο	αγαπο
διαβάζο	μπορο.

Όσα ρίματα στο 1-ο πρόσωπο τυ ενεστώτα τελιόνουνε
σε **Ο** κε τονίζυντε στι δέφτερι σιλαβι απο τιν τελεφτέα,
λέγυντε **παροκσίτονα**: **τρέχο, βρέχο.**

Όσα ρίματα, στο 1-ο πρόσωπο τυ ενεστώτα τελιόνου-
νε σε **Ο** κε τονίζυντε στην τελεφτέα σιλαβι, λέγυντε
οκσίτονα: **τιμο, μπορο.**

Γύμνασμα 73. Αντιγράψτε κε υπογραμίστε κε σις τις κατάλικες τυ ενεστώ-
τα, τον ακόλυθον οκσιτόνον κε παροκσιτόνον ριμάτον. Παροκσίτονα, οκσίτονα
α τύπου. Οκσίτονα β τύπου.

πλέκο	τιμο	αργο
πλέκις	τιμας	αργις
πλέκι	τιμα	αργι
πλέκομε	τιμάμε	αργύμε
πλέκετε	τιμάτε	αργίτε
πλέκυνε	τιμύνε	αργύνε

Ι κατάλικες τον οκσιτόνον τυ β τύπου διαφέρυνε
απο τις κατάλικες τον παροκσιτόνον μόνον στο 1-ο
πρόσωπο τυ πλιθ. αντι **όμε** έχυνε **ύμε** κε στο 2-ο

πρόσωπο του πλινθινικού αριθμού αντι **ΕΤΕ** έχυνε **ΙΤΕ**.

Τα οκσίτονα του α τύπου έχυνε στον ενικό αριθμό στο 2-ο και 3-ο πρόσωπο καταλιχτικό άτριφτο **α** αντισι. Στον πλινθινικό αριθμό στο 1-ο πρόσωπο έχυνε κατάλιχσι **ύμε** όπως τα οκσίτονα του β τύπου και στο δεύτερο πρόσωπο **άτε** αντι **ΕΤΕ** (παροκς.) και **ίτε** (οκς. β τύπου).

Γύμνασμα 73. Σχηματίστε κατά το τιμό τα ρήματα **πιδό, τραγυδο** και κατά το **αργό, μπορό, επιθιμό**.

Γύμνασμα 74. Τα ακόλουθα ρήματα γράψτε-τα στο 2-ο και 3-ο πρόσωπο του ενικού αριθμού (κατά το τιμό).

Γελο, βαστο, κίβερνο, αποροφο, ζιτο, αγαπο, καρτερο, σταματο, μελετο, διπσο.

Γύμνασμα 75. Αντιγράψτε και υπογραμμίστε και στις τρεις κατάλιχσες τον ακόλουθο ρηματόν.

Παρατατικός

Π α ρ ο κ σ ι τ ο ν α	Ο Κ Σ Ι Τ Ο Ν Α	
	α. τίπος	β. τίπος
διάβαζα	αγαπ-ύς-α	φορ-ύς-α
διάβαζες	αγαπ-ύς-ες	φορ-ύς-ες
διάβαζε	αγαπ-ύς-ε	φορ-ύς-ε
διαβάσαμε	αγαπ-ύς-αμε	φορ-ύς-αμε
διαβάλατε	αγαπ-ύς-ατε	φορ-ύς-ατε
διαβάζαν(ε)	αγαπ-ύς-αν(ε)	φορ-ύς-αν(ε)

Ο παρατατικός τον οκσιτόνον έχει τις κατάλιχσες τον παροκσιτόνον, προσλαμβάνει όμως μεταξύ ρίζας και κατάλιχσας το πρόσφισμα **ύς**: αγαπ-**ύς**-α τιμ-**ύς**-α.

Γύμνασμα 76. Σχηματίστε τον παρατατικό τον ακόλουθο ρηματόν: **φορο, ξο, απεργο, αφερο**.

Κεχωρίστε το πρόσφισμα **ύς** από τη ρίζα και την κατάλιχσι.

Γύμνασμα 77. Υπογραμμίστε και στις, αφού πρώτα αντιγράψετε τις κατάλιχσες τον ακόλουθο ρηματόν.

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Παροκσίτονα

Οκσίτονα

	α. τίπος.	β. τίπος
έπλεκ - ζα	αγάπ - ι - ζα	εφτίχ - ι - ζα
έπλεκ - ζες	αγάπ - ι - ζες	εφτίχ - ι - ζες
έπλεκ - ζε	αγάπ - ι - ζε	εφτίχ - ι - ζε
επλέκ - ζαμε	αγαπ - ί - ζαμε	εφτιχ - ί - ζαμε
επλέκ - ζατε	αγαπ - ί - ζατε	εφτιχ - ί - ζατε
έπλεκ - ζα ν)	αγαπ - ί - ζαν(ε)	εφτίχ - ι - ζαν

Ο αόριστος τον οκσιτόνον έχει τις κατάλικες τον παροκσιτόνον, προσλαμβάνει όμως μετακσι ρίζας κε κατάλικες το πρόσφιμα ι: αγάπ**ι**σα, κάποτε το ε μπόρ**ε**σα κε σπάν**ι**α το α δίπ**σ**α**ς**α.

Μέλοντας κσακολυθιτικός κε στιγματικός

Παροκσίτονα.

Εν. Πλέκ**ο**, Μ. Κς. θα πλέκ**ο**, θα πλέκ**ις** κ.τ.λ.

Οκσίτονα

Εν. τιμ**ο**, Μ. Κς. θα τιμ**ο** θα τιμ**ας** κ.τ.λ.

Παροκσίτονα

Αορ. έπλεκ**α**, Μ. στιγμ. θα πλέκ**ο**, θα πλέκ**ις** κ.τ.λ.

Οκσίτονα

Αορ. τίμ**ι**σα, Μ. στιγμ. θα τιμί**ο**, θα τιμί**ις** κτ.λ.

Τα οκσίτονα σχηματίζουνε τους μέλοντες όπος κε τα παροκσίτονα

Προσταχτική κσακολ. κε στιγματική.

Κσακολ. προσταχτική

Παροκσίτονα

Ας δέν**ο**, ας δέν**ις** κ. τ. λ.

Οκσίτονα

Ας νικ**ο**, ας νικ**ας** κτλ.

Στιγμικι προσταχτικι

Παροκσίτονα

Ας δέσο, ας δέσις (δέσε) κ.τ.λ.

Οκσίτονα

Ας νικίσο, ας νικίσις (νίκισε) κ.τ.λ.

Τα οκσίτονα σκιματίζουνε κε τις προσταχτικες όπως τα παροκσίτονα.

Ενεστος με κατάλικσι ομε υμε, ιυμε.

δέν-ομε	θιμ-ύμε	αγαπ-ιύμε
δέν-εσε	θιμ-άσε	αγαπ-ιέσε
δέν-ετε	θιμ-άτε	αγαπ-ιέτε
δεν-όμαστε	θιμ-ύμαστε	αγαπ-ιύματε
δεν-εστε	θιμ-άστε	αγαπ-ιέστε
δέν-οντε	θιμ-ύντε	αγαπ-ιύντε.

Τα ρίματα πυ έχουνε τιν κατάλικσι **ιύμε** σκιματίζοντε όπως τα ρίματα, πυ έχουνε τιν κατάλικσι **ομε** με μόνι τι διαφορα, ότι σ'όλα τα πρόσωπα πέρνουνε μπροστα στην κατάλικσι το ρισότριβο φτόνκο **ι**. Τα ρίματα πυ τελιόνουνε σε **υμε** έχουνε στο 2-ο κε 3-ο εν. πρόσωπο κε στο 2-ο πλιθιντικο πρόσωπο πρότο καταλιχτικο άτριφτο τον **α** αντι τυ **ε**. Στο 1-ο πλιθ. πρ.έχουνε πρότο καταλιχτικο άτριφτο τον **υ** αντι τον **ο**.

Γίμνασμα 78. Σκιματίστε κατα το αγαπιύμε τα ρίματα: στεναχοριύμε κε τιρανιόμε. Κατα το θιμύμε τα ριματα: λιπόμε κε κιμύμε. Τις κατάλικες υπογραμίστε.

Παρατατικος

δεν-όμυν	θιμ-όμυν	αγαπ-ιόμυν
δεν-όσυν	θιμ-όσυν	αγαπ-ιόσυν
δεν-όταν	θιμ-όταν	αγαπ-ιόταν
δεν-όμαστε	θιμ-όμαστε	αγαπ-ιόμαστε
δεν-όσαστε	θιμ-όσαστε	αγαπ-ιόσαστε
δεν-όντανε	θιμ-όντανε	αγαπ-ιόντανε

Ο παρατατικός τον ριμάτον πυ τελιόνυνε στο 1-ο εν. πρόσωπο τυ ενεστώτα σε **ομε** κε **υμε** έχι τις ίδιες κατάλικες.

Τις ίδιες κατάλικες έχι κε ο παρατατικός τον ριμάτον, πυ τελιόνυνε σε **ιυμε** στο 1-ο εν. πρ. τυ ενεστώτα με τι διαφορά ότι φιλάγι το μισότριβο **ι** κε σιν κατάλικσι τυ παρατατικυ.

Γύμνασμα 79. Σχηματίστε κατα το αγαπιόμυν τος παρατατικος στενοχοριόμυν κε τιρανόμυν.

Αόριστος

εδέ-θικα	εθιμί-θικα	αγαπί-θικα
εδέ-θικες	εθιμί-θικες	αγαπί-θικες
εδέ-θικε	εθιμί-θικε	αγαπί-θικε
εδε-θίκαμε	εθιμι-θίκαμε	αγαπι-θίκαμε
εδε-θίκατε	εθιμι-θίκατε	αγαπι-θίκατε
εδέ-θικαν	εθιμί-θικαν	αγαπί-θικαν

Τα ρίματα πυ τελιόνυνε στο 1-ο πρόσωπο τυ ενεστώτα σε **υμε** κε **ιυμε** στον αόριστο έχυνε τις ίδιες κατάλικες με τα ρίματα πυ τελιόνυνε στο 1-ο πρόσωπο τυ ενεστώτα σε **ομε**.

Μπροστα απο τιν κατάλικσι τυ αόριστυ πέρνυνε τον άτριφτο **ι**: εθιμί-θικα, αγαπί-θικα.

Γύμνασμα 80. Σχηματίστε τος αόριστος στενοχορίθικα κε τιρανίθικα.

Μέλοντας κσακολουθιτικός

θα δέν-ομε	θα θιμ-ύμε	θα αγαπ-ιύμε
θα δέν-εσε	θα θιμ-άσε	θα αγαπ-ιέσε
θα δέν-ετε	θα θιμ-άτε	θα αγαπ-ιέτε
κ.τ.λ.	κ.τ.λ.	κ.τ.λ.

Ο μέλοντας κσακολουθιτικός σχηματίζετε ομαλα: με το θα κε τον ενεστώτα.

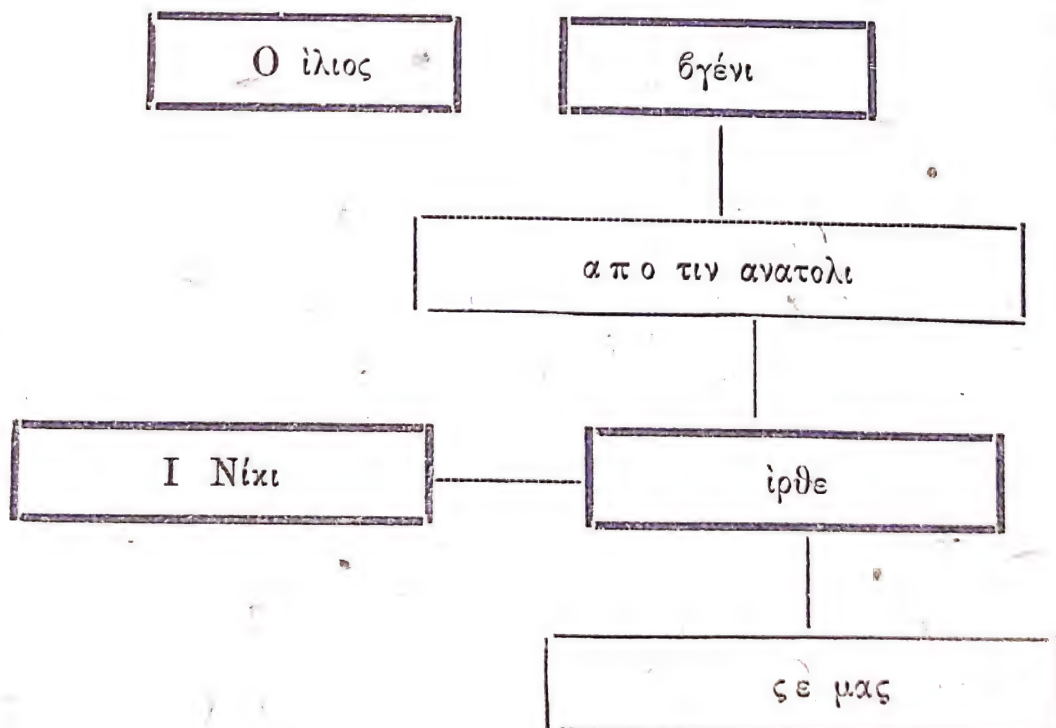
Μέλοντας στιγμικός.

θα δε-θο	θα θιμι-θο	θα αγαπι-θο
θα δε-θις	θα θιμι-θις	θα αγαπι-θις
θα δε-θι	θα θιμι-θι	θα αγαπι-θι
κ.τ.λ.	κ.τ.λ.	κ.τ.λ.

Ο μέλοντας στιγμιέος σχηματίζετε με τον ίδιο τρόπο: με το θα, τιν κατάλιξι τυ ενεστότα κε το πρόσφιμα Ψ.

§ 14. Πρόθεξι.

Ο ήλιος θγένι απο τιν ανατολι.

Ερχομε απο το σχολιο. Αγόρασα βιβλία για το σχολιο. Θα πάγο ος το σχολιο. Πιγένο προς το σχολιο. Ο δάσκαλος έρχετε στο σχολιο.

Ι λέξεις απο, για, σε, ε, προς, ος, δίχως
και άλλες ίνε πρόθεσεις.

Δίχυνε τις σχέσεις τις μιας λέξης με την άλι.

Ι πρόθεσεις έχουνε σημασία μονάχα με τις λέξεις
κοντα στις οποίες βρίσκοντε. Ι πρόθεσεις όπως και τα άρθρα
δεν αποτελούνε μέλι τις προτάσεις.

Γύμνασμα 81. Αντιγράψτε και υπογραμμίστε τα υσιαστικά, που έρχον
ιτερα απο την πρόθεσι. Γράψτε-τα χωριστά με την πρόθεσι και πέντε σε πια
πτόσι βρίσκοντε.

Τα πρόβατα βγίκανε για τι βοσκι. Τα πρόβατα έρχοντε
απο το χοριο. Τα πρόβατα πάνε προς το θυνο. Τα πρό-
βατα ίνε δίχως σκίλο. Πάνε μονάχα με το βοσκο. Θα ανεθύ-
νε στο θυνο. Θα μίνυν εκι ός το βράδι

Ι πρόθεσεις όλες συντάσσοντε με ετιατικι.

§ 15. Σύνδεσμος.

Γύμνασμα 82. Βρέστε πρώτα προτάσεις, στις οποίες ι σύνδεσμι και, αλα,
μα, όμως ενόνυν ομοιοδι μέλι τις προτάσεις και κατόπιν λόγος
στους οποίς ι ίδιι σύνδεσμι να ενόνυνε κσεχωριστες απλες
πρότασεις.

Ο ήλιος φωτίζει και ζεστéνι. Ανέτιλε ο ήλιος και ι ομίχλι
σκορπίστηκε. Ι κολχόζνικι θερίζυνε με τι θεριστικι μηχανι και
όχι με το δρεπάνι. Το καλοκέρι μαζέδι και το χιμόνα τρώγι.
Βιάστικα, αλα άργισα. Ο κινιγος σκότοσε ένα λαγο, μια
πάπια, και μιá αλεπού. Ο κερως ίνε πιο θερμος, τα χελιδό-
νια όμως ακόμη δεν ήρθαν. Ο σύντροφος φρόντιζε για τι
φωτια, και εγω επσάρεβα. Πιάναμε μπαρμπόνια, κεφάλους και
ζμαρίδια. Ελαμπσε ι αστραπι, και κρότισε ι βροντι. Ο βοσκος
παρακολουθύσε το κοπάδι και χαρούμενα έπεζε τον αθλό-
τυ. Ο σταθμάρχης σφίρικσε, και το τρένο κσεκίνησε. Ο Νίκος
ήρθε στο σπίτι, μα ήταν πια αργα.

Ι ζίνδεζμι ενόνουν ίτε ομοϊδι μέλι τις πρότασις, ίτε κε πρότασες.

Ι ζίνδεζμι, όπος κε ι πρόθεσες, δεν έχυνε μόνι-
τος σιμασία κε γιαφτο δεν λογαριάζοντε μέλι τις πρότασις.

§ 16. Παραγογι τον λέκζεον.

Ρίζα, χαραχτίρας, πρόβαλμα κε πρόσφιμα.

άνθρωπος	γράφ-ο	γράφ-ομε
ανθρώπυ	γράφ-ις	γράφ-ετε
άνθρωπο	γράφ-ι	γράφ-υνε
άνθρωπε		

Το κριότερο μέρος τις λέξεις πυ επαναλαβένετε σε πολες λέκσες κε ίνε αμετάβλιτο στην κλίσι κε τον σχηματιζμο, κε έχι παντυ τιν ίδια σιμασία ονομάζετε ρίζα: γράφ-ο, γράμ-α, γράφ-ι, γραμα-τέας

πλέκ-ο,	έπλεκ-α,	έπλεκ-σα.	
γράφ-ο,	έγραφ-α,	έγραπ-σα,	γράφ-ι
δέν-ο,	έδεν-α,	έδεξ-α,	δέ-μα

Το τελεφτέο γράμα τις ρίζας, πυ μπορι μερικες φορες να αλάκσι (έγραφ-α, έγραπ-σα) κε κάποτε να χαθι ολοςδιόλυ (έδεν-α, έδε-σα), λέγετε **χαραχτίρας**.

φέρο	ιπομονι	βάλο
διαφέρο	διαμονι	διαβάλο
αναφέρο	αναμονι	καταβάλο
καταφέρο	επιμονι	προσβάλο
προφέρο		αναβάλο
ιποφέρο		επιβάλο

Το μέρος τις λέξεις, που στέκει μπροστα στη ρίζα και δίνει στη λέξη νέα σημασία, ονομάζεται **πρόβαγμα**.

Γύμνασμα 83. Αντιγράψτε πρώτα τις λέξεις μιας ρίζας, ύστερα τις άλλες, κατόπιν τις τρίτες και τελεφτιά τις τέταρτες. Ιπογραμίστε τη ρίζα χωρίς το χαρακτήρα.

Π. Χ. επαναστατο **επαναστα**-το.

Επαναστατο. Εχτέλεσι. Αγωνίζομε. Εργάτις. Επανάστασι. Εχτελο. Αγόνας. Εργάζομε. Επαναστατικός. Αγωνίζμα. Εργατικός. Επαναστάτις. Εργασία. Αγωνιστής. Απεργός. Αντεπανάστασι. Ιπερεχτέλεσι. Απεργία. Αντεπαναστάτις.

Γύμνασμα 84. Αντιγράψτε από το άρθρο τις υπογραμιζόμενες λέξεις. Κσεχωρίστε τη ρίζα από την κατάληξι.

Το καθίκον-μας.

Το καθίκον κάθε προλετάρω ίνε, να **υπερασπίζετε** τη σοσιαλιστική-μας πατρίδα, την Ε.Σ.Σ.Δ. Για την **υπεράσπισι** τις Ε.Σ.Σ.Δ. κάθε στιγμή πρέπει να είμαστε έτιμι. **Υπερασπιστες** τις Ε.Σ.Σ.Δ. ίνε όχι μόνον η εργαζόμενι τον Σοβιετικον χορον, αλλα και η εργαζόμενι όλυ το κόσμυ. **Ανιπεράσπιστι** λιπον δε θα μίνι η χώρα-μας ποτε.

Γύμνασμα 85. Αντιγράψτε τα παρακάτω και υπογραμίστε με δύο γραμμες τη ρίζα και με μια γραμμη το πρόβαγμα των λέξεων, που κσεχωρίζομε.

Ο επιστάτις τις τάξεις έχει ένα τετράδιο, όπου **καταγράφι** όλυς τος μαθητες.

Το σχολιό-μας έχει έκσο στην προμετοπίδα-του την επιγραφί: «Ελινικι Σοβιετικι σχολι Ι-ις βαθμίδας».

Ο δάσκαλος **υπογράφι** μετα την εκσέλενκσι τις γραφτες εργασίες τον μαθητον.

Γύμνασμα 86. Γράψτε όλες τις λέξεις, που να έχουνε τις ίδιες ρίζες με τις ακόλουθες: 1) σίντροφος, 2) όμιλο, 3) γράφο, 4) εργάζομε.

Γύμνασμα 87. Με τα προβάγματα **ανά, δια, υπο, επι** και τη λέξι μένο σχηματίστε νέες λέξεις. Μάψτε τις νέες λέξεις σχηματίστε πρότασες.

Π. Χ. Διαμένο στο χωριο Μερτζαν.

Γύμνασμα 88. Γράψτε λέξεις με αντίθετη σημασία.

ράβο —	κσεράβο	ρίζονο —
κυρπόννο —		φορτόνο —
γράφο —		ντίνομε —
κολνο —		βιδόννο —
καρφόννο —		μπερδέβο —

Γύμνασμα 89. Αντιγράψτε τις ακόλουθες λέξεις και υπογραμίστε τα προβάσματα. Σκιαματίστε πρόταξες μαφτες τις λέξεις (προφορικά).

Καλο, προσκαλο, παρακαλο, προκαλο, σινκαλο, ανακαλο.
Θετο, προσθέτο, αναθέτο, διαθέτο, υποθέτο, καταθέτο, μεταθέτο.

Γράφο, υπογράφο, διαγράφο, περιγράφο, επιγράφο, καταγράφο.

Κινο, ανακινο, μετακινο, υποκινο, παρακινο.

Γύμνασμα 90. Αν γράψτε τις παρακάτω λέξεις και υπογραμίστε τα προβάσματα.

Αποφέβο, απομακρίνομε, αποκλίο, αποβάλο, αποσίρο,
Αντιγράφο, αντιλέγο, αντικρύο, αντιτάξο, αντικαθρεφτίξο.
Αναβάλο, αναθέτο, αναμένο, αναζιτο,
Διαμένο, διαφιλάτο, διαγράφο, διαλέγο, διαφέρο διατιρο.
Υπογράφο, υποβάλο, υπομένο, υποφέρο υποσκάφο,
υποβοιθο.

Το κοράτι τις λέξεις, που βρίσκετε ανάμεσα στη ρίζα και την κατάληξι, λέγετε **πρόσφιμα**. Το πρόσφιμα όταν σκιαματίξι νέα λέξι, δίνει και συμπληρωματική σημασία σ'αφτιν

Γύμνασμα 91. Στις ακόλουθες λέξεις μετακτι ρίζας και κατάληξεις γράψτε το πρόσφιμα **ακ**. Προσέκστε, πως τιωτοτρόπος αλάξι η σημασία τις λέξεις.

Π.Χ. χορτάρι — χορταρ-άκ-ι. Χορτάρι, κεφάλι καλίβι, άλολο, πεδι, κυτι, μάτι, παράθιρο, Κόστας, Πάβλος.

Γίμνασμα 92. Στις ακόλουθες λέξεις ανάμεσα ετι ρίζα κε ετιν κατά-
 λικσι βάλτε το πρόσφιμα ιτς.

Π.Χ. θία — θί-τς-α.

Κιριακι, Σοφία, μάννα, αδελφι, μιτέρα, καρφι, Πινι.

Γίμνασμα 93. Στις ακόλουθες λέξεις ανάμεσα ετι ρίζα κε ετις κα-ά-
 λικσες βαλτε το πρόσφιμα υλ.

Ανοι, μιτέρα, ράχι, Γιάνκος, Πάνος, γινέκα, μάννα.

Γίμνασμα 94. Κεχωρίστε το πρόβαλμα, το πρόσφιμα κε τιν
 κατάλικσι, τον ακόλυθον λέκσειον κε γράψτε τα κομάτια αφτα τις λέξεις σε
 ένα τέτιο πίνακα.

Ρίζα.			Κατάλικσες
Πρόβαλμα	Ρίζα	Πρόσφιμα	„
αντ	επαναστατ κεφαλ κεφαλ	ιχ ακ	ις ι ι

Χέρι πρόσθεσι, παραθιράκι, χερύλι, θυναλάκι ιπερας-
 πιστις, μανύλα, αναμένο, μιτίτσα, κοκινοπος, κόκινος πρα-
 σινοπος.

Γίμνασμα 95. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Πέστε, τι φτόνκυσ (ιχικυς
 ή αιχυς) έχομε μετα το πρόβαλμα προς στα παραδείγματα τις αριστε-
 ρις ετίλις κε τί στα παραδείγματα τις δεξιας.

προστάζο

προσθέτο

προσφέρο

προσέχο

προσβάλο

προσδιορίζο

προσμένο

προσλαμβάνο

Το **ς** τυ προβάλματος προς ακύετε ος **ς** μπροστα
 στους ιχικυς τριθάμενυς φτόνκυσ, γράφετε όμος με **ς**
 όπος κε ετιν περίπτωσι πυ τον ακολουθι άιχος τριθάμε-
 νος φτόνκος.

§ 17. Σύνθετες λέξεις.

Γύμνασμα 96. Τις ακόλουθες σύνθετες λέξεις χωρίστε σε δύο. Ισογραμμίστε τις ρίζες με τον δύο λέξεων.

Ο δασοφίλακας. Ο φίλακας του δάσους.

Ο χτινοτρόφος. Ο τροφος των χτινων.

Ο κσιλοκόπος . . .

Ο γιδοβοσκος . . .

Ο νεροκυβαλιτις . . .

Ο καπνεργάτις . . .

Ο μηχανοδιγος . . .

Ο γραματοκομιστις . . .

Λέξεις με δύο ρίζες ονομάζοντε **σύνθετες**

Στις σύνθετες λέξεις ενυτικός άτριφτος ίνε το ο (αβλόπορτα, κριφόμιλο)· σπάνια ίνε με το ι (βαριχιμονια, πολικερία)

Γύμνασμα 97. Απαντίστε στις ακόλουθες ερώτισες γραφτα με σύνθετες λέξεις.

Πός λέγετε το पुलι τις θάλασσας; Πός λέγετε εκίνος, πυ έχι στρονκιλο πρόσοπο; Πός λέγετε εκίνος, πυ πέζι χάρτια; Πός λέγετε ι άρακσα, πυ τιν κυβαλυν θόδια; Πός λέγετε εκίνος, πυ έχι γλικια φονι; Πός λέγετε ο πόνος του κεφαλιου; Πός λέγετε ο πόνος του δοντιου; Πός λέγετε το εργοστάσιο τον καπνον με μια λέξει;

Γύμνασμα 98. Σχηματίστε πρότασες με τις λέξεις:

Αεροπλάνο, ατρομιχανι, νερόμιλος, πικνοφίτεφτο, ολιγογράματος, μονονικοχίρις, μεροκάματο, μεγαλόσομος, σφιχτοχέρις, κοζμογιριζμένος, ροδοστεφανομένος, μαχεροδγάλτις, κσινόγαλα, κσερότοπος, μοναχογιος, βαρικαρδίζο.

Γύμνασμα 99. Απτις ακόλουθες λέξεις σχηματίστε σύνθετες.

Κσερος + τόπος, μάβρο + χόμα, αγρία + ελία, πλατις + γίρος, αγριος + άνθρωπος, ρίζι + γαλα, άσπρα + ντιμένος, κοζμος + γιριζμένος, μεγάλος + σόμα, λαγος + καρδια, καλα + μαθιμένος, σιχνα + ροτο, γαλανα + μάτια, καλος + καρδια, τράγος + γένι, θάλασα + μάχυμε, κριφα + μίλο, καλα + περνο, χορέβο + πιδο, ανεθένο + κατιθένο, στραβος + πόδι.

Γίμνασμα 100. Χορίστε τις ακόλουθες σύνθετες λέξεις σε δυο.

Π.Χ. μερονίχτι μέρα + νίχτα.

μερονίχτι	σιχνοροτο
λαχανόκιπος	στροβοκιτάζο
αβλόπορτα	γλικόλογος
πετροκάρβυνο	ανιχτομάτις
μαχεροπίρυνα	μερομίστι
γινεκόπεδα	μεροδύλι.

Ιπάρχυνε σύνθετες λέξεις κε χωρίς τους ενοτικούς άτριφτους Ο και Ι

Κομπάρτια, δεκαετία, ικοσαετία, τρίγωνο, τετράγωνο, πεντάγωνο, εκσάγωνο, δίπατο (σπίτι), τρίπατο, τετράπατο,

Γίμνασμα 101. Τις ακόλουθες σύνθετες κε σινάμα σιντομεβμένες ονομασίες γράψετε ολόκληρες.

Κ.Ε Π.Κ.Κ. (μπ), Π.Λ.Κ.Ε.Ν, Κομιντέρνα, Κ.Ι.Ν, Σ.Λ.Ε, Σ.Σ.Σ.Δ, Κυζμπας, Ναρκομπρος, Κ.Ε.Ε. Δονμπας, Γεπευ, προφσογιυζ, Μετεσε.

§ 18. Σιντραβιγμος.

1) θα αρχίζο	θ' αρχίζο
θα αργίζο	θ' αργίζο
θα ερθο	θ' αρθο
2) να ακονο	θ' ακονο
να αλίφο	ν' αλίφο
να έρθο	ν' αρθο

Μετα τις βοιθιτικες λέξεις **θα** κε **να** αν ακολουθι λέξει, πυ αρχίζει απο άτριφτο **α**, τότε απο τος διο όμιος άτριφτους πυ ίνε τιωτοτρόπος πλάι-πλάι, ο ένας μπορι κε να μι λέγετε κε τότε δε γράφετε (θα αρχίζο — θ'αρχίζο, θα ακονο — θ'ακονο, να ακονο — ν'ακονο).

Αν ακολουθι τις λέξεις **θα** κε **να** λέξει, πυ αρχίζει απο **ε**, τότε απο τος διο άτριφτους πυ ίνε πλάι-πλάι, αποβάλετε το **ε** (θα ερθο — θ'άρθο, να έρθο — ν'άρθο).

Στι θέσι τυ άτριφτυ πυ αποβάλετε βάλομε το σιμάδι (') πυ λέγετε **απόστροφος**.

Αφτο πυ γίνετε στις λέξεις αφτες λέγετε **σιν-τραβιγμος**.

Γύμνασμα 102. Αντιγράψτε εις ακόλυθες πρότασες, κε κάντε το σιν-τραβιγμο.

Μετα ένα μίνα θα αρχίσι ι σπορα. Ι χορικι πρέπει να έχυνε όλα όσα χριάζοντε. Πρέπει να έμπυν στι δυλια έτιμι. Αν προετιμαστυν όπος πρέπει δε θα έχυν να φοβιθον τίπατε. Εγο κε ο Νίκος θα ανεθύμε το θυνο. Εκι θα ακύσομε τις φονες τον αιτον. Θα αφίσομε το θυνο κε θα κατεθύμε το βράδι.

Γύμνασμα 103. Ιπιγραμίστε κε εις, αφυ πρότα αντιγράψετε στα τετραδιά-εας τις περίπτωσες όπου το **θα** κε το **να** ακολουθι λέξει απο άτριφτο κε όμος δε γίνετε σιντραβιγμος.

Ο πατέρας-μυ **θα** ενεργίσι **να** εργαστι στο εργοστάσιο τυ καπνυ.

Ο πατέρας-μυ **θα** επιμένι **να** εφαρμόσι τιν απόφασί-τυ αφτι.

Σίμερα **θα** έρχετε ο νέος διεφθιντις τυ εργοστασίυ.

Μπορούμε να πύμε κε να γράφουμε τις λέξεις χωρίς σιντραβιγμο.

Ινε μάλιστα μερικές περίπτoses, όπου σιντραβιγμος δεν μπορι να γίνι (θα έρχομε, θα ενεργο).

Γίμναζμα 104. Αντιγράψτε κε υπογραμίστε τυς σιντραβιγμους στις ακόλυθες λέξεις.

τα αμάκσια	τ'αμάκσια
τα άλογα	τ'άλογα
τα αερόπλανα	τ'αερόπλανα
τα άχερα	τ'άχερα
τα αλέτρια	τ'αλέτρια
το αμάκσι	τ'αμάκσι
το άλογο	τ'άλογο
το αερόπλανο	τ'αερούπλανο
το άχερο	τ'άχερο
το αλέτρι	τ'αλέτρι

Ο καταλιχτικός άτριφτος τυ υδετέρυ άρθρυ παθένι σιντραβιγμο.

Μαζί με το ακόλυθο α αποτελεί ένα α, όταν ινε κε αφτό α κε αποβάλετε, όταν ινε ο (τα άλογα — τ'άλογα, το άλογο — τ'άλογο).

Γίμναζμα 105. Αντιγράψτε τα παρχάτο κε υπογραμίστε κε ςις τις υπογραμιζόμενες λέξεις.

Ιχαμε σήμερα γραφι κε ανάγνοσι.

Ι Νίνα, ο Λάμπις κε ο Κόστας πήγαν περίπατο.

Ο Πέτρος ύτε ίρθε κε ύτε θα έρθι.

Ιχαμε σήμερα γραφι κι ανάγνοσι.

Ι Νίνα, ο Λάμπις κι ο Κόστας πήγαν περίπατο.

Ο Πέτρος ύτε ίρθε κι ύτε θα έρθι.

Ο Βάρος, ι Μάρο κε ι
Βάλια διαβάζουμε μαζί.
Πάβλε, πίγανε κε έλα.

Ο Βάρος, ι Μάρο κ' ι
Βάλια διαβάζουμε μαζί.
Πάβλε πίγανε κ' έλα.

Ο άτριφτος τυ κε παθένι κε αφτος σιντραβιγμο μπροστα απο τις λέκσες, τυ αρχίζουμε απο άτριφτο φτόνκο. Μπροστα απο τις λέκσες τυ αρχίζουμε απο τυς άτριφτους ε κε ι, ο άτριφτος τυ κε αποβάλετε ολοκληρωτικά (κε έλεγα — κ' έλεγα· κε ίπα — κ' ίπα). Μπροστα απο τις λέκσες τυ αρχίζουμε απο α, ο, υ ο άτριφτος τυ κε πάλιν αποβάλετε, μαλακόνι όμως τι φονι τυ κ. Το μαλάκομα αφο τις φονις σιμιόνομε με το ι (κε άλα—κι άλα· κε ο Νίκος—κι ο Νίκος· κε ύτε — κι ύτε).

Ι λέκσες θα, να, κε το άρθρο το όταν σιντραβιόντε, γράφοντε μαζί.

(θα αφίσο — θ' αφίσο, να αρχίσο — ν' αρχίσο, το άροτρο — τ' άροτρο).

Ο σίνδεζμος κε όταν παθένι σιντραβιγμο, γράφετε πάλιν χωριστα.

Βάλουμε απόστροφο κοντα στον κε, όταν ι ακόλυθι λέκσι αρχίξι απο ε, ι (κε έλεγα κ' έλεγα κε ίρθε κ' ίρθε).

Δεν βάλουμε απόστροφο κοντα στον κε όταν ι ακόλυθι λέκσι αρχίξι απο α, ο, υ (κε αφα — κι αφα, κε όλα — κι όλα, κε ο υρανος — κι ο υρανος).

Γύμνασμα 106. Αντιγράψτε τα παρακάτω κε κάντε σιντραβιγμο εκι απο μορι να γίνι.

Ενορις θα αρχίσι φέτο ι σπορά. Δε θα αφίσομε ακαλιέργιτες γέες. Θα έχομε φέτο περισότερα τράχτορα, θεριστικες κε αλωνιστικες μηχανες. Θα αφκείσομε τον αριθμο τον κομπάιν. Δεν θα περιφρονίσομε όμως ύτε το άροτρο,

ότε κε το άλογο. Πολι ακόμη θα μας οφελίσουν κε αφτα.
Κάθε κολχόζνικος πρέπει να αγωνιστι για τιν πιότιτα τις εργ-
·ασίας. Πρέπει να αποκλιστύνε απο τα κολχόζια ι τερπέλι-
·δες κε ι φιγόπονι για να έχομε καλύτερα αποτελέζματα κε
μεγαλίτερες επιτυχίες στο αγροτικο-ικονομικο μέτοπο.

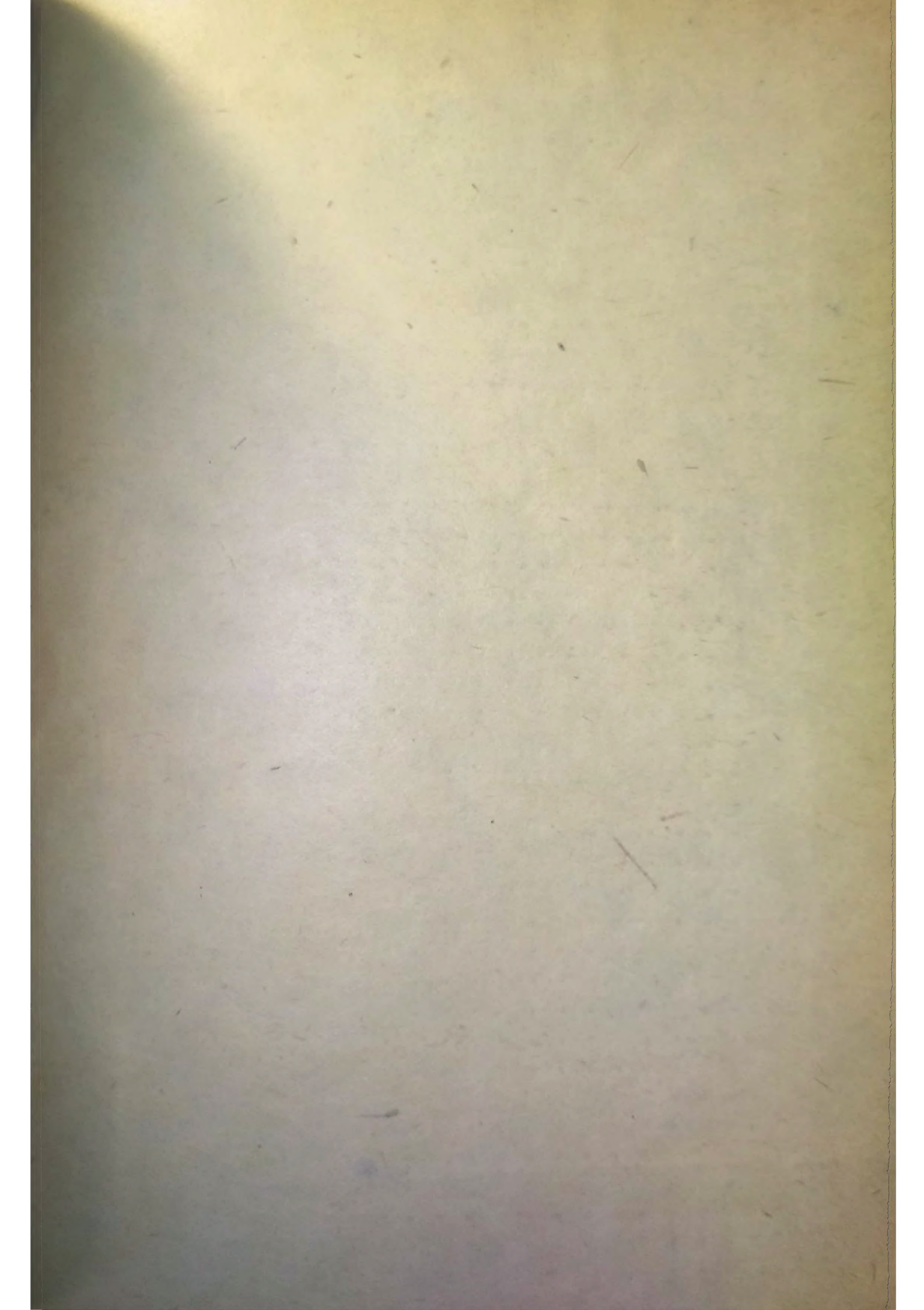
Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α .

Τρίτος χρόνος.

	Σελ.
1. Ι ένοσι τον λέκσειον ετιν πρότασι	3
2. Υσιαστικά	5
3. Ρ μα	10
4. Το υποκείμενο κε το ρίμα ετιν πρότασι	13
5. Επεκσιγµατικές λέξεις ετιν πρότασι	16
6. Αλαγι τον λέκσειον ετιν πρότασι	20
7. Το γένος τον υσιαστικον	24
8. Ο αριθµος τον υσιαστικον	26
9. Το υσιαστικο ως υποκείμενο κε ως επεκσιγµατική λέξι	28
10. Ι πτόσεις τον υσιαστικον	29
11. Κλίσι τον υσιαστικον	31
12. Κλίσι τον ισοσίλαβον υσιαστικον	33
13. Κλίσι τον ισοσίλαβον αρσ. ονοµάτων σε Ος	36
14. Κλίσι τον ισοσίλαβον θλικον σε Ια κε τον υδ. σε Ι	37
15. Κλίσι τον ανισοσίλαβον υσιαστικον	39
16. Επίθετο. Κατάλκισι τον γενον	45
17. Κλίσι τον επιθέτον	50
18. Προσωπικές αντωνιμίες	56
19. Σχηµατισµος του ρίματος	59
20. Άλλες προσωπικές κατάλκισες	61
21. Ο ενεστώτας, ο περαζµένος κε ο κατοπινος χρ. του ρίματος	63
22. Ι ριµατική προσωπική κατάλκισι οτε	65
23. Ι ριµατική προσωπική κατάλκισι ετε	66
24. Προσωπικές κατάλκισες του περαζµένου χρόνου (παρτατικού)	67
25. Στιγµική χρόν	68
26. Αφκισι	69
27. Τα αρνιτικά δε(ν) κε μι(ν) µποστα ετα ρίµατα	72

Τέταρτος χρόνος

1. Δειγματικές, ερωτηματικές κα επιφωνηματικές πρότασες	74
2. Προσφώνισι (κλίσι)	78
3. Προσταχτικός τρόπος το ρήματος	80
4. Πρότασι με πολλα υποκείμενα κα πολλα ρήματα	84
5. Πρότασι με πολλας ομοιδς επεκσιγματικας λέκσας.	87
6. Λόγος (περίοδος)	93
7. Λόγος με κίριες κα εκσαρτιμένες πρότασες	95
8. Άμεσος λόγος	100
9. Ονόματα αριθμητικά	102
10. Επιρήματα	107
11. Ιδιότερες περίπτωσες κλίσις τον υσιαστικον κα επιθέτων	109
12. Αντωνιμίες χτιματικες	111
13. Ρήματα παροκσίτονα κα οκσίτονα πρότυ κα δεύτερου τύπου	114
14. Πρόθεσι	119
15. Σύνδεζμος	120
16. Παραγωγή τον λέκσεων	120
17. Σύνθετες λέκσας	125
18. Συντραβήγμος	126

Цена 55 коп.
В перепл. 80 коп.

Адагы 55 коп.
Демево 80 коп.

34928

К. ТОПХАРА
УЧЕБНИК
ГРЕЧЕСКОГО ЯЗЫКА
для начальной школы
ЧАСТЬ ВТОРАЯ
3-й и 4-й ГОД ОБУЧЕНИЯ

Утверждено зав. Сес. Кав. КрайОНО

СКЛАД ИЗДАНИЯ
Ростов н-Д, Московская 53
КНИГЦЕНТР